UNIVERSAL LIBRARY
OU_204313
UNIVERSAL LIBRARY

హతిహీనమరణశాసనము

(ఆంగ్లమున కనువాదము)

పరిశోధకనవలలు — మూడవభాగము.

శ్రీ గుర్రాల నారాయణరావు.

మొదటికూర్పు: 1000

శ్రీ కృష్ణా బుక్కు డిపో,

రాజమండ్రి.

శ్రీసీతారామాంజనేయ ముద్రాక్షరశాల,

రాజమండ్రి.

1932

వెల 1-0-0

ఇది

సుహృదయులును

స్వార్థత్యాగులును

అగు

దేశభక్తులకు

సమర్పణము.

నారాయణరావు.

మతిపూలిన మరణశాసనము.

మూడవ భాగము.

[ఇరువది మూడవ ప్రకరణము తరువాయి]

నావ కట్టినతాడంతవరకు వదులుగానుండి దీపపువెలుతురలో క్రిందకు మీదకు నూగులాడుచున్నది. అప్పుడొక సెకనులో బిగిసి పోయినది. కొయ్యచివర నున్నదీపము, త్రాగిపట్టువీడిన దానిలాగున నిటు నటు యూగు లాడసాగినది. మునిగి పోవుచున్నది. సంగతి గ్రహించి రామసింగు దానిని వెంటనే విడిచి వేసినాడు.

ఆపెద్దమోటారులాంచి మీద దీప మొకటి యాకస్మికముగా మెరసి దానియునికిని వెల్లడిపరచినది. బర్వే కంఠధ్వని నీటిమీద గంభీరముగా వినుపించినది.

"రామసింగు! లొంగిపో. తిరిగి యొకమాసములో విడిచి పుత్తును. ఎవరికికూడ నేవిధమైన ప్రమాదమును రానీయనని చెప్పుచున్నాను. మీ రిపుడు మునిగిపోవుచున్నారని మాకు రూఢిగా తెలియును" అన్నాడు.

రామసింగు సమాధానము చెప్పకుండ పిస్తో లందుకున్నాడు. ఆదీపపువెలుతురు పూర్తిగా వికసించి వ్యాపించి, న

లుపస్థికలల సంచరించి, అప్పటి కప్పుడే సగము పైగ నీటిలో మునిగి పోయిన డింగీమీాద నిలచినది. అందలి మోసము బో ధపడుటచే కాబోలు పెద్దలాంచిమీాదనుంచి క్రోధపూరితమై న పెద్దగర్జన యొకటి బయలు దేరినది. పిస్తోలు మీాద కెత్తి రామసింగు భోణీ చేసినాడు. ఆ పెద్దదీపము [Search Light] చుట్టును తిరిగి వచ్చి క్షణకాలము వారిచిన్నలాంచిని కన్నులు చెదరు వెలుతురలో నింపి వేసినది.

రామసింగు మరి యొకసారి పేల్చినాడు. అద్దము పగిలి పోయిన చప్పుడు స్పష్టముగా వినుపించినది. అంతవర కంత వె లుతురునిచ్చు వెలిబుచ్చు చున్ననా పెద్దలాంచిరు [SearchLight] ముందు నుండుటద్దము [Lense] పిస్తోలుగుండు తగిలి పగిలి పోయినది. అది లోపలివత్తికికూడ తగిలి యుండును. దీపము కూడ నారిపోయినది. అక్కడనుండి పిస్తోళ్ళు దానికి సమాధా నము పలికినవి. కాని బర్త్వెదగ్గర నంతదూరము పోవుసామర్థ్య ముస్న తుపాకులుగాని, పిస్తోళ్లుగాని ఉన్నటుల కనుపించదు. అతడు విడచిన గుండ్లు రామసింగు లాంచివారగా క్రిందను మీాదను పడినవి. కాని వారి కేవిధమైన హానియు కలుగ జే యజాలినవి కావు.

అందుచే బర్త్వె కప్పటికి కడుపు మండినది. మొండి కె త్తి పో సాగినాడు. అత డావ్యాపార మప్పుడే ముగింపు చే యవలయు నని స్థిరపరచుకొన్నాడు. మోటారులాంచిని గంభీ

రార్భాటము చేయుచు, రెండవలాంచిని మ్రింగివేయుటకో యనునట్లు దానిమీదకు వదిలి వేసినాడు. అంతకు పూర్వము నీటిమీద తేలి పరుగెత్తిన ప్రమాదకరమైన యొకతొరాజువ్వ దానిపని చేయ జాలక పోయినను, అంత గంభీరాకారము గల వారి మోటారులాంచి యయినను కావలసిన పని చేసి తగువు పరిసమాప్తి నొందించ గల దని ధైర్యము.

చీకటిలో లాంచి నడుపుట చాల తెలివి తేటలయిన సంగతియే. విరోధి చాలవరకు మీదకు వచ్చియుండుటచేత రామసింగు చేయునది లేక తన లాంచి హఠాత్తుగా ప్రక్కకు త్రిప్పి దెబ్బ తప్పించుకున్నాడు. బర్వే లాంచి తిన్నగా ముందుకు దూసికొని పోయినది.

ఒక తాడుచివర కట్టిన చిన్న యినుపచక్రము గాలిలో గిరుక్రన తిరిగి రామసింగు లాంచిమీది కొయ్యకు తగులుకున్నది. ఆతాడు బిగియులోపల రామసింగు ముందునకు దుమికి యది తెగ గోసినాడు. ఈలోపున తుకారాము పిస్తోలు పుచ్చుకొని ముందునకు పోవుచున్న విరోధిలాంచి వెనుకచెక్కల లోనికి కొన్నిగుండ్లు పంప నారంభించినాడు. ఏదియొ పేలినది. అరిష్టసూచకమయిన కొన్ని తడపడ శబ్దముల తిరువాత యింజ నాగిపోయినది.

తుకారాము బిగ్గరగా "గుండు తగిలినది. దేనికో తెలియదు కాని యది వారి జిత్తుల పెట్టిలోనికి దూరిన దనుకొందును" అని యరచినాడు.

రామసింగు వెనుకకు తిరిగి, విరోధి దూకు డాపుకొన లేక ముందుకు తోసికొని పోవుట చూచినాడు. నీరు మెరకకు పోయి బుస్సిన వెనుకకు తిరిగి పొర్లి పోవుచు చేసిన మందమైన మొస్సుచప్పుడు విన్నాడు. కంగారుపడి తుకారాామువైపు తిరిగి "అది మెరక యెక్కినది. నీలాంచి సంగతి చూచుకొనుము." అని బిగ్గరగా నరచి చెప్పినాడు.

అప్పటి కప్పుడే శృతి మించినది! దీర్ఘమైన యొక యీడ్పుధ్వనితో కీరి లాంచికూడ మెరక యెక్కినది. తుకారామెంతత్వరలో యింజను వెనుకకు వేసినను మాట దక్కినది కాదు. లాంచి దిగతోయుటకు వారు గెడలతోడను, యింజను సహాయమునను చేసిన ప్రయత్నము లన్నియు వృథ యయినవి. కొన్ని వందల గజముల దూరములో వారి ప్రతికక్షి వారికన్న నెక్కువ కాకపోయినను వారి కెంతమాత్రము తీసిపోని దురవస్థలో పడియున్నటుల కనుపించినది.

రామసింగు వారి లాంచి ముందును, వెనుకను నీటిలోతు పరిశీలనచేసి, తరువాత పడవ లోపలిచెక్కలు వంగుట చూచినాడు. వానికి కనుపించినంతవరకు లాంచి కేవిధమైన ప్రమాదమును తటస్థించలేదు. అది మెరకమీాదకు పోయిన దగ్గర నీరు సాపుగా ప్రక్కలకు తగులుచున్నది. ఏరాతికిని తగలకుండగనే సాపుగా మెరకమీాదకు పోయినది.

అతడు పరిశీలన పూర్తి గావించుకొని, "మనము పోటువేళ మెరక యెక్కుట చాల దురదృష్టము. అయినను దీనిలోని నరు కంతయు తొలగించి, బరువు తగ్గించినచో రేపు సులువుగా పోగలము. వా రీరాత్రి మనల నేమియు చేయజాల రని నాకు గట్టి నమ్మకమున్నను, మన మీరాత్రి వంతులు వేసికొని మాత్రము కాపుండవలయును." అన్నాడు.

వాని యూహా సరిగా నున్నది. అతడు తెల్లవారుసరికి గూడుమీదకు వచ్చినాడు. పొగ మంచు కొంతవరకు మందముగా బయలుదేరినదిగాని యప్పుడే బయలుదేరిన సూర్యకిరణములముందు నిలువ జాలక యదృశ్య మయినది. దూరమున నున్న ప్రతికక్షుల మోటారులాంచి స్పష్టముగా కనుపించుచున్నది. అది వీరి లాంచిలాగునకాక యెక్కువ తీవ్రముగా పోవుచుండుటచేత బాగుగ మెర కెక్కి పోయినది. అది పడియున్న చోట నీటికన్న బురదయు, పొడిమట్టియు యెక్కువగా నున్నది. దానిచుట్టును పచారు చేయుచు పరిశీలన చేయుచున్న మానవు డొకడు వారికి కనుపించినాడు. అతడే డాక్టరు బర్వే!

అతడు వెనుకకు తిరిగి రామసింగును చూచి చేయి విసరినాడు. తరువాత తెల్లని జేబురుమాలు తీసి మీద కెత్తి పట్టుకుని, గట్టువారనే నడచుచు, మధ్య నున్న చిన్న చిన్న నీటిపాయలు గెంతి దాటుచు వచ్చి, మధ్యనున్న యొక విశా

లమైన నీటికాలువ కవతల నాగి పోయినాము. అక్కడకు రామసింగులాంచి కొంచెము దూరమున మాత్రమే యున్నది.

అత డక్కడనుండి చాల కులాసగా "రామసింగ్! నమస్కారములు. రాత్రి నీవు లాంతరు విడిచి పెట్టిన చమత్కారమునకు నీకు చాల హృదయపూర్వకమైన యభినందనము. నేను నిన్ను పట్టుకొంటి ననియే భావించినాను. మన మిరువురముకూడ కొంతవర కిక్కడనే యుండవలసి వచ్చులాగున కనుపించు చున్నది. అప్పటివరకు మనకు రణమా, రాజీయా?" అని యడిగినాడు.

అంతట రామసింగు "నీవు మామీదకు రానంతవరకును మేము నిన్ను తలపెట్టము. ఏలాగయినను మీలాంచి యిక ప్రయాణమునకు పనికి రా దనుకొందును" అన్నాడు.

"ఛా! ఛా! అంతవరకు పాడు గాలేదే! ముందువైపున మాత్ర మొక చిన్నరంధ్రము పడినది. అది యిప్పుడే బాగు చేయుచున్నాము. మీ పిస్తోలుగుండ్లలో నొకటి కావించిన ప్రక్క చెక్కలోని చిన్నకన్నము కూడ యిప్పుడే మరమ్మతయిపోగలదు. వచ్చిన చిక్కేమన నది మధ్యచెక్కలలో పడినందున మే మిదివరకంత సాపుగ పోలేము. అయినను మేము గాలిగొట్టము వినియోగమున పెట్టగలము గనుక నంతప్రమాద మేదియు నుండకూడదు. దాని కేమిగాని, మే మీపాత్రలములలో మీకొరకు కనిపెట్టుకొని యుందు మని నీవేలాగున

గ్రహించ గలిగితివో అదియె మాకు చాల విపరీతముగా నున్న
ది.'' అన్నాడు.

రాకుసిం గా ప్రశ్నకు సమాధానముగా "ఒక చేప
లాంచి దగ్గరనుండి మాసొంగతి మీకేనుయిన తెలియవచ్చిన
దా?'' అని ప్రశ్నించినాడు.

"అవును. మీ యోగక్షేమము తెలిసికొనుటకై నిత్య
ము మిమ్ము కనిపెట్టుకొని యుండు స్నేహితులము గ
దా మేము. కాని మే మాచేపలలాంచి దగ్గరకు పోవుట నీవు
చూచితివా యేమి?'' అని బర్వే మరల నడిగినాడు.

"ఆహా. లేదు. మాకు స్వల్పముగా యింజనుతంటాలు
వచ్చినది. మాయింజ నాగియుండగా మీయింజను చప్పుడు వి
నుపించినది. నీటిమీద శబ్దము చాల దూరము. ప్రయాణము
చేయు నని నీవెరిగినదే కదా! అదికాక మాకొక చిన్న మెరపు
కనుపించినది. అది నీతాలూకు [Periscope] పెరిస్కోపని
నే ననుకున్నాను. నీ వది కొయ్యమీద కెక్కించుట నేను
చూచినాను. పొరబడితినా?"

"అయ్యో! నీవంటివాడు ప్రతికక్షిగా నున్నందులకు నే
ను నిజముగా గర్వపడుచున్నాను. నీవు చెప్పిన దంతయు నిజ
మే. మాదగ్గర పెరిస్కోపు పోకటున్నమాట వాస్తవమే. అది
యిప్పుడు లోపల నున్నది. నీ వది యేలాగు గ్రహించ గ
లిగితివి? ''

"నీవంటివాడు సర్వసాధారణముగా వినియోగపరచు పనిముట్టట్టిదియే. అట్టి పరిస్థితులలో నేను కూడ నట్టిదియే యుపయోగపరచియుండను అవసరమును బట్టి అని" రామ సింగు సమాధానము చెప్పినాడు.

"నీవు నిజముగా నన్ను పొగడుచున్నావు. కానీ ... మన మెల్లప్పుడును ప్రతికక్షులమై పనిచేయుచుండ వలసివచ్చు టొక్కటియె చాల విచారకరమైనసంగతి. మనమిరువుర మేకమైతిమా ప్రపంచ మంతయు నల్ల కల్లోలము చేసియుందుమూ!" అన్నాడు.

"అ దొక్కటీ సంభవము కానిది ధృవములు కలిసికొనుట వంటిది. పాప మేమి చేయగలము. అస్తూ ... . నీ నీచప్రోత్సాహములకు నేను లొంగువాడను గాను" అని రామసింగు కర్రపడిగా సమాధానము చెప్పి "కాని దానికి బదులుగా నీకు పనికివచ్చు చిన్నసంగతి యొకటి చెప్పెదను. వీలులోని షరతులు నెరవేర్చుకొనకుండ నీవు మొహంతాషిగో జు నాటంకపరచుటలో కృతకృత్యుడవు కా గలిగినను లేక పోయినను నిన్నిందు నియోగించిన యాసత్పురుషుడు హర్నా జీమాత్రము కలితీలేని సూశాభాగమును ఆలింగనము చేసికొన వలసియుండు నని నేను స్పష్టముగా చెప్పుచున్నాను. నీవిందు ప్రవేశించి అనవసరముగా ప్రశస్తమైన కాలము వృధ పుచ్చుకొనుచున్నావని చెప్పుటకు నాకునిజముగా కష్టముగా నున్నది" అన్నాడు.

"నన్ను నియోగించిన సత్పురుషుడు నీ వింతకు పూర్వ మున్న పెద్దమనుష్యు డని నే నంగీకరించను. నేను కాలము వ్యర్థ పుచ్చుచుండుట లే దనిమాత్రము నీకు కచ్చితముగా చెప్పగలను. మా యింటిపనికొరకు సంబంధ మీస్వల్పవ్యాపారముతో ముగియు నని వానియభిప్రాయము కాని అ దట్లు కాదు. వానిదగ్గర అమూల్యమైన తమాషా దంతపుపెట్టె యొకటున్నది. దానిమీద నాకు సరదా పుట్టినది. అది యీసరికి యేదో యొకవిధముగా మావారిలోని యెవరో యొకనిచేతులలో పడియే యుండును. అతడు వానియొక్కతరతరాల పెదతండ్రికి వారసుడు కాకపోయినను నేను నాకు కావలసినది వానిదగ్గరనుండి త్వరలోనే సంగ్రహించగల నని నాగట్టినమ్మకము. కాని యిది మనలో మనమాట. చాల రహస్యము. నీ వనుమానించినటుల హార్తాజీ అయితే మాట లే."

రామసింగు నవ్వినాడు. "ఆ పెద్దమనుష్యు డతడే యయితే మాత్రము, సరే, అతడు జీవించియుండగనే వానిని చర్మము వలిచి వేయవచ్చును. నాయభ్యంతర మెంతమాత్రము లేదు" అని రామసింగు సమాధానము చెప్పి, "సరే మన మిక కచ్చితముగా మాటలాడుదము. నీవు మాకడ్డురాకుండ దూరముగా పొమ్ము. మేము నీకు చిక్కులు తెచ్చిపెట్ట ప్రయత్నించము. అటుకాక నీవేదయిన తుంటరిప్రయత్నము చేసితివా, చూపిస్తోళ్లు పైకి రా వచ్చును. నాకును, తు

కారామునకును గురిమించిదని నీకు బాగుగా తెలియకపోతే
ము" అని స్పష్టపరచినాడు.

"సెహబాస్, మనసు తిరిగి సీతిమీద పడునంతవరకు
ను, చిన్నసాధి యన్నమాట! ఐననేమి! తథాస్తు" అని చాల
నమ్రతగా తల వొగ్గి సలాము చేసి తుంటరిప్రవర్తనగలయా
సత్పురుషునకు చుట్టను పరికాయించె, మందహాసము చేయు
చు కదలక మెదలక నక్కుచునే నిలచియున్న రామసింగును
విడచి తిన్నగా వానిలాంచిదగ్గరకు పోయినాడు. పరిమితిమీ
రిన వానినుండగులతో పాటు నా డాక్టరు స్నేహపాత్రుడు
కూడను.

"అతడు సాజాగా ప్రవర్తించక పోవుట చాల విచార
కరమైన సంగతి! కాని అట్టివారిప్రవర్తన మంచిదైన వారికి
యుత్సాహమును .దా. మనకు చేతినిండ పనియునుండదు"
అనుచు రామసింగు వానిని త్వరగా రమ్మని యాహ్వానించిన
కాఫీఫలపకరముల పరిమళములను తోసి పుచ్చజాలక తిన్న
గా లాంచిలోని గదిలో ప్రవేశించ నలసివచ్చినది.

వారు ముగ్గురును కాఫీనగయిరాల దగ్గర యెక్కువ
కాలము వృథ పుచ్చలేదు. సముద్రమున కప్పుడే పోటు త
గులుచున్నది. బర్త్వోలాంచి మరమ్మత్తైతే, బయలుదేరులోపల
ముందుగా కొంత దూరము పోవలయునన్న నావా రాయవ
కాశము తప్పక వినియోగపరచు కొనవలయును. ముగ్గురును
పూర్తిగా కష్టపడి లాంచికింద వెనుకవైపున యిసుక తోల

గింది పొడుగైన కాలువ మోరి త్రవ్వినారు. తరువాత లాంచితోఁబాటు బరువుగనున్న సరుకులను బండారపు సామానులు నగిరిపై కిందికి దింపి లాంచి తేలికపరచినారు. వారిక చేయవలసిన దేమి? నీరు హెచ్చుగా లేచువరకును కాళ్లు చాపుకొని కనిపెట్టుకొని కూర్చుండుట.

౨౪

ఈలోపున బర్వేయును వాని మనుష్యులు ముగ్గురును మోటారులాంచి మరమ్మతులో పూర్తిగా నైక్యమయి పోయినారు. మిగిలిన వారిలో యొకని చేయి మడచి కట్టిన గుడ్డలో నుండుటయు, మరియొకని తలకు కట్టుండుటయు, మరియొకడు యెంతమాత్రము పనిచేయు స్థితిలో లేక రక్తహీనమైన ముఖముతో గూడుమీద పచారు చేయుచుండుటయు చూచి రామసింగు పిస్తోలుదెబ్బ లెంతమాత్రమును వృథగా పోక చాలవరకు పనిచేసినవని సంతసించినాడు.

ఆపనివాళ్లలో నొక్కని దగ్గరనైనను యజమానుని దగ్గరనున్న ధైర్యసాహసములలో కొంతకొంతయయిన నున్నటుల కనుపించదు. వారెల్లప్పుడును మాడుముఖములు వేసికొని యీచిన్నలాంచివైపు బెదరుచు చూడసాగిరి. వా

రా మోటారుయింజను మరమ్మతు చేసి పద్ధతిలో పెట్టుట కెక్కువకాలముపట్టలేదు. అది త్వరలోనే తడపడ శబ్దము చేయుచు ప్రయాణమునకు సిద్ధపడినది.

బర్నే మరమ్మతును గూర్చి పైకి చాల తేలికగా మాటలాడినాడు. అది ప్రతికక్షులకు కనుపించకుండ పెద్దబరకమొకటి యుష్టుగా తెరక్రింద కట్టినాడు. దానిని బట్టి మరమ్మతు చాలసేపు పని చెప్పలాగున కనుపించినది. కావలసిన సాధనసామగ్రి యందుబాటులో లేనందున కళాసులు గది యడుగునుండి కొన్ని చెక్కలు విడతీసి వెలుపలపెట్టి రంధ్రమునకు మాసికవేయవలసి వచ్చినది. వారది తాపడము చేయ ప్రయత్నించుట సాధ్యము కాదని వారికి పూర్తిగా తెలియును. వలనన యేమాత్రము దెబ్బతగిలినను చెక్కలు విడి రంధ్రము పెద్దదయి లాంచిని నీటియడుగునకు పంపివేయును.

నీరు చాల నెమ్మదిగా యుబికినది. వారక్కడనుండి త్వరలోనే కదలిపో వచ్చునని యువ్విళ్లూరుచు ఆసమయము కొరకెదురు చూడసాగినారు. అది గురితించుటకై తుకారాము నీటివారనున్న రాళ్లు యెంతవరకు మునిగినవో యని వాటివైపు రెప్పవాల్చక చూచుచున్నాడు.

“ఆహా. ఈదీవిలో యసలు మానవు లున్నారన్న సంగతే నాకు తెలియదు” అన్నాడు.

“ఆ! ఎవరో చేపలవారలయియుందురు. దీవి కావలవైపున కాపురముండి యుందురు.'' అని రామసింగు మామూ

లుద్ధోరణిలో సమాధానము చెప్పినాడు.

"ఈ వైపున నొకడున్నాడు. అడుగో. మన వైపునకే వచ్చుచున్నాడు." అనుచు తుకారాం మసటు వ్రేలు చాపి చూపించినాడు.

ఒకమానవు డారాళ్ళపైన దాటుచు వారివైపు వచ్చుచున్నాడు. వాని బట్టలు మురికితోపాటు చాల మాసికలతో నిండియున్నవి. వాని చేతిలో చిన్న బాగీ యున్నది. వారు ముగ్గురు వానివైపు చూచుట గుర్తించి, యతడును వారిని సమీపించుచు చేయి మీదకు విసరి పెడసరముగా సలాము చేసినాడు. వారగా నీటిలో నడచుచు, చేతిలోని బాగీ మీద కత్తి పట్టి, దానాతటగి స్వాతంత్ర్యముగా నడువగలిగినంత తీవ్రమయిన యుచ్చారణతో సంభాషణ ప్రారంభించినాడు.

"అయ్యలారా! మీరు నాకొక చిన్న సహాయము చేసి పెట్టవలయును. ఈ చిన్నబాగీ టపాకు పోవలసియున్నది. కొలదిరోజులలో యిక్కడనుండి పోవుపడవ యేదియు లేదు. అది తొందరగా పోవలయును. నా కుమారున కందవలయును. మీరు దయయుంచి నాతరపున నిది టపాలో వేసిపెట్టవలయును. దీనికి టపాలఖర్చు యెనిమిదణాలు సరిపోవు ననుకొందును. ఏమంటారు?" అన్నాడు.

రామసింగుగారింకనూ యాదుకొని "ఆ. సరిపోవచ్చును." అని యామాటనప్పుడొసగిన రెండవమిగతావాలుకూడ పుచ్చుకొని "నాకు మీరు గరిపిన తర్వారలో సహాయము చేయుటకు ప్రయత్నించెదను. కాని, మీ మనలీవైపు నస్తూంకు చేరకపోయినయెడల దీనికని యేమయియుండును?" అన్నాడు.

అతనట్లైనాడు, మంగళాగునకు ఆ సమయముగా వచ్చుచున్న పోటువైపు తుపాకాలము తరువాతయించి సుంగు వారిలొంచి కొనసరమైన కొన్ని తుపాకుగుళ్ళములు లోతునీరు వచ్చుచున్నదని గ్రహించి తల యూడించి "మీరు త్వరలోనే కదలి పోగలరు. కాని మీరు నేలాగున పోవుదురా అని నాకనుమానము. అక్కడ దూరమున నాలుంచి నెకేటి. అదికాక రాత్రి తుపాకులు పేలిన చప్పుడుకూడ వినుపించినదని నాయనుమానము. అదేలాగున సంభవించినది?" అన్నాడు.

రామసింగు సందేహములోనికి దిగి, అసలుసంగతి వానికి చెప్పుట కిష్టములేక దాటవేట్టు నభిప్రాయముతో, "రాత్రి పొంగ మంచు దట్టముగా నుండుటచే త్రోవ తెలియక మే మొకరి కొంకరము చాలదగ్గరగా వచ్చినాము. గట్టుమీదనుండి యెవరయిన వచ్చి సహాయపడుదురు రక్షణయభిలాషతో పిస్తోళ్ళు పేల్చినాము. మే మున్నదానికన్న నెక్కువప్రమాదావస్థలో చిక్కుకొంటి మేమోయని జడిసినాము" అన్నాడు.

" మరొకరుండును మా [illegible] యుండిన యంత పనే. ఇంతకన్న నెక్కువ ప్రమాదానర్థమే. మీరు కొంచెము శ్రమపడిన సులభముగా పని జరుగును. నేను గాడి [illegible] ను సహాయము చేయుదునా?" అని మాతెన్ అడిగినాడు.

" ఆహా! అంతపని కన్నను మరియేమి. మేము మీవలె తేలగలము. అయిన మీకివన్నీ తెలియవు. ఇది సాతయెక్కువ శ్రమ యుండదు. మీయుపకారత్వమునకు వందనములు. నేను మీబాగీ యీసాయంకాలముగాని రేపుప్రొద్దుటగాని టపాలో వేయుదును "

" చాల సలాములు. అయితే నేనిక యింటికి పోవచ్చును. " అని పలుకుచు నామిత్రుడు వెనుకకు తిరిగి సీసు చిమ్ముకొనుచు నడచి రాత్రిచీకటిలో మాయమైనాడు.

రామసింగు బాగీ చాలసేపు లాంతరుతో త్రిప్పి, అతి శ్రద్ధగా పరిశీలన చేసినాడు. అది మంచినప్పుగుడ్డతో ను, లోపల రెండుసీసరి కనుపించుగితములతోను చుట్టబెట్టి తయారుచేసి యున్నది. దానిమీద నల్లని సిద్ధమైన [illegible] నిపులు, అడ్డముగా చట్టబెట్టి మధ్య ముడివేసి యున్నది. [illegible] డది లాంచి గూడుమీద కేటగాయింపుగా నుంచి, గట్టిత్రాను కొక్కెకట్టి పుచ్చుకొని నలుప్రక్కల నెమ్మదిగా కొట్టినా యించి చూచినాడు.

మరిపదినిమిషములలో సరేము యౌబనుడు [illegible] మని తుకారాముని కాజ్ఞాపించినాడు. తరువాత మృగ్గరును

కలిసి చిన్నలంగరునకు కట్టిన తాడు పట్టుకొని లాగ నారంభించినారు. ఇంజనుచక్ర మొక్కసారి హఠాత్తుగా కదిలి పెద్దచప్పుడు చేసినది. పడవంతయు దడదడ వణకినది. ముగ్గురును యూపిరి బిగపట్టి బ్రహ్మాండమైన ప్రయత్నము చేసి చాలవరకు నడుములు విరుగ గొట్టికొనినప్పుడు గాని పడవ కదలినది కాదు.

"ఊఁ. హాంయిసా పట్టు" అని రామసింగు హెచ్చరికగా కేక వేసినాడు. పడవ మరికొంచెము కదలినది. "ఊఁ హాంయిసా"

మూడవసారి మరియు హెచ్చరికగా పట్టినప్పుడుగాని యది పూర్తిగా కదలలేదు. తుకారా మింజ నాపుచేసినాడు. వారు పడవ నీటిమీద పూర్తిగా తేలియాడునట్లుల నిలువబెట్టి క్రిందనున్న చిన్నలంగరు పడవమీద కెత్తి అంతకు పూర్వము క్రిందకు దింపిన తినుబండారములు, లాంచిసామానులు వగయిరాలన్నియు నొకదాని తరువాత నొకటి క్రమముగా పడవమీద సరిదినారు.

రామసిం గొకటి రెండు సారులు బర్వేలాంచివైపు తిరిగి చూచినాడు. వారి మనుష్యులు లాంచిలాగుట, గెంటుట గెడలతో త్రోయుట కనుపించినది. చివరకు రామసింగు చిన్నలాంచి త్రోవలో నికి వచ్చి అతడు చుక్కాని సరుదుకొనునప్పటికి, బర్వేలాంచికూడ నీటిమీద తేలి ప్రయాణముకు సిద్ధమయినది. వాని మనుష్యులు చురుకుగా పని ప్రారం

భించినారు. ఒకడు కొయ్య కొంతవరకు మొగపాకి చెదిరి పోయిన తాళ్లు సవరుచున్నాడు.

" వారు చేసిన మోసిక కొంచె మవకతవకగానుండి చిక్కులు పెట్టుచున్నటు లున్నది. వారు దానికి తారుకూడ పూయుచున్నా రనుకొందును. ప్రక్కను అనగా వారు కొంత వరకు మనల నూతగా బాధించుట కవకాశ ముండదని నా నమ్మకము. " అని రామసింగు వ్యక్తపరచినాడు. ఇంజను తిరిగి పని ప్రారంభించు నప్పటికి లాంచి దక్షిణదిశగా తిరిగి, బర్వేకి కావలసినంత తావు సగినది.

చేతిలోని చుక్కాని ఫిరోజున కందించి రామసింగు దుర్భిణి చేతపుచ్చుకొని ప్రతికక్షిని కనిపెట్టి చూచుచు కూరు చున్నాడు. తరువాత నొకయరగంటలో వారు నాలుగయిదు మైళ్లు దూరము పోయినారు. అప్పటికి బర్వే మోటారులాంచి రేవు విడచి వారివెనుక నీటివారనే బయలుదేరినది. రామసిం గాసంగతి గురుతించక పోలేదు.

" వారి కిక తుంటాలులో పడుట యిష్టముండదు. పిస్తోలు మంచిసామర్థ్యము గల స్నేహితుడు "అని రామసింగు పెద్దపెట్టున నవ్వుచు "అదిగో వారు గమనము వృద్ధి పరచుచు న్నారు హుం" అన్నాడు.

అతడు చివర యుచ్చరించిన "హుం" లో గూఢముగా నున్న భావ మతడు వ్యక్తపరచలేము. ఇంకను దూరమున నున్న మోటారులాంచి తదేకధ్యానముతో కనిపెట్టి చూచు

చున్నారు. కొంతసేపు సేవకులిద్దరి నడి గుఱ్ఱములకి రెండుమైళ్లు ప్రయాణము చేయు కాలికి కనుపించుచునే కనుపించకుండ పోయినది.

నాయకుడగు సర్ ఒకసారి 'హుం' అన్నాడు. అతడు "ఒక్కప్పుడు తొందర్ప నా మాట, లేక నేను బాధకల్పితి నని భ్రమ పడుచున్నట్టు ఉన్నాను. అది నాకల నభినందించుట కాదు" అన్నాడు.

తరువాతము చాల సేపటికి "అయ్యా! తమ యభిప్రాయ మేమి?" అని యడిగినాడు.

నాయకుడు తన కంఠస్వరముతో చాల హెచ్చరికగా "ఔను. బాబులు. మీరు నాపుట్టుక పేరుడు. నే నొక యభిప్రాయము వెల్లడి చేయుట వ్యక్తపరచుచున్నాను. అది భ్రాంతిగా పొరపాటయి యుండవచ్చును. నేను సర్వజ్ఞుడ నని చెప్పుకొనుట లేదు. అయినను యూదలి సన్యతగాని యసన్యతగాని మనము చెప్పుడే బుద్ధిపు పరచుకొనగలము.

"మొదటిసంగతి. కాలము పరుగిడుచున్న దని జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను. అనుకూలమైన గాలి తగిలినయెడల మనము "సాలసెట్టీ" అను కొనిన దానికన్న రెండుమూడు రోజులు ముందుగనే చేరగలము. ఆరెండు మూడురోజులు విశ్రాంతి తీసికొని యయినను పీలలోని మూడవపరతు ననుసరించి తిరోజు మూడువారములు యడవిలో కాలక్షేపణ చేయుటకే విధమైన యిబ్బందియు నుండదు."

"కాని యీలోపున, నేనిచ్చే సమయమున మనము తోటవలో నాకతి రెండుకోజు లనాయముగా నాలస్యమయి సమాప్తము కాలపరిమితి కొంత తీరునగలదు. ఆసంగతి మనకు తెలిసినయెడలనైన బల్వేకకూడ పూర్తిగా తెలియును. అతడు భాగ్యశాలిగా తిరుగులాడు కృత్యాకృత్యము కాజాలక పోయినను, రహస్యముగా సూత్రము పన్ని కార్యసాధనము నకు ప్రయత్నపడుచున్నాడు. అతని మనకు ప్రభోవలో నాటకము కల్పించు పద్ధతి యితరుల చేతులలోని విడచి యుండును.

అందుచేతనే యీబాగీ తణిఖీచేయవలసియుండు నని నేను మిమ్ములను కోరుచున్నాను. అది తీసికొని పరిశీలించుడు" అనుచు నతడాబాగీ ఫిరోజాబునకు గెంటినాడు.

౨౫

ఫిరోజా బాగీ యటునిటు చాలసారులు తిరుగవేసి పరిశీలించినాడు. దానిమీది విలాసము పారలాగుననున్న నొక మొద్దుమొనగల పాళీతో వ్రాసి యున్నది. అంతకంటె విశేష మేమియు బోధపడనందున నతడు తలయూచ్చుగా యూపి నెమ్మదిగా "ఇదంత యసాధారణమైన సంగతిలాగున

లేదు. ఒకపల్లెటూరి ముండవాడు దూరమున నెక్కడనో యుండు వానికునూరుకు హాపురకములోని దానిలాగుననే యున్నది. దానిలో యనుమానమున కవకాశ మిచ్చున దేదియు నాకు కనుపించుట లేదు. అట్టి యనూయకపు ముండకొడు కంతకన్న నెక్కువ ప్రయత్నమేమి చేయుంచ గలడు, బంగీ కట్టుటకు?" అన్నాడు.

"ఆహా! అలాగా మరి? అయితే నేను కొంచెము త్రోవ చూపించెదను. బంగీ చుట్టును వఱదారము చుట్టపెట్టి, వేసినముడి చూడు. పల్లెవాడుగాని, పడవవాడుగాని, యెక్కువ తెలివితేటలు చూపునది ముడులు వేయుటలోనే అందు వారిసామర్థ్య మద్వితీయము. వారి కదే పనిగనుక. ఈముడి బంగీ మన కిచ్చిన పల్లెవాడు వేసినది మాత్రము కాదని నే నెంతయయిన పందెము వేసి చెప్పగలను. చూడు. ఒక చివర సామాన్యమైన జారుముడి వేసి దారముచుట్టు త్రిప్పి రెండవకొస దానిలోనుంచి దూర్చి ముడి వేసినారు. ఇది గట్టిగా యెటులాగినను జారిపోవును. ఇట్టి చచ్చుముడి పల్లెవాడయినవాడు గొంతుక తెగ గోసినను వేయడు. అని" పలుకుచు హెచ్చరికగా నవ్వుచు రాబిన్సంగారు దారము పట్టి లాగినాడు.

తుకారా మాశ్చర్యముగా "చిత్తము, మీరు చెప్పినది నిజమే. పల్లెవాడుగాని, పడవవాడుగాని చివర ముడి వేయుట కెప్పుడును రెండుకొసలును ఉపయోగించును.

అతడు వానిముడికి సర్వసాధారణముగా లవంగము మొదలు వంటి మెలత వేయును" అన్నాడు.

రామసింగు వెంటనే యందుకొని సంభాషణ కాని చ్చుచు "అది మొదటి సంగతి. తరువాత దిది. దీనిమీది వ్రాత మొగవాని వ్రాతయనుట కెంతమాత్రమును సందేహము లేదుకాని తరుచుగా కలము స్పృశించు నలవాటులేని యామోటుచేపల వాని చేతులతో వాసినవ్రాత మాత్రము కాదు. బాగుగ చదువుకొని యితరులను మోసగించుటకై పాడుగావ్రాయ ప్రయత్నించి, కొంతవరకు మాత్రమే కృత కృత్యుడయిన యొకబుద్ధిమంతుని వ్రాత యిది. చూడు మీ మొదటి యక్షరము 'క' వైపు. ఇది పైభాగము బాగుగనే వ్రాసి యున్నది. కాని యాలేఖరి మాత్రము దానిపైన మరియొక సారివ్రాసిన పూర్తిగ వికారముగ నుండునని యాలోచించినాడు." అని చెప్పినాడు.

"ఔనా. అది నాయంతట నేను సూచించి యుండను. మీరు చెప్పినమాట నిజమే. కాని యతడు పట యొకరిచేత నయినను వ్రాయించినా డేమో" అని ఫిరోజు నసికినాడు.

రామసింగు సంభాషణ విడువక "అయియుండ వచ్చు కాని ఇదిగో, ఇటు చూడు. ఈబంగీమీద పేరెవరు వ్రాసి నను, యెంత చేతగానివాడు వ్రాసినను, వ్రాయుటలో తెలియక యేయితరమాట యయినను తప్పువ్రాయును గాని తరుచు వ్రాయు నలవాటుగలవాని యూరుపేరే తప్పు వ్రా

యునా? ఏమంటారు? ప్రస్తుతపరిస్థితులలో మన కనుమాన పుట్టించుట కామాత్రము చాలదా!"

ఫిరోజు చాలగ నభినందించుచు "నేనామాత్ర మాలోచించి యుండవలసినదే. అయ్యో! సంగతి చూచిన, బంగీ విప్పకుండనే లోపల నేమున్నదో మీరు చెప్పకొనగల రనుకొందును?" అన్నాడు.

రామసింగు స్వల్పముగా మందహాసము చేసి వానిఫలితార్థములును, వాని యూహాశోపహలను యింకను చెప్ప సాగినాడు.

"అదికాక, మీరు కనిపెట్టి యుండరు. మొదట వాడు బాగీగాయొనగ మాటలాడినప్పుడు ఆమనుష్యుని సంభాషణ చాల కల్పితముగను, వెడసరముగను పట్టిపట్టి మాటలాడినటులను ఉన్నది. అత డేదియొ స్వయముగ తయారుచేసినది గాని, లేక యితరులు నేర్పి చదివించినదిగాని, వప్పగించుచున్నాడనుకొంటిని. మనలను సమీపించు నప్పటికి కత డదికూడ పలుకుకొను చున్నటుల వానిపెదవు లల్లల్లాడుచున్నవి. అత డాకొంచెమును చిలుకపలుకులవలెనన చెప్పివేసిన తరువాత వానిమిగతసంభాషణ సాపుగా, స్వభావసిద్ధముగా బయలుదేరినది."

"ఇంతకును మీరు చెప్పనదేమి చిట్టచివరకు. వానిని మనదగ్గరకు డాక్టరుబర్వేయే పంపినాడందురా?" అని ఫిరోజు ప్రశ్నించినాడు.

"ఆహా. కచ్చితముగా వానిలాంటి మెరక యెక్కినతరువాత మనలను తరిలో కలిసికొని బాధించుట కష్ట మని బర్వే యభిప్రాయపడి కొన్నిదినము లాడ్వేపముచుట్టును తిరుగులాడుచుండి యుండును. అదియునుగాక నాచేపలవాండ్రెక్కడనుండు నదియు వానికి పూర్తిగా యెరిగిన వాకపుచే గడిపినయర్ధరాత్రియో లేక నేటి ప్రాతఃకాలముననో యత డాపల్లెవానిని కలిసికొని, వానికి తగిన లాచ మిచ్చి వాని కేదియో యొకకథ చెప్పి యిక్కడకు పంపియుండును. లేనియెడల మోస మెరుగని యాపల్లెవా డిందుల కంగీకరించి యుండడు. ఏమయిన నేమి. అత డాబాగీ మసలంచిమీద కెక్కించినాడు. అంతటితో వానిపని యయినది. ఈబాగీ మన స్వాధీనమున నుండుటచే మనల నాపి నిర్బంధమున నుంచుటకు కావలసిన సాధనసామగ్రి యానులో సిద్ధముగా నున్న దన్నమాట. అంతవరకు పూంచీ దారును నేను"

ఫిరోజు చాల యాత్రముగా హెచ్చరిక చూపుచు "అయ్యో, అయితే యిప్పు డందులో నే మున్న దని మీాయభిప్రాయము?" అని ప్రశ్నించినాడు.

"సల్లమందో, గంజాయియో లేక ఆబాపతు మరేదో చట్ట వ్యతిరేకమయిన మత్తుపదార్థ మొకటి. బర్వే యిదివరకు కొన్నినాళ్ళావ్యాపారములలో తంటాలుపడిన వాడే సరే! అదిప్పుడే తేల గలదు" అని మారుమాట చెప్పకుండగ రామసింగ బంగీ విడగొట్టినాడు.

దానిలో కొకెయిన్ (Cocaine) చాల సున్నితము గా తయారయిన చిన్న చిన్న పొట్లములలో కానవచ్చు చున్నది.

తుకారాము బిగ్గరగా "దేవుడా! మన మీసరుకుతో పట్టుబడితిమా ముందున కొకయిందుకు వేయునవకాశ ముండు నా? కొన్నివారముల నిర్బంధనతరువాత విడుదలయి బయ టబడిన చాల యదృష్టవ తులము. అయ్యో! బహుశా మీ పేరుప్రతిష్టలు మేము వినియోగపరచుకొన లేక పోవుటయే గాక వాటిని మలినపరచుచున్నాము కూడను" అన్నాడు.

"అందుచేత నీతుక్కు మనదగ్గరనుండి యెంతత్వరగాలో నవతలకు పోయిన నంత మంచిది." అనుచు రామసింగాపొ ట్లము లన్నియు సముద్రమున విసరివేసి చివర కాకట్టనట్టిన కాగితము, బరకపుగుడ్డ కూడ తగులబెట్టి దానిబాపతు చిన్న యానవాలుకూడ నందు లేకుండ చేసి "మన మిక స్వేచ్ఛ గా కూర్చుండి, మనయదృష్టమున కానందించుచు యీశ్వరుని కొనియాడుదము" అని గొణుగుచు సిగరెట్టు వెలిగించి "మనకు వీలుగనుండు గాలితగులు చున్నది. తుకారాము! కొంచెము తెరచాప యెత్త గలవా? నీవు వానికి సహాయము చేయు ఫిరోజు" అన్నాడు.

మంచి యనుకూలమైన వాయుసహాయమునను మొ గమోటమి వీడి విశ్వాసముగా పనిచేయుచున్న యింజను

సానుభూతిచేతను వారు మందమైన మేఘములతో నరుణ వర్ణము దాల్చి మంచి నేత్రానందదాయకముగా నున్న యాకాశముక్రింద ప్రయాణము చేయుచున్నారు. లాంచి యమునప్రవాహమును దాని నెదుర్కొనుచు చేరయుచున్న కెరటంబులను ముద్దుపెట్టుకొనుచు మంచివడిగా పరుగెత్తు చున్నది.

రామసింగు మధ్య మధ్య దూరదర్శని యంత్రము చేతితో బట్టి గట్టువారి కనిపెట్టి చూచుచునే యున్నాడు. మధ్యాహ్నము చాలవరకు మీరిన వెనుక నతడు మొదటి నుండియు ననుమానించినటుల, పసుపుపచ్చని గొట్టముగల లాంచియొకటి వారి ననుసరించి యున్నటుల కనుపించినది. అది సర్కారు లాంచిలాగునే యున్నది. వీరివైపునకే వచ్చుచున్నది.
అది వారిలాంచి పోవుదిక్కుగనే నడచుచు వారిని క్రమముగా చేరుచున్నది. లాంచియాపుచేయుమని అందుండి యొకగంభీరమైన వాక్కు వినుపించినది.

“ఇప్పుడే మంచితమాషా. ఎవరో యొకరు పట్టి కొట్టగలరు. కాని మన కంత యవసర ముండదు.” అనుచు రామసింగు లాంచి యాపుచేసి ప్రక్కనున్న పడిచెక్కమీదకు వచ్చినాడు.

ఆ రెండవలాంచి మీదనున్న సర్కారుయుద్యోగి చురుకుగా ముందునకు వచ్చి చాల పెడసరముగా “నేను

మీలాంచి తణిఖీచేయుటకు వచ్చియున్నాను" అన్నాడు.

రామసింగు పోనియుద్రికము తెచ్చిపెట్టుకొని వానిని నిరాకరించుచు "ఇది కేవలము హాస్యము. మీ రీవిషయములో చాల పొరపాటు పడుచున్నారు. ఇది మా స్వంత లాంచి. అయినా దీనికి బొంబాయి రిజిష్టరు నంబరు కూడను. మేము మాసుగాధము చుట్టివచ్చుట కేర్పాటు చేసకొని పద్ధతి ప్రకారము బయలుదేరినాము. మా స్వాధీనమున చట్టవిరుద్ధమగు వదేదియు లేదు. మా యూరోపియాణము సంగతి మీ రిదివరకే పత్రికలలో చూచియుందురు. పత్రికాధిపతు లాసంగతి విసుపు పరాముము లేసుకొని వారిపత్రికలలో వ్రాయుచున్నారు." అన్నాడు.

అధికారి నరగుని లాసుచు "సిపాయీ! ఆసంగతి మేమి దివరకే యెరుగుదుము. మీరంత శ్రమపడి చెప్పనక్కరలేదు. ఈపన్నికి నేటిదియై నాకాశ్చర్యముగ నున్నది. మా కసలు సంగతి వార్తమూలముగా తెలియవచ్చినది. అందుచేత మీ లాంచి క్రింద మీద తిరిగవేసి చూచినగాని సందేహనివృత్తి కాదుగదా. ఏమందురు?" అన్నాడు.

"మీరనునది నా కెంతమాత్రమును బోధపడుట లేదు. మీరు నిజముగా పొరబడియుందురు. సరే తణిఖీ చేసికొనుడు మీ చిత్తము వచ్చినటుల. చట్టవిరుద్ధముగా దీని మీద మీ కేది కనుపించినను నేనది పూర్తిగా తినివేయుదును" అని రామసింగు నవ్వుచు కచ్చితముగా సమా

భాసము చెప్పి “మీరు అనవసరముగా కాలము వ్యర్థపుచ్చుకొనుచున్నారు. అంతకన్న నాకు ముఖ్యమైన నంతకన్న నెక్కువ విలువయైన మాకాలముకూడ పాడుచేయు చున్నారని చెప్పవలసి వచ్చినందులకు నాకు చాల కష్టముగా నున్నది. సరే దయచేసి త్వరగా తెమల్చి మమ్ము మాత్రోవను పోనిండు. త్వరగా పోవలసియున్నది.” అన్నాడు.

ఆలాంచిలో నుంచి యిరువురుమానవు లమాంతముగా వీరిలాంచిలోనికి వచ్చి పది యామూలాంతము అడుగునపైన శ్రద్ధగా తణిఖీచేయ ప్రారంభించినారు. రామసింగంతసేపు నాయధికారిని చూచి వేళాకోళముగా మందహాసము చేయుచుకూరుచున్నాడు.

రామసింగు మరియొకసారి “మీరు విలువగల మీ కాలమును అంతకన్న విలువయైన మా కాలమును కూడ వృథ పుచ్చుచున్నారు. నేను మీకు లోపాయికారీగా చెప్పునదే మన మిమ్మెవరో తుంటర్లు త్రాడుకట్టి యాడించుచున్నారు. ప్రశస్తమయిన యీ యబద్ధపుసమాచారము మీ కొసగిన పెద్దమనుష్యుడు సర్కారు యుద్యోగులనీవిధముగా తంటాలు పెట్టుటలో బాగుగ నారితేరినవాడే. పెట్రోలు మితిమీరిన కరీదులో నున్న యీరోజులలో మీరు సర్కారు సొమ్ము అనవసరముగా పెట్రోలుక్రింద యింత ఖర్చుపెట్టుట చాల యన్యాయము. క్షమించుడు. నే నీసంగతులీపత్రికలకు వ్రాయుదును” అన్నాడు దర్జాగా.

ఆ యధికారి వానిని తీవ్రముగా చూచినాడు. కాని యేమియు మాటలాడలేదు. సావకాశము చాలదు కనుక లాంచి తణిఖీ చేయుటకు లోపలకు పోయిన మానవు లిరువు రును, అతడును వెలుపలకు వచ్చునప్పటికి కొంచె మరగంట పైగా యయినది. వారు తీవ్రముగా గుసగుస లాడుచున్నారు. ముఖములలో కులాసగా కనుపించుటలేదు.

“మే మంతయు చూచినాము. అందేమియు కనుపించ లేదు” అన్నారు.

రామసింగు “మీరు ప్రారంభమున నామాటలు లక్ష్యము చేయనిపోవుట చాల విచారకరమైన సంగతి. దారుణమైన మోసమునకు గురియైనారు. మిమ్ములను చూచిన నాకు చాల విచారముగా నున్నది. కాని కోప మెంతమాత్రమును లేదు. మీరు చాల శ్రమపడి వచ్చినారు. కొంచెము కాఫీ పుచ్చుకొని మరి వెళ్లుడు. లోపల నేమియు ననుకొనకుండ కులాసగా వెళ్లవచ్చును. దానికేమి?” అన్నాడు.

“ఆహా అక్కరలేదు లెండు. మేము పొరబడి మీ ప్రయాణమున కాటంకము కలిగించినందులకు నాకు చాల విచారముగా నున్నది”

“దానికేమికాని మీకింతయనవసరపు శ్రమయు ఖర్చును తెచ్చిపెట్టిన యా బుద్ధిమంతుని పిలక పట్టుకొన ప్రయత్నించుట మంచిది. మీ రందు కృతకృత్యులు కాజాలరు

గాని, అయినను విడిచిపెట్టుట మంచిది కాదు. మీరు కొంచ రగా వెళ్లి రాగవలయునా? అయిన సరే సెలవు. మీ సంగతు నడిగినా నని చెప్పుము. పుల్లయ్య వ్యాయామగృహముక్రింద మిమ్మింతదూరమిక్కడకు పంపినవారిని ముగ్గుర బ్రద్దలు కొట్టవలయునని యున్నను వానికి. సరే"

అధికారి వారింటిలోనుండి కాలు వెలుపల పెట్టుటయే తడవుగా తుకారాము యింజను విడిచినాడు. లాంచి యెప్పటియట్లాగున కులాసగా నడుచుచున్నది.

మహానదిగా పోవుచున్న సర్కారులాంచివైపు రెప్ప వాల్చక తీక్షగా చూచుచున్న ఖరోజు రామసింగువైపు చూచి "మీ రాతాడుముడి, అతుడంగ్రావత అపన్నియు కనిపెట్టి చూచి యుండకపోయినచో మన మీసరి సర్కారులాంచి మీద తలలు మోకాళ్ళమీద వాలవేసికొని కూర్చుండి యుండుము. అయ్యా! తమరు లేకుండిన నేనీవ్యాపారమును యేమిచేసియుందునో నాకు తోచుట లేదు." అన్నాడు.

రామసింగభిమాన మొట్టిపడ మందహాసము చేయుచు సరే కాని నీవు నెరవేర్చవలసిన మూడవ కార్యము నీవు స్వంతముగా పరసహాయ మేమియు లేకుండగనే పూర్తి చేసుకొని రావలయునన్న సంగతి మరచిపోకుము. నివివేచనాశక్తి మలామా చేసి సిద్ధపరచి యుంచుకొనుము. ఈప్రయాణములోని మిగిలికాల మంతయు నీవు తుకారాముపాదముల దగ్గర కూర్చుని యడవిలో నివసించుపద్ధతులు ప్రత్యక్షప్రమాణము

లలో నేర్చుకొనుము. కపాపు మాన్పుకొని కాలక్షేపణ చేయ నిష్టము లేనియెడల నీకు కావలసినవన్నియు నతడు చెప్పగల డు. తుకారాము! నీవు వానికి యుచ్చులు పన్నుటనగయినా నేర్పి తరువాత భక్ష్యయోగ్యమయిన జీవకోటినిగూర్చి యుప న్యసించుటకు ప్రారంభించు. మొగమోటపడక కానిమ్ము"

౨౬

బారిష్టరు పరశురామపటేలు నాడుయుదయముననే లేచి, ఆఫీసుగదిలో కూరుచున్నాడు. ఆదివారమునాడు తప్పమి గతరోజులలో నత డాలాగున నుదయముననే వచ్చి, యాఫీసు లో కూర్చుండుట యలవాటు. ఆదివారము మాత్రము పట్టణ ములోని స్నేహితుల, చుట్టములయిండ్లకు పోయి చూచివచ్చు పద్ధతి యున్నది. అత డానాడు చాల కంగారుగా నున్నాడు. త నవంటి వకీ లాలాగున నాందోళనకు గురియగుట వానికె వి రుద్ధముగా నున్నది.

చాలదినముల క్రిందట వానికి పత్తేదారు రామసింగుద గ్గరనుంచి పరస్పరసంబంధ ముండని తతిభాషలోనయినను మతిమాలిన, విచారకరమైన తంతివార్త యొకటి వచ్చినది. అందు తాను తనవెంటనున్న తుకారాము ఫిరోజులును, చ

ట్టప్రకారము నిషేధింపబడిన నుత్తుపదార్థములు రహస్యముగా రవాణా చేయువ్యాపారమున సర్కారువారిచే బాధింపబడినటుల వ్రాసి సర్కారువారి కదివరకు తెలియపరచుకొనినటుల వా రట్టి వ్యాపారముల చేతకు నొప్పవారు కా రనియును సత్ప్రవర్తన గలగౌరవకుటుంబములను చెందిన గృహస్థులనియును, ఋజువుచేయు నాధారములు పంపవలయు ననియును ప్రార్థించుచు వ్రాసియున్నది.

ఆ తంతిసమాచారము "భన్గాక్" అను నౌకప్రదేశ మునుండి వచ్చినది. వా రక్కడనే పోలీసువారి నిర్బంధమున నుండి యుండిరి. అందు సందేహము లేదు. బారిష్టరు వెంటనే పనికి ప్రారంభించినాడు. అత డాక్షణముననే యక్కడ నుండు వకీలున కొకనికి తంతి పంపినాడు. "పోలీసువారు బంధించిన నేరగాండ్రను కలిసికొన వలయుననియును, ఆముప్పదుగురు ననుమానించ వలసినవారిలోని వారు కారనియును వాదించు" మని వ్రాయుచు దాని కనుసరణమైన సమాచారమును యితరయాధారములను పంపినాడు. ఓలుగనున్న వారిని జామీనుమీద విడుదల చేయించుచున్నాడు. అదికాక రామసింగు బొంబాయిలోని పోలీసువారి కందరకు విధాయకుడు గావున, పటేలు బొంబాయిలోని పోలీసుశాఖప్రధానాధికారి దగ్గరకుకూడ పోయి రామసింగును, వానియిష్టమిత్రులను విడుదలచేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేసి పోలీసువారి యావచ్ఛక్తి నుపయోగ పరచునటుల చేసినాడు.

చాల గందరగోళము జరిగి, కొంతిసమాంచారముల రాకపోకలు, మితిమీరిన తెలిపోను వర్తమానములు నడచిన తరువాత సంగతి యాకస్మికముగా మారుటకొనసం బట్టి, యొక్కడనో గొప్పపోరపాటు జరిగినట్లును, రాముసింగునగాని వాని యనుచరులుగాని చివరకు వారిలాంటిగాని 'భగింగార్' ప్రాంతములలో యెవరికిని కనుపి చలేనట్లును తేలి, ధృవపడినది. లాంచి పస లక్కడ చేరనాదూస నానులోనివా రక్కడ దిగలే దన్నమాట. అదికాక మత్తుపదార్థములు రవాణా చేసినందుల కాప్రాంతములలో నామధ్య యెవరిని బాధించి యుండ లే దని కూడా తెలిసినది.

మితిమీరిన యాందోళన కాలవాలమైన బారిస్టరు పరశురామపంతే లిమ్హాము చాల కంగారు పడినాడు. అంచు దరి లేని యీవిపరీతమునకు కారణమేదియు స్ఫురించదు. అతడింకను యీల్గాగుననే తుద మొదలు తెలియక కంగారుపడుచునే ఉన్నాడు. అంతలో వానియాఫీసు గంట వాగినగ. అతడు లేవబోవుచు గురుతించలేనిక కస్వరము వానికొరకు వాకబుచేయుట విన్నాడు.

"ఆ! ఆ! అవును. నేనే. పరశురామును. ఆ. అవును. ఒంటరిగా నున్నాను"

"సెహబాస్" అని సమాధానము వచ్చినది. కంఠస్వరము హఠాత్తుగా మారి రామసింగు కంఠస్వరమై పోయినది.

అతడు లోపల ప్రవేశించి "మే మిప్పుడే తిరిగి వచ్చినాము. కాని యెవరికిని తెలియనీయ వలదు. మీరు తక్షణము బయలుదేరి 'కాల్బదేవిరోడ్డు' నందున్న చెల్నారాం కాఫీహోటలలో నన్ను కలిసికొనుడు. మీ రెక్కడకు వెళ్ళుచున్నదియు యెవనికిని తెలియకూడదు. ఏదో నొక పని చెప్పి యెక్కడకో పోవుచున్నటుల నటించవలయును. మీయాఫీసులో చిన్న బెజ్జమున్నదని నాయనుమానము. చాల జాగ్రత్త. తెలిసినదా? పొరపాటు కొంపతీతకు కారణము" అన్నాడు.

పరశురాము తడబడుచు "కాని—కాని. ఆ టెలిగ్రాము సంగతేమి! మీరావిషయములో నాకు చాల శ్రమయు, యాందోళనయు కలుగచేసినారు. దాని యుద్దేశ మేమి! మీ రాప్రాంతముల కసలే పో లేదట కదా?" అని యడిగినాడు.

"లేదు. మీకు శ్రమ కలుగచేసినందుకు నాకు చాల విచారముగా నున్నది. కాని యంతవర కవసరము వచ్చినది. మనము తిరిగి కలిసికొన్నప్పుడు సంగతంతయు పూర్తిగా చెప్పెదను. మీ రక్కడకు వీలుచిక్కినంత త్వరలో రావలయును. చాల యవసరము. వృధ పుచ్చుటకు వ్యవధి చాలదు."

పటే లదివరకుకన్న నెక్కువ కంగారుపడ సాగినాడు. కాని యత డాఫీసునుండి వెలుపలకు పోవునప్పుడు మాత్రము ముఖము నిర్మలముగా నుంచుకొన గలిగినాడు. ఒక విధాయకమైన యభియోగములో మరియొక బారిష్టరుతో నాలోచించుటకు పోవుచున్నటుల పెద్దగుమాస్తాతో మాత్రము చెప్పి

నన్ను టెలిఫోనులో పిలచి బాధ పెట్టకుడు. నిశ్చింతగానుండి పని చూచుకొనవలయును." అనికూడ చెప్పుచు నలుడు వీథిలోనికి పోయి యొక్కడ బండి యెక్కి గమ్యస్థానము చేరినాడు.

బొంబాయిలో కాఫీభోజనశాలలు చాల కలవు. అందు చాలవరకు సామాన్యరకములే. మనవకీలిప్పుడు ప్రవేశించినది యందొక దానిలోనే. అందులోనికి పోవువారుకూడ సామాన్యరకములోనివారే. పెద్దరకము వా రక్కడకు పోవుట యెప్పుడును తటస్థించదు.

ఈ కాఫీహోటలు మంచి విచిత్రపరిస్థితులలో తయారయినది. దాని యజమాని యనావసరముగా నితరులతో మాటలాడు స్వభావముగలవాడు కాడు. అందులోనికి పోవువారు కూడ నాలాగుననే. వారు వెలుపల మిత్రులయినను లోపల ప్రవేశించినంతనే యొకరితో నొక రనవసరముగా మాటలాడకూడదని యొకనిబంధన యేర్పడి గోడలమీద వ్రాసియున్నది. లోపల యనవసరముగా నొకరితో నొకరు మాటలాడిన తగువులకు యవకాశ ముండునని యభిప్రాయము. అది గౌరవమునకు భంగముకూడను. అందులోనికి పోవువా రొకరితో నొకరు మాటలాడవలసివచ్చినచో వా రందునిమిత్తము ప్రత్యేకముగా నేర్పడిన లోపలిగదులలోనికి పోయి మాటలాడుకొనవలసినదే. అట్టిగదులలో నొకదానిలోనే మనపత్తేదా

రు రామసింగును వకీలు పరశురాముడును, తుకారాము ఫిరోజు లును సమావేశమయినారు.

వారుముగ్గురును యొండకు వానకు గురియై వేళకు తగి నయాహారము నిద్ర లేక సీరసముగా నున్నారు. ఫిరోజుంద రిగోను మిక్కిలి పాడుగా నున్నాడు. మాహీప్రయాణముక ష్ట సీమప్రయాణములో మరియు రూపు మారిపోయినాడు.

వకీలు కరస్పర్శ చేయుచు "ఆహా! ఈచిన్నవాడిన్ని బాపతుల యనుభవముతో చాలవరకు పూర్ణ చెందినటుల కనుపించుచున్నాడు." అని యనుకొని "మీరు త్రోవలో ప డినకష్టము లన్నియు వినగోరుచున్నాను. మీకవి చాలగ తట స్థించియుండును." అన్నాడు.

రామసింగు "మాకు కష్టములు చాలవరకు సంభవిం చినమాట వాస్తవమేగాని, యవన్నియు నిప్పుడు చెప్పుటకు చాలకాలమే పట్టును. అయినను మాకు తటస్థించిన యవాం తరములు మీకు టూకీగా చెప్పుదను" అన్నాడు.

పరశురా మవన్నియు నోరు చాపుకొని, గ్రుడ్లు తెర చుకొని వినుచు మితిలేని యాశ్చర్యమును వెలిబుచ్చి నాడు. అన్నికష్టములు కొంతవరకు స్వతంత్ర పరిపాలన కాటపట్టయిన మాహీవంటిప్రదేశములో సంభవించె నని కొంత యర్థము న్నది గాని బ్రిటిషుప్రభుత్వసామ్రాజ్యమునకు చెంది ధర్మచట్ట ముల కాలవాలమయిన యరేబియాసముద్రములోని ప్రయా ణములో సంభవించుట చాల యన్యాయ మన్నాడు.

“అందుచేత నేను చివరకు చేసినదేమన, డాక్టరు బర్వే కికావలసిన సమాచార మంతయు నెప్పటి కప్పుడు హార్డాజీ సమకూర్చి యొసంగుచున్నాడు గావున వానిని మారుత్రోవ నిచ్చుకొని పోవుట మానిపించెను, త్రోవలో మా కొకచోట కనుపించిన పల్లెవాని నొకనిని పట్టుకొని వానికి కొంచెము డబ్బిచ్చి, యతడు భన్‌గారు పోయి మా కావలసినసమాచార మందునటుల చేసినాను. హార్డాజీ యిదివరకు చేయుచున్నటు లగా మీయాఫీసుగుమాస్తాలలో నొకనిద్వారా యావలసిన సమాచారము సంపాదించి బర్వేకందజేసి నాడు. అతడును, ఆ సంగతి వాస్తవమని నమ్మి. మ మ్మాతరువాత బాధించుట మానుకున్నాడు. మేమును తరువాత మంచిగాలి సానుభూతి చూపుటచే యనుకొనిన దానికన్న* కొంచెము ముందుగనేయి క్కడకు రాగలిగినారము. రాత్రియే మేమిచ్చటకు వచ్చినా ము. మాయిల్లు బర్వేగారి యనుచరుల నిగాలో నున్న దేమో యని సందేహించి యిస లా వైపునకే పోలేదు. సరే. దానికేమి? మే మిక నీచిన్నవానిని, కాలపరిమితి మించకుండ భగవదాశీర్వచనసహాయమున న డ వి లో ప్ర వే శ పె ట్ట వలసియున్నది.,,

ప టేలు చాల తీవ్రము గా “స రే గాని వానిప్రయాణ ముల కాటంకము కలిగించుటకై యిన్ని మొండిప్రయత్నము లు జరిగినవి కనుక మన మిక నాప్రయత్న మాపుచేయించు

ట మాంచి వసుకొంటును. సివిలుస్టోర్సు వారి దగ్గ యాఫ్ఫుచేయు టకు తప్పక ....,,

"నేను దొంతను పూర్వమే సిరోజునకు చెప్పియున్నాను. కాని యింత దొంగల కిబ్యకొంస లేదు. గతించిన నానిపెద నాయనగారి పీలులోని యానొక్క, యాఖరుపరతుకూడ నెరవేర్చవలయు నని పట్టుపట్టుచున్నాడు. అతనికి చాల సరదాగా నున్నది. అందు వానికేవిధమైన ప్రమాదము సంభవించకుండ నేను పూంచీపడుచున్నాను. అవసరమైన నే నాయుడవిధమట్టును పోలీసువారిని కాపుంచునటుల చేసెదను. నే నిప్పుడే పోలీసుసూపరింటెండెంటుగారిని కలిసికొన బోవుచున్నాను. అక్కడివారికి బర్వేసంగతియు, అతి దీనస్థిత యొన్నట్లున దుండగులును పూర్తిగా చెప్పి, అతడికముందు నీమూండవపరతు నెరవేరకుండ చేయు నాటంకము లేమియు లేకుండ చేయించెదను. వారికికూడ బర్వేయనిన చాల యిష్టమే. తప్పకచేయుదురు. అందు సందేహము లేదు,,

"కాని కీర్తిశేషుడయిన యామునలిరత్నాజీ తనవారసుడు ఫిరోజు పీలులోని పరతులు నెరవేర్చుటలో నిన్ని యవాంతరములకు గురి గావలయునని కోరియుండడు" అని పటేలు పట్టుదలగా మాటలాడినాడు.

రామసింగు మందహాసము చేయుచు "బహుశా కోరియుండడు. అయినను ఫిరోజు తప్పక గురియగుటకు సిద్ధపడుచు

న్నాడు .సరే. మీ గీఫ్రూటు యొక్కడ మాతో భోజనము చేయుదురా?,,

వకీలు చాల కలత చెందిన మనసుతో, తిరిగి యాఫీసునకు పోయినాడు. మానవస్వభావసామాన్యమైన వానిహృదయ మిప్పుడు వానిని హార్త్రాజీదగ్గరకు పోయి, యతని కుచేష్టలన్నియు తనకు తెలిసినవనియును, దుష్ప్రవర్తన మంచిదికాదని మాదలించుమనియును ప్రబోధించినది. కాని చాలకాలము నుండి వకీలుగా నున్నవాని తరిఫీ దట్టి తొందరపని మంచిదికాదనియును, తగినంత ఋజువు లేకుండ యొకనిని నిందించిన ఘోరముగా నిందాస్పదుడగుటయే గాక చట్టసంబంధమైన యభియోగమునకు గురి కావలసి వచ్చుననియును హెచ్చరించి వారించినది. కాని చిరకాలానుభవము వాని సంయమనశక్తిని చిక్కబట్టి వాని యాందోళన ముఖమున కనుపించకుండ జేసినది. అతడు వాని యాఫీసులో నడుగిడు నంతలో హార్త్రాజీ వానికొరకు కనిపెట్టుకొని యున్నాడన్న వార్త చెవిని బడినది.

అతడు "ఆహా! హార్త్రాజీగారా! నేను మీకొరకేమి చేయవలయును?" అనియడిగినాడు.

అతడు "మరణించిన మాముసలాయన వీలునామలో నుదహరించిన వివిధషరతులు నెరవేర్చుట కేర్పరచిన కాలపరిమితి చాలవరకు సమాప్తి నొందినది. ఇప్పటి కిక నిరువదియయిదు రోజులు మాత్రమున్నది. మాజ్ఞాతియింకను యడవిలో మూడువారములు గడుప వలసియున్నది. అతడాయాభరణముల

పేటిక మాంపో తీసికొనిపోయి సక్రమముగా నసలువానికంద చేసి వచ్చినా మని మీరు నా కిదివరలో చెప్పినారు. సముద్రప్రయాణము చేసి రెండవషరతుగూడ నెరవేర్చినేమో చెప్పగలరా మీరు?" అన్నాడు.

వకీలు "ఆహా! ఈదరికుడు తెలిసికొన వచ్చినసంగతిదియా యిప్పుడు.? సరే" అని యనుకొని వారు బాధపబడినటులు దొంగ తెలిగ్రాము పంపిన రామసింగు దూరదృష్టికి మెచ్చుకున్నాడు. దానిఫలిత మిప్పుడు వానికి మొదటిసారిగా బోధ పడినది. అతడు "సరే మంచిది కొంచెమైనసరే నాబుర్రలోని సంగ తొకటియు వెలుపల పడకు" అనుకున్నాడు. వాని కృత్రిమపు మందహాస మిప్పుడు సాపు దేరినది. అతడు చాల మృదువుగా "అయ్యా! ఈ బాపతు సంగతులన్నియు వీలు కార్యకర్తయయిన పత్తేదారు రామసింగుగారికి సంబంధించి యున్నను. కాని మా కేతమాత్రము సంబంధము లేదు. ఆ వీలునామాషరతులు పూర్తిగా కొనసాగకుండు విషయములో మీకుకూడ కావలసినంత సంబంధ మున్నది గనుక మీకు కావలసిన యావత్తు సమాచారమును రామసింగుగారి నడిగి తెలిసికొన గలరు. మీ కవసరమైన యెడల వారివిలాసము మీ కొసంగుదును" అన్నాడు.

హస్తాజీ ముఖము ముడిచినాడు. అత డొకను డీయు వకీలు నట్టి నత్తుతప్పెలా రకములోని వా డని గట్టిగ నమ్మి

యున్నాడు. ఇప్పుడతఁ డావిషయమును బ్రస్తావింపు పూర్చుకొన ప్రారంభించినాడు.

హార్డాక్ నెమ్మదిగా "వీలునామాలోని షరతులు నెరవేర్చుటలో రాయసింగుగారి కెక్కువ పాలు కనుచున్నట్టులు కనుపించుచున్నది. ఆయన యీవిషయమును హాస్యమునకు ప్రయత్నించుచున్నాఁడని నే నభిప్రాయపడుచున్నానని చెప్పవలసి యున్నది. మెహతా ఫిరోజు 'మాస్టర్' మోటరుగా పోవలయు నని మన మభిప్రాయపడినారము. కాని వానిపాటు రాయసింగును, వాని యనుచరుడునుగాక యన్నివిధముల ఫిరోజునుబోలియున్న మరియొక సమానవయస్కులుకూడ పోయుండవచ్చు" అన్నాడు.

షర్లే లికను మందహాసము చేయుచునే యున్నాడు. కాని వానికన్నులలో నొకవిధమైన తీవ్రత కనుపించుచున్నది. అతఁడు నెమ్మదిగా ప్రారంభించి "వారు చాల మంచిపనియే చేసినారు. లేనియెడల నాయాభరణపేటిక సురక్షితముగా గమ్యస్థానము చేరియుండదు. సురక్షితమేమి యసలే చేరియుండకపోవును. ఆప్రయాణమునుగూర్చియు, నాదులో తటస్థించిన కొన్ని ప్రమాదములనుగూర్చియు నీ వొకసారి ఫిరోజు నడిగి తీరవలయును. ఆప్రయాణము చివరకు జయప్రదముగా కొనసాగకూడ దెవరో మధ్య చాల నాటకములు కలుగ చేసిరట. అందులోని షరతుల నతిక్రమించిన దేదియు లేదు వారు. ఫిరోజు మోటరిగా పోవలయునని వీలునా నెచ్చటను సూచించబడి యుండలేదు. అందు 'అత డొకబాగీ షలానావారి

కంద జేయవలయు' నని మాత్రము వ్రాసియున్నది. నే నేమి యు లేను. అతడు సరిగా నదే చేసినాడు." అని మందలింపు గా చెప్పినాడు.

"కాని యీసముద్రయానము మావారు యిరువురు నావికులను మాత్రము వెంటబెట్టుకొని ముగించవలయు నని స్పష్టముగా వ్రాసియున్నది. అయినప్పటి కతడు రామసింగును వానిసహకారిని వెంట బెట్టుకొని పోయినా డని నాగట్టి నమ్మకము. అది కావలసినంత స్పష్టమయిన యుపతికి ప్రమాణ. కా డంటారా మీరు?" అని హర్బార్ట్ తీవ్రముగా యరచినాడు. వానిసౌమ్యత వానిని చాలవరకు విడిచిపోయినది.

పరశురామపంతులు యెప్పటికన్న తాజాగా "అయ్యా! తిమజ్ఞాపకశక్తి కొంతవరకు పొరబడి యుండును." అన్నాడు. వాని కాసంగతి కొంచె మానందము కలుగచేయ ప్రారంభించి నది. అతడు నెమ్మదిగా తిరిగి ప్రారంభించి "అయ్యా! మీరు కావలెనన్న నే నాదస్తావేజు యిప్పుడే చూపించగలను. "ఇద్ద రు మనుష్యులు మాత్రము" అని యందున్న దని నేను చెప్పి నప్పుడు మీరు నమ్మవచ్చునుగదా! రామసింగును వానియ నుచరుడును మనుష్యులని చెప్పినప్పుడు తమరు తప్పక యంగీ కరింతురు. అదికాక, వాదమునకు వారు వారిరువురును చాల కాలము సముద్రప్రయాణము చేసియున్నందున వారిరువురు నావికులమని చెప్పుకొనుట కవకాశ ముండునని నానమ్మక ము. రామసింగునకు సొంతముగా యోడ నడిపించు యర్హత

యున్నదని నేను చెప్పగలను. నేను మీకు చెప్పగలిగిన దింత కన్న నేమయిన నున్నదా?" అన్నాడు.

ఉద్రేకమున హర్షాజీముఖము పాలిపోయినది.

ఆతడు తీవ్రముగా "అయితే వారీసముద్రప్రయాణమును ప్రారంభించి వచ్చితిరా! ఇపు డెక్కడ నున్నారు? రహస్యముగా మాత్రుపదార్థములు రవాణా చేసినందున వా రెక్కడనో • నిర్బంధమున నున్నారని విన్నాను. అంతవరకు నిజమేనా?" అని యడిగినాడు.

"ఆహా! స్నేహితుడా; నీయుద్రేకత వారియెడల నీకు స్నేహమును వెల్లడిపరచినది." అని మాస్టరు తనలో ననుకొని యేమియు తెలియనిలాగున బిగ్గరగా "ఆహా. నిజముగాదా? అంతవరకు జరిగియుండిన చాలకిష్టమే. మీ కది యెప్పుడు యేలాగున తెలిసినది? మీ రది యాకడనమునసే నా కేల తెలియపరచితిరి కాదు? మీరు గౌరవమర్యాదలు కలవారగుటచేతను, పోలీసులోని మిత్రులప్రకారము లబ్ధి పొందగలవారగుటచేతను, వినిన తక్షణమే నాకు తెలియపరచుట మీవిధాయకకృత్యము కాదా?" అని మృదువుగ మందలించినాడు.

"సముద్రప్రయాణమును గూర్చిన యొకవ్యాసములో మాష్టాతి పేరు వ్రాసియున్నటుల, వార్తాపత్రిక చదివిన యొక సర్కారుయుద్యోగి చెప్పినాడు. నాకు మాయిరువురకు బాంధవ్య మున్నదని తెలిసి యతడీసంగతి నాకు చాల రహస్యముగా చెప్పినాడు. అతడాలాగున చేయుటలో యాఫీసునిబంధ

నల నతిక్రమించినాడు. అందుచేత నాసంగతి నలుగురకు వెల్లడిపరచుట నా కంతసబబుగను న్యాయముగను కనుపించనందున నేను నోరు మూసికొని యూరకుండ వలసివచ్చినది. అది సంగతి" అని సగర్వముగా సమాధానము చెప్పినాడు.

"అయితే నాసంగతి యిప్పుడు మాత్రము చెప్పు టెందులకు? పత్రికలలో ప్రచురమయిన సంగతికి రహస్య మేమిటి? అదికాక నే నాసంగతి నేపత్రికలలోను యెన్నడును చూపియుండలేదే!" అని పరశురాము చెప్పుదెబ్బ కొట్టినటుల పెడసరముగా చెప్పినాడు.

హార్మాజీ క్రోధమున స్వాధీనము తప్పి యుద్రేకముగా పెద్దపెట్టున నరచుచు చిందులు త్రొక్కుచు "ఫిరోజి ప్రస్తుత మెక్కడ నున్నదియు నేను తెలిసికొన గోరుచున్నాను. వీలులోని షరతులు వా రెంతవరకు నెరవేర్చుకొని వచ్చినదియు తెలిసికొనుటకు నాకు కావలసినంత హక్కున్నది. నే నదే యడుగుచున్నాను?" అని గద్దించినాడు.

"అయితే దయయుంచి మీ రీసమాచారము వీలు కార్యకర్త నడుగుడు. దానిలోని షరతులు క్రమముగా నెరవేరునటుల చూచుపూచీ వారిదే. తరువాత తమరు స్థిమితము తప్పి మాటలాడ నారంభించినారు. గనుక నిక మాయాఫీసునుండి వెలుపలకు దయచేయుట మంచిది" అని వకీలు తాజుగా సమాధానము చెప్పి బంట్రోతు కొరకు గంట వాయించినాడు.

హర్త్రాజీ వకీలుగొంతుక కొరుకులాగున గ్రుడ్లు తెరచి వానిని తదేకదృష్టితో చూచినాడు. కాని వెంటనే సరుచుకొని, కోప ముపసంహరించుకొని గిర్రున తిరిగి పెద్దయంగలు వేయుచు చరచర వెలుపలకు పోయినాడు. వకీలు వానివెనుక పడి గుమాస్తాలుండు హాలుగుమ్మమువరకు పోయి ప్రక్కను నక్కి నిలచి, యాతడు వెలుపలకు పోవునప్పుడు గుమాస్తాల వాలకములు కనిపెట్టి చూడసాగినాడు. వారిలో చాల నూతనముగా నను ప్రవేశించిన కుర్రవాడొకడు వెర్రిముఖము వేసికొని తీవ్రముగా పోవుచున్న హర్త్రాజీని భయాక్రాంతుడై కనిపెట్టి చూచుటయే కాక, యతడు పోవునపు డేదియో కొంత గుసగుస లాడుటకు కూడ సాహసించినాడు.

౨౭

బారిష్టరు తిన్నగా వానిగదిలోనికి పోయి, ఆకుర్రగుమాస్తాను పిలిపించినాడు.

“ఆహా! అబ్బాయి! నీవు వానికి కావలసిన సమాచార మొసంగు చున్నందులకు, హర్త్రాజీ నీ కెంత యిచ్చినాడు? దయచేసి చెప్పు” అని కర్రపడిగా నడిగినాడు.

"నాకు — నాకు — అతడు — అతడు — ఆ — —."
అని నసికి కుర్రవాడు నోరు మూసికున్నాడు.

" అవును. నా కంతవరకును తెలియునులే. నిజము చెప్పివేయుము. నిన్ను క్షమించెదను. ఏమి? నిన్ను పాడుచేయుట నా కిష్టము లేదు. చిన్నవాడవు. డబ్బు యెట్టివానినైనను కక్కుర్తి పరచును. ఊ. చెప్పివేయుము త్వరగా. ఉన్న సంగతంతా" అని బుజ్జగింపుగా నడిగినాడు.

చెప్పుట కేమున్నది. చాల స్వల్పము. మొహాతాఫిరోజు ధనార్జనకై చేయు ప్రయత్నములలో, కుర్రవానికి తెలిసినంతవరకును హాత్రాజీకి చెప్పుచుండుటకై హాత్రాజీ కుర్రవానికి కొంత లంచ మిచ్చినాడు. కుర్రవానికి తెలిసినంతవరకును, అతడు హాత్రాజీ కంద జేసినాడు. అదీ సంగతి. కత్తి గ్రేటునకైనను రక్తము వెలువడునటుల లేని యాకుర్రవాని ముఖము వకీలుమాటలతో నల్లగా మారిపోయినది.

"సరే. నీ విక పోయి నీపని చూచుకొనుము. నీవు తిరిగి హాత్రాజీని కలిసికొనినయెడల, నీ వసలుసంగతి నాయెదుట నంగీకరించినటుల వానికి తెలియనీయ కూడదు. అవసరమయిన నీవు వానికి చెప్పవలయు నని నేను నీకు కొంతసమాచార మొసగెదను. ఇక ముందు నాకన్నొకటి నిత్యము నీమీద నుండును. నీపురోభివృద్ధి పూర్తిగా నీభావిప్రవర్తనపై నాధారపడియున్నది. అదిమాత్రము మనసున నుంచుకొనుము. ఇ

ట్టి నీతిమాలిన ప్రవర్తనకై మాయాఫీసునుండి తొలగించబడి న (Dismiss) గుమస్తా మరియొకచోట నవుకరీ సంపాదించుట సర్వసాధారణముగా జరుగదు. తెలిసినదా? ”

“అదీ సంగతి. సరి?” అని పలికి వకీలు తలవంచుకొని పని చూచుకొన సాగినాడు.

ఈలోపున రామసింగునాటింగతభాగ మనవసరము గా వెళ్ళబుచ్చుట లేదు. తుకారాము నారువేషమున చాల రహస్యముగా రామసింగు యింటివెనుక దొడ్డిలో ప్రవేశించి మోటారుకారు సరుకులో నింపి, కావలసినసామానంతయు ప డినదని బాడి ప్రశస్తమయిన పనిలో నున్నదని స్థిరపరచుకొని దానిని తిన్నగా రామసింగు, ఫిరోజు మకాముచేసిన హోటలు వెనుకగుమ్మముదగ్గరకు తీసికొని వచ్చినాడు. అక్కడనే రామసింగును, ఫిరోజును, ఆబండిలో ప్రవేశించినారు. రహస్యముగా పని వేరుగ చెప్ప నక్కరలేదు.

అంతట రామసింగు “దక్షిణదిశకు!” అని తుకారాము న కాజ్ఞాపించి “అబ్బాయి ఫిరోజు! నిన్ను, నీ వికముందు మూడువారములు గడుపవలసిన యడవిప్రాంతమున విడిచిపుచ్చుదుము. నీవును, తుకారామును ‘బూరుకునాడు’ దగ్గర మకాము. నేను నీవు కాపురము చేయువలసిన యడవి ముందుగపోయి చూచివచ్చెదను. బుద్ధిమంతుడు బర్వే వచ్చినయెడల నీ సారి వానికి తగిన ప్రాయశ్చిత్త మగును. నే నింతకు ముందు వరకు టెలిఫోనుదగ్గర యనవసరముగా కూర్చుంటి ననుకుంటి

రా? తుకారాము! జాగ్రత్త సుమా! మమ్ముల నీప్రయాణా రంభమునకే చిక్కులలో పెట్టకు" అన్నాడు.

తుకారాము కులాసగా మం ద్లికరించుచు పరదాలు మూసుగువేసికొని ప్రక్కనేపోవుచున్న పెద్దమోటారు డ్రైవరుకు సలాము చేసినాడు. రామసింగది చూచి దానిలో నుండి తొంగిచూచిన వెలుపలకు ముఖము చూపిన యెవనినో చూచి తల విసరినాడు. తరువాత నాకారు రయ్యమని ముందుకు పోయినది.

" అతడు మనస్నేహితుడు. పోలీసుయిన్స్పెక్టరు మహారాక్ సింగు. అతడుకూడ నక్కడికే పోవుచున్నాడు. ఈసారి బస్వేకి వ్యతిరేకముగా చాలమంది యున్నారు. తుకారాము! వారు చాలగ పోవువరకు నీవు కొంచెము నెమ్మదిగా పోనిమ్ము. అని" చెప్పి రామసింగు తీరుబడిగా సిగరెట్టు వెలిగించి యాలోచనలో మునిగిపోయినాడు.

సాయంకాలము సమీపించుచున్నది. రామసింగు ఫిరోజు నక్కడిహోటలులోని వెనుకగదిలో తుకారాము పూచీలో జాగ్రత్తపరచి యొంతవచ్చినను గడపదాటి వెలుపలకు పోనీయవలదని మరియు మరియు హెచ్చరికచేసి "నీ విక్కడ చాల సురక్షితముగా నున్నావు. కాని యడవులలో సంచరించుటకు ప్రారంభించిన తరువాతమాత్రమే మాంలాగున ననజాలము. నిర్ణయించిన కాలము పూర్తియగువరకును నీ కాపదల

కు లో టుండను. కొండదరిపడి నీ పాసంగతి యై పసుగాసంగనే యడుగవలసిన యాగత్య ముండదు" అన్నాడు.

ఫిరోజు కావలసినంత యూరడించగానే "నా కిప్పుడు నున్న సంగతి నాకికె తెపూర్ణముగు తెలిసినది. అనంతర యీమహిమప్రక్కల ప్రదేశము నేను ప్రస్తుతా మెరుగు దును" అన్నాడు.

"అనుభవనుచాలని యీమహాంతులవలన ప్రయోజన మంతగా లేదు. ఇక్కడనుండి యెదుర్కొన సిద్ధపడు" అని తాను సిగ్గు మొగమోటము విడిచి మరియొకసారి కృతజ్ఞతగా చెప్పి యెవరిదారి వారికి తెరువు పుచ్చుకొని గుఱ్ఱములుదేరి పోయినారు.

అతను పోవలసిన మార్గమునకు మిక్కిలి సమీపముగా తాను మై యున్నది. కానివానికి త్రోవ సరిగా నున్నటులకనుపించ దు. సంధ్యాకాలము ప్రవేశించినది. చిట్టచివర కతడు వానిపై కీలు ప్రక్కనున్న యొకతోటకలో దూర్చి, గుంతకరరోడ్డు విడిచి ప్రక్కదారిని యొకకంచెమీదుగా పోయి పాడుపడిన యొక పొదరింటిలో ప్రవేశించినాడు.

అదంతయు పనికిరాని మొక్కలతో చెడపెరిగి యున్నది. చాలసంవత్సరములనుండి యీమొక్కలను కదుకువా రెవరును ఉన్నటుల కనుపించలేదు. అతడు ముందునకు సాగిపోవుట చాల కష్టముగా కనుపించినది. ఎండి పడిపోయిన చెట్టుకొమ్మలును, చెడపెరిగిన తీగలును యాతడుపోనున్న బాట కప్పి వేసినవి. అత డన్నిటికి సహించి, సన్నని సెలయేరు సహాయ

మున నిండుచున్న చిన్నచెరు వొకటి సమీపించువరకు కొంతమాత్రము సుఖప్రయాణము చేయుచుంటిమి. చాల యోపిక పట్టి పోయినాము. దానినుండి వెలుపలకు ప్రవహించు నీరు దూరమున దిక్కు దిగంతము లేకయున్న యొక పనికిమాలిన ప్రాంతమొకటి దగ్గరకు పోవునట్లుగా నున్న సన్నని మార్గమున జొచ్చుచున్నది.

"మనుష్యమాత్రుని కగపడకుండ యడవులలో, దూరమున, మారుమూలల నున్న యీ ప్రాంతములు కొంతకాలమునకిందట హత్యాకిసేరముల కాటపట్టులై యుండుననుకొనుటలో యాశ్చర్య మేమున్నది. అవి యిప్పుడుకూడ నట్టికార్యముల కవసరమును బట్టి సానుభూతి చూపగలవు. మరణించిన రత్నాది కొమాత్రము తోచియుండిన నతడు వీలులోని మూడవపరతు నేర్పరచ్చుట నట్టి దిక్కుమాలిన ప్రదేశ మేర్పాటు చేసియుండడు. పెర్త్రాజీ యింతకాలమునుండియు నాందోళన పడుచున్న హత్య కొనసాగుట కింతకన్న యనుకూలప్రదేశ మింకేది యుండును? మొహాతాఫిరో జట్టియడవిలో మూడువారములు తిరుగులాడుచు కాబోలును పాపము తిండిలేక కడుపుకాలి. బహుశా కాస్త విశ్రమించుకొనుటకైన నోపిక లేకుండ చాటున నక్కియున్న యొక యాకారము, హఠాత్తుగా నొక పెద్దచెట్టుకొమ్మ నెత్తిని బడి తగిలినగాయము. ఒకటి రెండురోజులు తరువాత నాకొమ్మ సర్వసాధారణముగా సన్నికొమ్మలు పడినటుల పట్టు తప్పిపడినదో లేక ప్రయత్నపూర్వకముగా మానవుని

చేతులలో నూగులాడిపడినదో యెవరును నిర్ధారణచేసి చెప్ప జాలక పోవుట"

అంత డాపెరుప్పువారను దిట్టమైన యొక డాంకికోసీడను నిలచి, ఒకటి రెండునిమిషములు నిదానించి నెమ్మదిగా సీల వేసినాడు. వెంటనే కొంతదూరమునుండి మరియొక యీల సమాధానము వచ్చినది. తరువాత నొకవ్యక్తి నెమ్మదిగా గట్టువానను వానివైపునకు రా సాగినది.

"ఆఁ ఏమి జ్యాక్! సమాచార మేమైనా?" అని రాముసింగు తొందరగా నడిగినాడు.

"ఆహా! కొంచెముగా నీవు చెప్పిన పద్ధతివిూద వాకబు చేసినాను. స్వచ్ఛముగా నీవు చెప్పినలక్షణము లున్నలాంచి యొకటి నిన్నటిప్రొద్దుట నాలకెట్టి రేవులో కనుపించినది. ఈవేళమాత్ర మచ్చట కనుపించదు. కావలసిన పెట్రోలు యితరసామగ్రితో పాటు తినుబండారములు తీసికొని రాత్రి యెక్కడికో పలాయన మైనదట. వీడు చెప్పినప్రకార మా యాబోట్లు మనుష్యుల నేర్పాటు చేసినాను. అది. సరే దాని కేమిగాని డాక్టరుబర్ట్వే యీరాత్రి కెక్కడకు తప్పక వచ్చునని నీ వభిప్రాయపడుట కాధార మేమి?" అని యిన్స్పెక్టరడిగి నాడు.

"కేవలము, నాకు వానిపద్ధతులతో కల పూర్వానుభవమే. మేము సముద్రప్రయాణము జయప్రదముగా కొనసాగించుకొని వచ్చితి మని వానికి పూర్తిగా తెలియును. ఏలనన

నీవ్వసాగుతంత్రము మే మింటికి వచ్చుతోవలో మాకు కను పించిన చిన్నలాంచి వారిదే. ఆ సందేహ మెంతమాత్రము ను లేదు. దానితోపాటు సంగతిసందర్భము లెప్పటి కప్పుడే వాని కందజేయుటకు ఇక్కడ దొంక దూడి యుండును. అదికా క ఫిరోజుమీద నడసాగి గార్గ్యము చేయు స్థిరపరచుకొనిన యాత్ర ఆ ప్రదేశ మొకసారి తప్పక చూడవచ్చును. తరువాత నే కదా యులడు ఇన్నిక యేర్పాటు చేసికొని యాచరణలో పెట్ట ప్రయత్నించుట”

“చాల మంచియాదర్శమైన లక్షణమే” అని హార్కార సింగు మూలిగినాడు.

“ఆలాగే మరి. అయినను నీ విక్కడనే యుండి వాని రాకకొరకు నిరీక్షించి యుండదగిన వ్యాపార మిది యని నా యభిప్రాయము. నీవు వానిని పట్టుకొన గలిగితివా, బంగారు పట్టీలు నీభుజముల నలంకరించ గలవు”

“నే నంతవరకు చేయు భాగ్యము పట్టిన నది నీసుకృ త మనవలయును. రామసింగు! నీవు చాల మంచివాడవు. నీప ద్ధతులు నా కెల్లప్పుడు ననుకూలముగనే యుండును. మన మి ప్పు డేమి చేయువలసి యున్నది?” అని యడిగినాడు.

“కొంతసే పిక్కడనే యాగి వానిని నివ్వెర పుచ్చుట యే. అందుకు మన మిప్పుడు నిలచియున్న ప్రదేశమే చాల ప్రశస్తమయినది. అత డీమార్గముననే రావలయును”

అత డాశ్చర్యముగా "ఆ! ఏమి? ఎందుచేత? నీ కాస్థలముకూడ సరిగా తెలిసియున్నట్లు కనుపించు చు న్న ది?" అ న్నా డు.

"ఆ! అవును. నే నిచ్చటకు కొంత సేపటికి ముందు చటనే వచ్చుటచేత నీ ప్రదేశ మంతయు చూచు నవకాశము కలిగినది. ఈయింటి కావలనున్న మోకాళ్ళ లోతుబురదలో కాళ్లీడ్చు కొనుచు నడచుట వాని కిష్టములేని పక్షమున యత డీవైపున నే వచ్చి తీరవలయును. చాలకాలమునుండి యీప్రదేశము చూచెడు దిక్కులేనందున నీ చెరువులోని నీరు పొర్లిపోయి యవతల సాపుగా ప్రవహించు నాధారములేక యక్కడ నిలువ యై నేలంతయు నాని కొన్నివందలగజములవరకు బురదక్రింద తయారయినది. దాని కవతల పెద్దడొంకలు, ముండ్లకంచెలు పెరిగి పోయిన చిట్టడివి యున్నది. ఎవరయినను చేతిగొడ్డలి పుచ్చుకొని నరుకుకొనుచు మార్గము చేసికొని రావచ్చునుగాని కులాసగా నిశ్శబ్దముగా మాత్రము ప్రయాణము జరుగదు. దానికిని యవతలనున్న ప్రదేశము కావలసినంత కాళీగను, స్వేచ్ఛగను యున్నదిగాని యక్కడ నీవు కాపుంచిన మనుష్యులు సిద్ధముగా నుందురు కదా! ఏమి! ఉన్నారా?" అని పత్తేదా రడిగినాడు.

"ఆ! కాని వాని కిష్టమైన నందు దూరివచ్చుట కాటంక మేమియు నుండదు కదా?"

"ఉండదు, కాని యోతము సముద్రపువారనుండి వచ్చును గనుక రెండవమార్గమునుండియే వచ్చును." అనుచు రామసింగు కుడివైపు చేయిచాపి చూపి "ఆలాగయిన యిత డామధ్య కాగానున్న చెక్కదాటిరావలయును. ఈరాత్రి యాకాశము చాల నిర్మలముగా నున్నందున మనము వానిని చూడగలము. అదికాక నేలంతయు క్రిందపడి యెండిపోయిన చిన్న మొక్కలతో నిండియున్నందున నతడు వానిని త్రొక్కకుండ తప్పించుకొని నడచుటకు వీలులేదు. కావున మనము వానిరాక తప్పక వినగలము" అన్నాడు.

ఇనస్పెక్టరు హార్కారసింగు "వానిసంగతి మన కసలే తెలియకుండ పోవునేమో నన్నినాభయము. అదిగాకవేళ మనల నిప్పుడు తప్పించుకొని దాటిపోయినను నేను వానిలోని పోలికలు పలుప్రక్కల కిదివరకే తెలియపరచితిని గనుక నంతయెక్కువ దూరము పోజాలడు. సరే. ఇక అసలు సంగతిసందర్భములు ప్రస్తుత మేలాగునున్నవో కొంచెము తెలియచెప్పుము?" అని యడిగినాడు.

హత్తేదారు రామసింగు యినస్పెక్టరు హార్కాజీని ప్రారంభమున రయిలుస్టేషనులో విడచిన దాది యిప్పటివరకు రెండుప్రయాణములలో జరిగిన యావత్తు వృత్తాంతము క్లుప్తముగను, చాలమెల్లగను చెప్పి, వాని యాత్మృత నడచినాడు.

సంగతి చివరవరకు తీరుబడిగా వినిన యినస్పెక్టరు హా

రాక్టరసింగు "హుం" అని మందముగా గర్జించి "హార్వాజీయే దీని కంతకు కారణభూతుడు. వాడు చాల జిత్తులమారి. నే నింతకాలమును వానిని నిగాలోనే యుంచినాను. వానికి వ్యతి రేకముగా సంగతేమియు నంతగా తెలియ రాలేదుగాని యత డింతకాలమును నటించు చున్నటుల కంపెనీల ప్రతినిధి కాడు. వర్తకముతో వాని కేవిధమైన సంబంధమును లేదు. వానికి రాత్రుల తెల్లవారును డబ్బుపెట్టి పేకాసు సలవాటున్నది. దానిమూలమున వానికి కలిసివచ్చున దంతగా లేదు. అంతక న్న మనకు కలిసివచ్చు సమాచార మేదియు లభించలేదు. కాని యొక్కటిమాత్ర మున్నది. అతడు క్రమముగా బాడు కేత్తి పోవుచున్నాడు. అత డేదో యొకవిధముగా మీ చిన్నవానిని పాడుచేయుటలో కృతకృత్యుడయి ముసలివాని యపారమైన యాస్తి సంగ్రహించ గలిగిననే తప్ప లేనియెడల వానిబ్రతు కు అల్లరి పాలే" అన్నాడు.

అంతట రామసింగు వాని కడ్డువచ్చి "నాకు తెలిసినం తవరకు వానిబ్రతు కేవిధముగా నయినను అల్లరి పాలే. దాని కేమి? మన కాసంగతి చివర కేలాగున జరిగినదియు తెలియ గలదు. ప్రస్తుతపుసంగతి చూచు కొందము" అని గొణిగి నాడు.

వారు చాల నిశ్శబ్దముగా నిలచినారు. ఒక యరగంట గడచిపోయినది. ఎక్కడను గాలి లేదు. చెట్లసందున యక్క

డక్కడ బయలుదేరిన గుర్రగూబల గుబాళింపులును చెట్లను ధ్య మేతకోసము బయలుదేరిన చిన్న చిన్న జాతుపుల కదలికల చప్పుడును తప్ప యితరధ్వని యేమియు వినుపించుట లేదు. అంత నానిశ్శబ్దమును చించుకొనునట్లు హఠాత్తుగా బయలుదేరిన గింగురురావ మేదియొ విని కునికిపాట్లు పడుచు నిశ్చలము గా కాపలా కాయుచున్న పహరావారు కంగారుపడి లేచి నిలచినారు. హర్కారసింగు చేయి చురుకుగా జేబులోని పిస్తోలుమీదకు పోయినది కాని రామసింగు యెగతాళిగా లోలోపల నవ్వుకొని "హర్కారు! నీవు లోకానుభవ మెంతమాత్రమును లేని పట్నవాసపు పెద్దన్నయ్యవు. ఆధ్వని విని భయపడినావు. అందు మన మాటంకపరచగలుగున దేదియు లేదు. ముంగిస యొకటి చెవులపిల్లిని పట్టుకున్నది. అంతే. వినుటకు చాల యసహ్యముగ నున్నను యడవిలో సంచార మవసరమున్నవారికి తరుచు యనుభవ మగుచుండు సంగతు లివే. అదిగో! అ దాగిపోయినది చూచితివా? క్షణకాలములో పరిస మాప్తి నొందును"

"అయితే నేనుకూడ నొకముంగిసనై యుండిన బాగుండును." అని యినస్పెక్టరు నవ్వినాడు.

ఒక క్రీనీడ నెమ్మదిగా వారిని దాటి యంతకు పూర్వ మావింతధ్వని బయలుదేరిన దిక్కునకు పాకి పోయినది. దానివెంటనే యొక తడపడ శబ్దముతో విజయసూచకమైన యొక గుబాళి పుత్తో నోళ్ళనుంచున నేదియొ నల్లనివస్తు వొకటి చి

కక్కబట్టుకొని యాక్రీనీడ తిరిగి దాని యథాస్థానమునకు రెప రెప లాడుచు పోయినది. తరువాత నంతయు నిశ్శబ్దము.

"అది గుడ్లగూబ. ఆయుగినను పట్టుకున్నది." అని రామసింగు మందహాసముచేసి "నీ వీసారి గుడ్లగూబవైపు జూ గుండును. అవునా! అదా చెట్టుమీదకు పోయినది" అన్నాడు.

వెంటనే బయలుదేరిన యొక వింత దప్పు డాయుగిన చెవులపిల్లి కేమి చేయుచలచుకొనినదో దానికి సరిగా నదే జ రుగుచున్నటుల కనుపించినది. గుడ్లగూబ దానియాహారమును పట్టుకొని రెక్కలమీద నిశ్శబ్దముగా నక్కడనుండి లేచిపో వువరకును నాపాంతముల నున్న చిన్న జాతు వేరియుకూడ తు ప్పలక్రింద దూరి వెలుపలకు రాలేను.

కొంతసేపటిలో నాసందడి మరియొకసారి బయలుదేరి నది. ఇదివరకు లాగునగాక నీసారి కుడివైపున దూరముగా నున్న చెట్లవరసలో నెక్కడనుండియొ చిన్నకొమ్మ పెళుక్కున విరిగినటుల కనుపించినది. రామసింగు చురుకుగా హెచ్చరించి గు నొకమోచేతిపోటుతో హెచ్చరించి జేబునుంచి పిస్తోలు నిశ్శబ్దముగా వెలుపలకు తీసినాడు. వానికన్నులు దూరమున చెట్లమరుగున నున్న గాఢాంధకారమును చొరచుకొని దీక్షగా చూచినవి.

తిరిగి కదలిక బయలుదేరినది. వెంటనే నీడయొకటి ద ట్టముగా నున్నయాచెట్టు క్రీనీడలో కొంతవరకు ముందునకు జ రిగి తరువాత దానినుండి వేరయి దూరముగా నలచినది. నరి

కివేసిన చెట్టుమొదలని భ్రమ కలుగులాగున నాలాగుననే క్ష ణకాలము నిశ్చలముగా నిలచి నెమ్మదిగా ముందునకు కదలి పోసాగినది.

౨౮.

ఒక మనుష్యుడు! అవును మనుష్యుడే! సందేహము లేదు. ఏలనన యతడు మరియొకసారి యాగినప్పుడు వానికి స్వభావసిద్ధమయిన పద్ధతిలో తల వెనుకకు విసరినాడు. చీక టియైనను రామసింగది గురుతించక పోలేదు. అతడు బర్వే యే! రామసింగాదినుండియు స్థిరపరదినటుల సరిగా వచ్చినా డు, అతడాలాగుననే నిలచి, దూరమున నిర్మలాకాశమునుం దు యొంటరిగా కనుపించుచున్న యింటివైపు క్షణకాలము చూచి అంతయు నిర్మలముగా నున్నదని నిశ్చయించుకొని యాపెన్న చెరువువైపు నిర్విచారముగా కాళ్ళు చాచుకొని న డచి యక్కడ నున్నయాచెట్లగుంపులో ప్రవేశించినాడు. మరి కొన్ని సెకనులలో నతడు కండ్లు మూసికొని యంతవరకు వా నికోసము కనిపెట్టుకొని యున్నవారల చేతులలోనికి తిన్నగా తనంతతానే పోయియుండును. కాని యంతలో నపసవ్యముగా వచ్చిన తుమ్ము ఆపుకొనప్రయత్నించుచు యినస్పెక్టరు హా ర్కారసింగు చేసిన గురగురధ్వని వానిని రక్షించినది. దోమ యొ లేక నట్టిది మరియొక కీటక మేదియొ వానినాసికారంధ్ర

ములలో దూరుటచే నాతపని జరిగినదని యతడు తరువాత స్పష్టపరచినాడు.

ఏమయిన నేమి? కార్యభాగమునకు కారణ మయినది. బక్వే చెంగున నొక చెట్టువెనుకకు తప్పుకున్నాడు. రామసింగు ఇనస్పెక్టరు చేయిపట్టి యీడ్చుచు తానుకూడ మరియొక చెట్టుప్రక్కకు పోయి, వెనుక దొడ్డుప్రక్కను, అడవిలో నలుప్రక్కలను కాపున్న పోలీసువారిని హెచ్చరించుటకై తక్షణమే పిస్తోలు పేల్చినాడు.

అతడు బిగ్గరగా "బక్వే! లొంగిపో! నీపని యయినది. లాభము లేదిక. మిమ్ములను కాపున్నారు!" అని కేక వేసినాడు.

బక్వే మనోధైర్య మింతమాత్రమును చెడని స్వరముననెకసక్కెము చేయుచు, తాజుగా సమాధానము చెప్పినాడు. "ప్రియమైన రామసింగు! ఈ క్షణములోని యుద్రేకత నిన్ను కంగారు చేసినందులకు నాకు నిజముగా చాల విచారముగా నున్నది. నన్నెవరును ముట్టడించ లేదు. ముట్టడించబడుట కూడ నా కిష్టము లేదు." అని సమాధానము చెప్పినాడు.

ఇనస్పెక్టరు పిస్తోలు పేల్చవలయునన్న తొందరలో మరుగునుండి క్షణము వెలుపలకు వచ్చినాడు. అతిసాహసికస్వభావుడైన యాడాక్టరీయవకాశము దొరక పుచ్చుకొని ఇనస్పెక్టరు వెలుపలకు వచ్చియు వచ్చుటలో వానినెత్తిమీద

టోపీ గుండుతగిలి టోపీ క్రిందపడినటుల పిస్తోలుతో ఒకదెబ్బ కొట్టినాడు.

"లోపలకు రా. వాని నక్కడనే పట్టి యుంచుము." అని రామసింగు రహస్యమున తీవ్రముగా నని బోర్లపరుండి డాక్టరునకు కనిపించకుండులాగున యిద్దరకు మధ్య చెట్టొక టుండునట్లు చూచుకొని చాల నిశ్శబ్దముగా వెనుకకు పాకు కొనుచు పోయినాడు.

ఢాం! హర్కారసింగు పేల్చినాడు. వానివిరోధి దాగి యున్న చెట్టుబెరడున కొకముక్క ఊడినది.

బర్వే పెద్దపెట్టున నవ్వుచు "అంత చచ్చుదెబ్బ కాదు గాని యది మీలో నెవరు కొట్టినారో నే నడుగ వచ్చునా" అన్నాడు.

"నీ వది త్వరగా నే తెలిసికొనగలవు" అని యినస్పెక్టరు గురుగ్రుమన్నాడు.

"ఏమి? అది నా రెండవ చిరకాలపుప్రియస్నేహితుడు యినస్పెక్టరు హర్కారసింగు గారా? ఎవరో ననుకున్నాను. నిజముగా నీప్రపంచ మెంత చిన్నదిగా నున్నది.! అయ్యో! బుద్ధిమంతుడా. దయయుంచి నీ వింటిదగ్గరనే చాల సురక్షిత ముగా పడియుండిన బాగుండిపోవును. లేనిపక్షమున నా కిష్ట ములేక పోయినను నీశరీరము తూట్లుపడులాగున కొట్టవలసి వచ్చును. ఆహా!"

అతడు గిరుక్కున వెనుకకు తిరిగినాడు. రెండుచేతులతో

ను పరీక్ష నేదియొ గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. అంతలో పొదల లో నుండి మాటయొకటి ఆకస్మికముగా వెలువడినది. అతడు, ఆశ్చర్యార్థకమైన వెర్రికేకొకటి వేసి గిర్రున తిరిగి క్రింద పడి పోయినాడు. రామసింగు చాల మెలకువగా చుట్టుతిరిగి వచ్చి పిస్తోలు సిద్ధముగా పట్టుకొని ముందునకు వెళ్లడి ప్రదేశమున కు వచ్చి చాల మృదువుగా "బ్రేవ్! అంత గట్టిదెబ్బ తగిలిన దా యేమి? "అని యడిగినాడు.

డాక్టరు చాల నీరసముగా "ఆ. ఆలాగే నని యను మానము. తొడయెముక నలిగిపోయిన దనుకొందును. కాని జీవనాళిము తగియుండదు. సాపుగనుండు చెట్టుకొమ్మొకటి తెచ్చి నాకాలు సాగదీసి కట్టుడు. నే నిక మీకు పలహారము ను కదా" అన్నాడు.

ఇనస్పెక్టరంతలో రామసింగు చెంతకు పోయినాడు. అంతకాలమునుండి వానిని బంధించుటకును శిక్షింపజేయుటకు ను వారు చేయుచున్న ప్రయత్నము లన్నిటిని తిరస్కరించి తిరుగుచున్న యామానవు డిప్పుడు పూర్తిగా వారిచేతులలో చిక్కినాడు. వారిరువురును క్షణకాలమువానిని విస్మృతులై చూచినారు. వానిముఖము వెల్లనై యున్నది. అతడు యెడమ తొడ గట్టిగా పట్టుకొనియున్న వానిచేతిమీద రక్తము కను పించుచున్నది. అతడు మాత్రము వారివైపు కులాసగా చూచి నవ్వుచున్నాడు. ఇపుడు పూర్తిగా పరాజితుడుకదా!

అతడు ఊపిరి తీసికొని "ఏవిధమున నయినను నిదంత మంచిపని కాదు. ఏమందురు? మీరు కొంచెము రణధర్మము మాలోచించి యుండవలసినది. అట్లేనా? సరే లెండు. నన్ను కొంచెము లేవతీసి నిలువబెట్టుదురా? నా కీ స్థితి చాల బాధ కలిగించు చున్నది. మీరు సందేహించ నక్కర లేదు. నాపిస్తోలదిగో దూరమున గడ్డిమీద పడియున్నది. ఆ. అదే మంచిపని. హార్కునసింగ్. ఆలాగున దూరముగా తన్ని వేయుము. అట్లను. ఎంత జాగ్రత్తగా నున్న నంత మంచిది" అన్నాడు. అతడు పడిపోయి యున్నను పిస్తోలు వాని సంరక్షణలో నుండుట యిష్టములేక యిన్స్పెక్టరది కాలుకొలది దూరముగా తన్ని వేసి కొంచెము క్షమాపణాపూర్వకముగా "మేము నీ విషయములో కొంచెముజాగ్రత్తగా నుండుట మంచిదికాదా!" అని తీవ్రముగా ననియతడు రామసింగు ప్రక్కను వంగి పడియున్న బర్వే చంకలలోనుండి చేయి పోనిచ్చినాడు.

వారు వానిశరీరము గాయపడిన వానికాలుతో సమానముగా నుండులాగున వానిని లేవతీయ ప్రయత్నించుటలో వారి యిరుప్రక్కలలును సుమా రొకక్షణకాలము కలిసి యున్నవి. అంతలో నేదియొ చల్లని పదార్థము వారిముఖమునకు చల్లినటుల తగిలినది. వారితలలు వెనుకకు వాలినవి. వారిగొంతుకలు నులిమి నట్లైనవి. వారు దగ్గి, దీర్ఘమైన నిట్టూర్పులు విడిచినారు. కండ్లు చీకట్లు కమ్మినవి. ఒకరిమీద నొకరు నిస్సత్తువగా దొర్లి కదలక మెదలక పడిపోయినారు.

బర్వే కిలకిల నవ్వుచు చాల సులువుగా లేచి, నిలచి కాలునకు గాయమైనచోట జేబురుమాలు చుట్టపెట్టి బిగించి దూరముసపడియున్న పిస్తోలు తిరిగి తెచ్చుకొని, జేబులోనుంచి చిన్నకాగిత మొకటి తీసి దానిమీద తొందరగా నేదియొ గొలికి, రామసింగు ప్రక్కను పెట్టినాడు. తరువాత స్వల్పముగా కుంటుటకన్న వేరెక్కువ ప్రమాద మేదియు లేని లక్షణములతో నత. డావిశాలప్రదేశమును డాసి యాగాఢాంధకారమున కలిసి పోయినాడు. అప్పటికి చెరువు ఎనుకనున్న యడవులలోనుంచి తొందరగా పరుగెత్తుకొని వచ్చుచున్న పదధ్వని వినుపించినది.

మరికొన్ని నిమిషములు గడచునప్పటికి రామసింగు తడబడుచు "ఏమి? ఆ! —ఉష్— అబ్బా నన్ను కుదుపకుడు. అబ్బా— దిక్కుమాలిన సన్యాసులు ... ... " అన్నాడు.

"అయ్యో! మీకు దెబ్బతగిలినదా? సంగ తేమండీ అసలు? మేము పిస్తోలుచప్పుడు విన్నాము. మీసెలవుప్రకారము వెంటనే లోపలకు దగ్గరగా మూసికొని వచ్చినాము"

రామసింగు ముఖమున నిప్పు డొక నమ్మకమైన వికాసము కనుపించినది. వచ్చిన మనుష్యులలో నొకడు వానిని కూర్చుండ పెట్టి పట్టుకున్నాడు. మరియిరువురు, అంతవరకు వానిప్రక్కను పడియున్న వారిం మధికారికి స్మృతి కలిగించుటకై సమస్తోపచారములు చేయుచున్నారు. పరిమితి మీరిన వి

కారము వానికి కావలసినంత బాధ కలిగించు చున్నది.

అతడు తడుముకొనుచు "దాహము!" అన్నాడు.

మంచినీరు వచ్చినది. అతడు పూర్తిగా త్రాగినాడు గాని చాల జబ్బుస్థితిలో నున్నాడు. కొంతసేపటివరకు బరువుగా, ఆయాసముగా ఊపిరితీయుటతప్ప యితర దేదియు చేయలేక నిస్సత్తువగా పడిపోయినాడు. వానిస్థితి క్రమముగా త్రోవలోనికి వచ్చినది. చిట్టచివరకు రామసింగు మాటలాడుటకు చాలిన యూపిరి చేరినది.

"బర్వే వానికి ప్రమాదకరమైన గాయము తగిలినదనుకొన్నాను. వానికి సహాయము చేయుట — — — వాడొక మొండిజాతి విషద్రావకము మాముఖముల చల్లినాడు. ఊః హుః— ఉస్సు — వాడు తప్పించుకొని — పారిపోయినాడా?"

"మే మిచ్చుటకు వచ్చునప్పటికి వానిజాడయయినను మాకు కనుపించలేదు. కాని— ఇది మీప్రక్కను దొరకినది. చిన్న చీటిముక్క—"

"చదువు. నేను చదువజాలను" అన్నాడు రామసింగు. ఆకాగితము వానికన్నులముందు క్రింద మీదుగా తందనా లాడసాగినది.

"నీవే నన్ను ముట్టుకున్నావు. నేనప్పుడు పారిపోయి ప్రమాదము తెచ్చిపెట్టుకొనన నిష్టములేక పోయినది. అయినను నా జాగ్రత్తమీద నేనున్నాను. మిమ్ముల నింత యాకస్మికముగా విడచి పోవలసి వచ్చినందులకు విచారముగా నున్నది

క్షమించుడు. త్వరలోనే తిరుబడిగా మరి[illegible]త్రము వ్రాయుదును. అంతే పదండయ్యా" అన్నాడు.

"అయిన కాలము వృథ పుచ్చకుండ వివాలో నౌకరు మాత్రి మిక్కడ నుండును. మిగిలినవారు చేరువనున్న జెటి పోను దగ్గరకు పోయి ప్రతివానిని లేపి వేయుడు. అతడు బహుశా వానిమోటారులాంచిమీద పోవు ననుకొందును. కాని మీరు చురుకుగా పనిచేసినయెడల నతడు రేవులు దాటిపోవులోపల పట్టుబడు నవకాశ ముండును. ఊ. త్వరగా"

ఇరువురు మనుష్యులు తొందరగా పరుగెత్తుకొని పోయినారు. రామసింగు దగ్గరకు వ్రాకినాడు.

అతడు నెమ్మదిగా "అబ్బాయి! చివర కతడు మనకు చాలమంది పెట్టయినాడు. మనలను మరియొకసారి తప్పించుకొని పోయినా డేమో నని నాయనుమానము. నీ కేలాగున నున్నది బాధ" అని యడిగినాడు.

హార్కారసింగు మూల్గులుగుచు, "అబ్బా! నా కసలు స్మారకమే లేకపోయిన బాగుండులాగున కనుపించుచున్నది. నన్నంతగా బాధ పెట్టకు. నేను చచ్చిపోవుదునన్నా ననుకొందును. న న్నీలాగున విడిచివేయుము ఒంటరిగా!" అని పడిపోయినాడు.

"నాసంగతీ, అంతే" అని రామసింగు నసికి ప్రపంచముమీద మరిదేనితోడను సంబంధము కలుగజేసికొని బాధ తెచ్చిపెట్టుకొన నిష్టములేని వానిలాగున ప్రక్కకు వాలి పరున్నాడు.

మరుచటినాటి మధ్యాహ్నము కొంత గడచినతరువాత నాస్నేహితు లిరువురును, ప్రసిద్ధిచెందిన యొక హోటలు వెనుక యావరణలోని పూలమొక్కలమధ్య చేరియొక పడకకుర్చీలోను పరున్నారు. రాత్రియాతయు బాధపడి వారప్పుడే కొంచెము తోవలోనికి వచ్చుచున్నారు. ఓడలరేవులో క్రింద కు మీదకు కావలసినన్ని పరుగులు, పంద్రెములు జరిగినవికాని బర్వేలాంచి మాత్ర మెక్కడను కనుపించలేదు. అది పూర్తిగా యదృశ్యమయినట్లు కనుపించినది.

హర్కారసింగు చాల యసహ్యముగా "దానికేమి? వాడెక్కడనో యొకచోట చచ్చును. అవకాశము దొరకినప్పుడు మాత్రము వానిపొట్ట పిస్తోలుగుండ్లతో నింపి తగినంత జాగ్రత్త పుచ్చుకొని యుండకపోవుట యెంతపొరపాటు మనది!" అని గొణిగినాడు.

దురదృష్టవశమున మనయిరువురలో నొకడుకూడ నా రకములోని వారము కామయితిమి. ఆసంగతి వాడెరిగి యుండియే మనలను లోకువ చేసినాడు. ఏది యెటులున్నను మనము వానిని నిందించ నవకాశము లేదని నాయభిప్రాయము" అని సమాధానము చెప్పినాడు.

"అవకాశము లేదుగాని యెప్పటికైన నాకవకాశము దొరకితేమాత్రము వానిపీక నులిమి వేయకుండ నూరకొనను" అని యినస్పెక్టరు క్రోధమున మండిపడుచు పండ్లు పటపట కొరికినాడు.

ఆక్షణముననే 'టెలిగ్రాఫు' కుర్రి డాకటెలిగ్రాముమును అంతకు పూర్వమే వచ్చిన యొక యుత్తరము చేత పట్టుకొని వారిదగ్గరకు వచ్చినాడు.

రామసింగు చేయి చాపి టెలిగ్రా మందుకొని "హ ర్కారు. ఇది నీకు- ఇందులో నే మున్నదో" అన్నాడు.

"లాంచి గుజరాతుదగ్గర సముద్రపువారను పాడయి పడియున్నది. కళాసుల యానుపాను తెలిసినది కాదు." అని చదివి యినస్పెక్టరు "సరే. దానిసంగ తింతటితో సరి. దాని సంగ తేమి నీచేతిలో నిది?" అని యడిగినాడు.

బక్స్టే వాగ్దానముచేసిన యుత్తరము. బొంబాయి పో స్టుముద్రయే యున్నది. ఈవేళ పొద్దుట టపాలోనే పడినది. ఇదీ, సంగతి.

"ప్రియమైన రామసింగు!

నీవును, మనప్రియస్నేహితుడు హర్కారసింగును చాలగ బాధపడియుండుట వాస్తవమే. అం తవరకు చేయవలసి వచ్చినందుకు నాకు చాల విచారముగా నున్నది. తప్పదు. జయాభిలాషకొలది, కార్యావసరమును బట్టి ప్రతికక్షులపై యప్పుడప్పు డట్టివి ప్రయోగించవలసి వచ్చు చుండును. అంతే. మిగత సంగతిని గూర్చి విచారించకుడు. త రువాత — నే నిక ముందు మీరు సంరక్షణలో పెట్టుకున్న యాచిన్నవానిని వెంటాడుట పూర్తిగా వదులుకున్నాను. నీ

మూలమున నది చాల కష్టతరమైనది. ఎంతమాత్రము నుకట్టుబడి యగుట మారిపోయినది. నే నావిషయము లో సుతపామునగా ప్రవర్తించలే నని చెప్పగలను. నాకొంతా దారు నాసలహామీద కొన్ని పనికిమాలినవ్యాపారములలో పెట్టుబడి పెట్టిన సొమ్ములు, యిప్పుడు ప్రస్తుతము మంచినమ్మకమైన యొక మధ్యవర్తిద్వారా నాస్వాధీనమునవే యున్నవి. అవి వానికే విడిచి వేసినాను. అత డంతి సరసునిలాగున కనుపించడు. నే నింతవరకు చెప్పుట యనవసరముగాని, యయిన ను తగినంతజాగ్రత్తమీద నుండుడు. మొండికెత్తిన సన్యాసి తో వ్యాపార మెప్పుడును ప్రమాదకరమే గదా! నేను ప్రస్తుతము బర్మాలో కొంతవ్యాపార ముండి పోవుచున్నాను. కొంతకాలమువరకు మీకు కనుపించను. మీకును, మనప్రియస్నేహితుడు హార్కారసింగునకును, హృదయపూర్వకమైన సమస్కారములతో, ప్రస్తుతము సెలవు పొందుట నభిలాషపడు ప్రియమైనప్రతికక్షి.

కర్ణా బర్వే"

అని చదివి "వానియురత్నములలోని యొక ప్రశస్తమ యిన నమూనా యిది. హార్కారు ఏమందువు?"

హార్కారసింగు మందముగా నవ్వినాడు.

"అత డెప్పు డిదే రకపుమొండితనము. ఏదీ? ఆయుత్తరము నాదగ్గర నుంచు. మాసూపరింటెండెంటుగా రది చూ

చి చాలగ నానందించెదరు. ఇక నేను లోకకాళ్ళసందున నిరీక్షించుకొని, మాసూపరింటెండెంటుగారిదగ్గరకు పోయి మరియొకసారి యపజయము పొందితి నని చచ్చుమొఖము వేసికొని చెప్పవలయును కాబోలును. నాసర్వీసులో నే నిదివరకు యితరనేరములలో మంచుపేరు సంపాదించియుండకపోయిన పక్షమున, నిది యవమానముగ, నేకటికటీకటిలోనో నామీదపడి నాకొంప తీసియుండును గదా! ఇక ముందు నేను నీకోసము హజారీమీంద నిగా యుంచుదును" అన్నాడు యినస్పెక్టరు.

అంతట రామసింగు "నీకు చాల వందనములు. నిజము చెప్పవలసివచ్చిన నాయంతట నే నే కొలదిరోజులలో వాని మీద నిగాయుంచుదు నని నానమ్మకము. అప్పుడు వాని యితరతరకల వ్యాపారమునుగూర్చి నీవు పూర్తిగా తెలిసికొనుటకు సిద్ధపడియుండుము. ఇది నీ వనుకొనుదానికన్న నెక్కువ వికారముగా నున్నది" అని చెప్పినాడు.

హరాకారసింగు వెడలిపోయినాడు. మరికొంచెము సేపటిలో రామసింగు గాటైన కాఫీ త్రాగి కొంచెము సత్తువ తెచ్చికున్నాడుగాని యింకను దప్పి వదలలేదు. నెమ్మదిగా బయలుదేరి యొకరోజు యెడబాటు తరువాత తుకారామును, ఫిరోజును కలిసికున్నాడు. తుకారా మంతవరకు ఫిరోజును, యడవికాపురమునకును, యచ్చట పరిస్థితులకును యలవాటు పడుటకు కావలసిన పద్ధతులు నేర్పినాడు.

రామసింగు "ఫిరోజు! నీవ్యాపారము నీవు రేపే

ప్రారంభించవలయును. నే నీలోపున నా ప్రదేశము మరియొక సారి సాంతముగా చూచినగాని తృప్తి కలుగదు. కాని నీ కాయవస్థ మన మనుకొనినంత యెక్కువకాలము పట్టదను కొనియెదను. అనగా నది యెన్న డనుకొందు నిలాగున క్రొత్త త్రోవను బడి హఠాత్తుగా మునిగిపోవు నని నాయనుమానము. ఊఁ. ఉఁ. ఈప్రశ్న లింతమాత్రము పనికిరావు. ఈరాత్రి త్వరగా పోయి పరుండుము. రేపు నా వెంట బయలుదేరు నప్పటివరకును నీ హోటలు విడచి యెక్కడికిని కదలకూ డదు. తెలిసినదా? సరే యిక" అన్నాడు.

తుకారాం మాత్రముగా నవ్వు వచ్చి "అయ్యా! తమ రిప్పుడే యొంటరిగా పోవుటకు తగినస్థితిలో నున్నదా తమ దేహస్థితి?" అని యడిగినాడు.

"ఆహా! తుకారాము! నేను చేయవలసిన పని చేయుటకు తగినస్థితిలోనే యున్నది. దేహస్థితి కేమి లే." అని సమాధానము చెప్పి మందహాసము చేయుచు వెడలిపోయినాడు.

౨౬

రామసింగు హోటలు విడచి మరియొకసారి బైసికిలెక్కి, క్రిందటిరాత్రి బర్వేను కలిసికొనిన చోటకు పోయినాడు. అతడు చెరువు సమీపించు నప్పటికి వెలుతురు పూర్తి

గా పోవుచున్నది. అక్కడ గడ్డిమీద రక్తపుచుక్కలు కొన్ని యింకను కనుపించుచున్న యాప్రదేశ మత డొకసారి కన్నెత్తియైనను చూడలేదు. చుట్టునున్న చెట్ల వరుసలో చాటేలున దూరి యవతలనున్న యిల్లు సమీపించినాడు.

అంత నిర్దాక్షిణ్యముగా నిరాదరణముగా చూడబడు చున్న యాయింటి లక్షణము లంత చీకటిలో నయినను స్పష్టముగా కనుపించు చున్నవి. ఇంటిమీద పెంకులు లేక కొన్ని చోట్ల ఖాళీలు కనుపించుచున్నవి. ఒకటి రెండుచోట్ల చూరులు దిగబడిపోయినవి. వంటశాలను, గుర్రపుశాలను మరుగు పుచ్చుచు యింటిచుట్టును పొడుగుగా నున్న యావరణగోడ మీది కప్పురాళ్లు పగయిరాలు నాచుమొదలయినవి చేయ గలిగినంత దుర్మార్గమునకు గురియై జాలి గొలుపుచున్నవి.

ఆవరణగోడ, ఆలాగున పొడుగునను పోయి దట్టముగా నున్న యొక డొంకతో కలసిపోయినది. రామసింగు దీని వార నంతవరకు పోయి చూచి అక్కడ పైకి లేచి యితరులకు కనుపించకుండ జాగ్రత్తగా గోడ యెక్కి, లోపల నదివరకున్న పూలతోటను దానివైభవమును నణగద్రొక్కిన చెత్త, ముండ్లపొదల మధ్యకు, లేశమైన చప్పుడు లేకుండ దుమికినాడు.

అక్కడ నవనవలాడుచు మంచిపూల నొసంగుచుపద్ధతిప్రకారము కత్తిరించి యుంచబడు పూలమొక్కల వరుసలకు మారుగా నడవిమొక్కలును, ముండ్లడొంకలును, బయలు

దేరి యున్నందున నక్కడ క్షణము మాగి సేట్ సీతారామరత్నాజీ తనయాస్తినంతను ఆవిధముగ నిరాదరణగా విడిచి వేసినందున కతడు భ్రాంతిగా మతిలేని ముండకొడుకని దూషించ ప్రారంభించినాడు. తరువాత పొడుగుగా దట్టముగా పూతీకలు మొలచిన యొక తోటవెంబడి నక్కుచు మూలకు పోయి యింటి వెనుకవైపుననున్న కంచెలోని కంతలోనుండి రహస్యముగా లోపలకు తొంగి చూచినాడు.

క్రిందివరుస కిటికీలలో నొకదానినుండి మందముగా వెలుతురు కనుపించుచున్నది. రామసింగు సాభిప్రాయముగా తలయూడించినాడు. అత డదివరలో పిన్న బంగళాకాపరి యైయుండి యుండును. ఆదీపము వానిదే. అత డొక పనికి మాలిన పశువుముండకొడుకని వాడుక. చిరచిరలాడు స్వభావము కలవాడు. వానిపేరు జబారు.

జబారు ముసలివర్తకుని నౌకరిలో చాలకాలముగా నున్నాడు. అదివర కొక సారి, ఆయింటిలోని సామాను దొంగిలించి యమ్ముకొని నందులకు కొంచెము కారాగారవాస మనుభవించిన వాడే. ఆవిధముగా స్వామిద్రోహ మొనరించిన తరువాత సర్వసాధారణముగా నేయజమానియైనను నవుకరును సాగనంపి తల తడుముకొనియే యుండును. కాని రత్నాజీ మాత్రము వానిని క్షమించి వాని యెప్పటిపని వాని కిచ్చి వేసినాడు.

మానవహృదయములోని సామాన్య మూర్ఖతనమునకు గురియై యత డాలాగున దయదలచి యుండుట స్వభావసిద్ధ

మే కాని జబారు మాత్రము ముసలివాని మెత్తదనమునకు వానిని జన్మాంతమువరకు దూషించుచునే యున్నాడు.

"ఆహా! ఈవిపరీతము ...." అనుకొనుచు రామసింగు హఠాత్తుగా నాగిపోయినాడు. ఏలలన ఆలోపల శీఘ్రముగ కష్టముగా సటునిటు తిరుగుచున్న కిటికీసందునుంచి మానవాకృతి యొకటి వానికి కనుపించినది.

అతఁడు దానికి కొంచెము దగ్గరగా జరిగినాడు. అదృష్టము బాగుండి, వాని నల్లరిచేసి కార్యభంగ మొనర్చుటకు కడ కుక్కమాత్రము లేదు. అందుచేత రామసింగు మరియు [illegible] జరిగి, నెత్తుతక్కువ రాతిపట్టా గోడకటి దాటి, జబారున కనుమానము కలిగించకుండ నిశ్శబ్దముగా కిటికీదగ్గరకు పోయినాడు.

కిటికీ వెలుపల పూలతీగ లలసుకొని యున్నవి. రామసింగాయన శాశము నొరకపుచ్చుకొని, జబారు మామూలు ధోరణిలో కిటికీవైపు చూచినను వానికి కనుపించుప్రమాదము లేకుండగనే తిన్నగా కిటికీలోనుండి లోపలకు చూడ గలిగినాడు.

ఆగది మొట్టమొదట నొక వంటగదిగా పుట్టియుండును. కాని యిప్పుడు వంటగదిగను, సామానుగదిగను పడకగదిగను, కూడ నుపయోగ పడుచున్నటుల కనుపించినది. జబారక్క డొక్కడే యున్నందున యజమానితాలూకు సామాను యేది కావలసిన నది స్వేచ్ఛగా యుపయోగించు కొ

నుచున్నాడు. మీదయద్దమున్న మంచియందమైన విరుగుడుచే న సొరుగులబల్ల యున్నది. దానికి మరియొకప్రక్క మంచి కంపెనీ మనుతనుంచముస్న గూళ్లున్న రెండుమూడు నిలువు కుర్చీలున్న రెండు బిస్కత్తు మడతకుర్చీలున్న ఉన్నవి. ఇం త యందమైన సామానుచాలవరకు మంచి యుపయోగములో లేవని చెప్పుట తప్పు కాదు.

పంటగదినైపున మూసినగుడ్డలును, అల్లరి చిల్లరగా ప డియున్న మసిబారిన వంటసామానును, కొన్నిదినములనుండి తుడుపునకు మొగమువాచిన నేలయును చాల నేహ్యముగా కనుపించినవి.

మొదటినుండియు గౌరవముగా బ్రతికిన నాసొరుగుల బల్లమీద సగము ఖర్చుపడిన సారాసీసాయును, ప్రక్కను చి న్న పింగాణీసూజాతో నీళ్లును, ఒక గాజుగ్లాసును ఉన్నవి.

అంతయు నేహ్యముగా నుండుటతోపాటు దానిలో బుద్ధిమంతుడు కూడ సాతకు తీసిపోవకుండగనే యున్నాడు. అత డొకవారనున్న స్టౌయ్యి వెలిగించి మీద కాలిన పెన ములో నేదియో వేయించుచున్నాడు. రామసింగు కనిపెట్టి చూచుచుండగనే యతడాపని ముగింపుచేసి పెనము క్రిందకు దింపి, అందులోని సరుకొక విలువగల పళ్లెములో తిరుగవేసి ప్రక్కను గోడలో నున్న యలమారు తెరచి దానిలోనుండి యందమైన విలువగల కప్పుసాసరు తీసి, బల్లమీద నుంచినా డు. అతడు మంచిగాటయిన సారాయికొంత పొరపాటున నయి

నను నీరు కలవకుండగనే ఒకగ్లాసులో పోసి, కొట్టి యావేపిన దానిలో నంజుకొనుచు ఫలహార మారంభించినాడు.

రామసింగంత మాత్రము నుకదలలేదు. అసేను కొంతకంగారుపడినటుల ముఖము చిట్లించి ముడిచినాడు. కాని జబారును కనిపెట్టి చూచుచునే యున్నాడు. అతడవసరమునుబట్టి యేలాగయినను యింట ప్రవేశించ స్థిరపరచుకున్నాడు. కాని జబారు కునికిపాట్లతో శరీరము తెలియకుండ పడిపోవునరకును కనిపెట్టుకొని యుండుట మంచి దనుకున్నాడు. అతడు గాటయిన యాసారా యారీతిగా పీల్చుచుండినచో రామసింగు పలకు పోవుట కంతయెక్కువకాలము నిరీక్షించియుండ నక్కరలేదు. మన జబారిప్పుడు మారయు చేయబోవునది మూడవ గ్లాసెడుసరుకు.

అతడింత యెక్కువగా మితిమీరిన పనిచేయుట మంచిది కాదని వానికే తోచనటుల కనుపించినది. అందుచేత నా వ్యాపారము కట్టిపెట్టి, చాల యాత్మగౌరవము కలవానిలాగున దర్జాగా లేచి, సరుకు చాలవరకు ఖర్చుపడిపోయిన యా సీసాయును మిగతసామానును తీసి, గోడలలోని యలమారులో నుంచి, తలుపు చేరవేసినాడు. తరువాత బల్లలోని సొరుగొకటి తెరచి అందుండి మాసిన పాతవార్తాపత్రికలో చుట్టపెట్టియున్న బగీ యొకటి వెలుపలకు తీసి బల్లమీద నుంచినాడు.

బల్లమీద నున్నదీపము పెద్దదై పొగవచ్చుచున్నందు

న కొంచెము క్రిందకు దింపి బంగీ విప్పినాడు. రామసింగు బయటపడనున్న యాశ్చర్యార్థకమైన కేక నొకదాని బలవంతముగా నాపుకున్నాడు. ఆబంగీ యంతయు బేంకునోట్లు - నూరు రూపాయీలవి. జగాంగవి చూచి యానందాతిశయమున నెగిరి యెగిరి పడుచున్నాడు. నోట్లను కట్టి బుజ్జగించి అది యొక ప్రియతమమైన చంటిపిల్లలాగున నెమ్మి బుగ్గకు చేర్చుకొని యువ్విళ్లూరుచు యానందించినాడు. తరువాత యంతట వన్నియు బల్లమీద పరచి లెక్కించ ప్రారంభించినాడు.

రామసింగుకూడ నాలెక్క వెంట పడినాడు. సరిగా నూరు లెక్కపెట్టినాడు. పదివేలరూపాయీలు! అంతసొమ్ము జబారువంటివాని స్వాధీనములోనికి న్యాయమార్గమున వచ్చి యుండ దనుటకు సాక్ష్య మెంతమాత్ర మవసర ముండదు.

రామసింగు గుమ్మమువైపు పోవుటకు ముందడుగు వేయబోయినాడు కాని వెంటనే యుపసంహరించుకున్నాడు.

“దీనికి కొంచె మూహ కావలసినదే. కథయింకను పక్వదశకు రాలేదు. నేను చేయకపోయిననే బాగుండులాగున నున్నది. వ్యవహారము దానంతట దది స్వభావసిద్ధముగా పరిపక్వదశకు వచ్చువరదాక నిరీక్షించియుండుటయే ప్రశస్తము” అనుకున్నాడు.

అతడు చురుకుగా గిర్రున వెనుకకు తిరిగినాడు. ఏలనన యినుపతలుపు తెరచిన కిర కిర శబ్దము, కొంచెము దూర

మున మానవపదధ్వని చాల మందముగా యస్పష్టముగా విన వచ్చినది. అతడు దట్టముగా నున్నయారాయి గోడకిటికీనీడలోనికి తప్పుకొని, శ్రద్ధగా వినుచు నక్కడనే నిలచినాడు.

ఆ ఇంటికి కుడివైపుగా చుట్టివచ్చి వీధిగుమ్మముదగ్గరకు పోవుబాటలో దొంగతనముగా నడచిన పదధ్వని వినుపించులోపున కొన్నినిమిషములు గడచిపోయినవి. ఆమనిషి గుకిటికీలోనుండి సాగిచూచినాడు. జవాబున కేమియు వినుపించలేదు. అతడెప్పటిలాగున బల్లదగ్గర నిలచి తనధనలక్ష్మిని మరియొకసారి లెక్క పెట్టుచున్నాడు.

పదధ్వని క్రమముగా యింటివీధిగుమ్మమువైపు పోయినది. వెంటనే వీధితలుపు తట్టినధ్వని యొకటి హఠాత్తుగా వినుపించినది. అది నిర్మలముగా నున్నయారాత్రి పెద్ద పిడుగుపాటులాగున ప్రతిధ్వనించినది. జవాబు తృళ్ళిపడి కంగారుగా లేచి, నోట్లన్నియు చుట్టబెట్టి కోటులోపలి పైజేబులోనికి దూర్చి కంగారుగా బల్లదగ్గరకు పరుగెత్తి అంతకున్నవి తిరుగ అదివరకు తీసిన సొరుగులో జాగ్రత్తగా నుంచి, సొరుగుతాళము వేసి తాళము జేబులో జాగ్రత్త పెట్టి మూలకు జారవేసియున్న పొడుగుపాటి తుపాకి యందుకున్నాడు.

తలుపు కొట్టినవాడాలాగుననే మరియొకసారి కొట్టినాడు. జవాబు తుపాకి మంచిస్థితిలో నున్నదని స్థిరపరచుకొని సగర్వముగా క్షణకాలము నిలచి తరువాత తలుపువైపుగా కదిలి పోయినాడు. అతడు మరియొక నిమిషము పణుకుచు దొ

డ్డిలోనికి వచ్చునప్పటికి రామసింగు మరియు దట్టముగా నున్న చీకటిలో మరుగుపడ నారంభించెను.

అతడు యింటిచుట్టు తిరిగి వచ్చినాడు. రామసింగు అడుగులో నడుగువేయుచు వానివెంట నడిచినాడు. వీధిగోడపు దగ్గరనున్న యూడుగింతుకుడు మరియొకసారి గంభీరముగా నవలించిన ధ్వని వినుపించునంతలో జబరు రక్కడనే నిలచి పోయినాడు.

అతడు తుపాకి యెత్తి సిద్ధముగా పట్టుకొని మాటాడుచు చాల త్రీవముగా "ఎవరు నీవు? నాదగ్గరమాత్రము వెఱ్ఱివేషములు వేయకుము తుపాకిక్రింద కొట్టి వేయగలను సుగమోటము లేకుండ జాగ్రత్త" అని గర్జించినాడు.

"ఉష్! బుద్ధిమాలిన చవటలాగున ప్రవర్తించకుము. అంత నోరు చేసెదవేమి అనవసరముగా" అని యొకధ్వని గుస గుస లాడినది.

క్రీనీడలో నున్న రామసింగు కృతజ్ఞత వెల్లడించుచు, కొంటి నవ్వొకటి నవ్వినాడు.

సంగతిచూడ పరిస్థితులు వాని కనుకూలముగ మారు చున్నట్లుల కనుపించినవి. ఏమన ఆకంఠస్వరము హార్డాజీది.

అది జబారును నిశ్చేష్టుని చేసినది. అతడు సిగ్గుపడి తుపాకి క్రిందకు దింపి, తిరిగి భుజమున కెత్తి పట్టుకున్నాడు.

హృదయమున లేనియభిమానమును పైకి నటించుచు కృత్రిమస్వరమున "హార్డాజీ బాబుగారు! తమ కేమి కావలయు నిప్పుడిక్కడ? నేను నాపనంతయు పూర్తి చేసకొని, నిదుర

పోవుటకు సిద్ధపడుచున్న యీయర్ధరాత్రిసమయమున తమరు వచ్చి నాకు యిబ్బంది కలుగచేయు వలసినంత తొందరపని యేమి వచ్చినది?" అని యడిగినాడు.

హార్హాజీ పడేలున "ఏద్భినక్షో యున్నది. నాపే రందరు వినులాగున నంతపెద్దగొంతుక పెట్టుకొని యారవకు. నీతో కొంత మాటలాడ వలసిన పని యుండి వచ్చినాను. అది చాల యవసరమైన సంగతి యుండును దానిలో నీకపరిమిత మైన డబ్బుకూడ కలిసి రావచ్చును. ఏమి! బోధ పడినదా? సరే. మన మిప్పు డాసంగతి యెచ్చట కూర్చుని మాట లాడుదము? రహస్యముగా?" అన్నాడు.

జబారు సమాధాన మొసగుటకు పూర్వ మొక నిమిషము కన్న నెక్కువసేపు తటపటా యించినాడు.

అతడు "నీ వెంతమాత్రమును సందడి చేయనని మా ట యిచ్చి వెళ్లినావు. రాత్రి యెవరో యీయడవిలో ప్రవే శించినారు. తుపాకులు చప్పుడు పరుగెత్తుట వెంటపడుట మొదలయినవి చాల జరిగినవి. నాకు భయము వేసి చాల కంగారుపడినాను. ఎవరు వచ్చినను సరే యని నే నీలాగున నే తుపాకి పట్టుకొని సిద్ధముగా నున్నాను" అని పలుకుచు నత డాతుపాకి నాళముచివర సరిగా హార్హాజీ గుండెలునకు తగులునటుల పట్టి చూపినాడు. హార్హాజీ కంగారుపడి కెవ్వున కేకవేసి యొకతిట్టుతో చెంగున ప్రక్కకు గెంతినాడు.

"అంతపనిమాత్రము చేయకు మతిమాలిన ముండ కొడుకా! కమానుజారి కొంప మునుగగలదు." అని క్రూర

ముగా కసరినాడు. జబారు చిరునవ్వుతో "ఆ. అది జారను నేను చెప్పినప్పుడు తప్ప. అప్పుడు మాత్రము తప్పకుండ చూ పగలను. సరే. నీవు సరాసరి లోపలనురా యీత్రోవను. ఆ తలుపు తీయుటకు వీలు లేదు. ఆతుంటరు లెవరైన లోపలకు రాగలరు" అన్నాడు.

రామసింగు వెనుకకు పోయి యావైపుననున్న వంట వసారా గుమ్మములోనుండి నిశ్శబ్దముగా లోపల దూరి, య క్కడనుండి ముందునున్న గాఢాంధకారములోనికి బాటకసవ్రే ళ్ళమీద నిశ్శబ్దముగా నడచిపోయినాడు. ఏమి వచ్చినను సరే యతడు హర్నాజీ నోటినుండి వెలువడుమాటలు విని తీరవల యును.

అతడు లోపల ప్రవేశించియు ప్రవేశించునంతలో నా జంటకూడ లోపల ప్రవేశించినటుల వినుపించినది. వెలుపల తలుపు మూసివేసి జాగ్రత్తగా గడియవెట్టి, లోపలతలుపు స్వల్పముగా తెరచి యుంచి యాబుద్ధిమంతు లిద్దరును లోపల ప్రవేశించినారు.

"నీవు యొంటరిగనే యున్నావుగదా?" అని హర్నాజీ మాత్రముగా ప్రశ్నించినాడు.

"ఆహా! కచ్చితముగా! అంతకన్న నిక్కడ నెవ రుంను కనుకొనిమొదవు.? నే నెవరయిన యాడుదానిని తెచ్చిపెట్టి కొనెద ననిమొదవా?"

"ఏమయినను సరే. కిటికీకి ముసుగు వేయుము. ఇక్క

డకు వచ్చువా రెవరు నుండరుగాని యయినను, నేను తగినంత జాగ్రత్తగా నుండుట యవసరము. నే నిక్కడ నున్నటుల యెవరికిని యెంతమాత్రమును తెలియకూడదు. తెలిసినదా?"

"ఇక్క డెవరు నుండరు అప్పు డప్పుడు గస్తీతిరుగు వకరు తప్ప. అత డిట్టి సువార్త నలుగురకును వెల్లడిచేయు నా? సరే. నేను తలుపులన్నియు వేసి తగిన జాగ్రత్తమీదనే ఉన్నానుకదా! నీ వీయింటి కప్పుమీదకు పోయి బిగ్గరగా నరచినతప్ప ని న్నొకడు చూడజాలడు. విన జాలడు. అవునా. సరే. నీవు న న్నింత యాపాయ్యనముగా చూడవచ్చిన సంగ తేమో చెప్పు." అన్నాడు.

30

హార్తాజీ గది నలుప్రక్కల కన్నులు త్రిప్పి చూచి నాడు. పాడుపడుచున్న సామాను వానికంట బడినది. అతడు క్రోధమును కప్పి పుచ్చు వికారపు న వ్వొకటి నవ్వినాడు. కిటికీసందునుండి రెప్పవాల్చక దీక్షగా చూచుచున్న రామసింగు న కతడు, మునుపటికు యెరమీదకు దుముక సిద్ధముగానున్న క్రూరజాతి చిందుగులాగున కనుపించినాడు.

హార్తాజీ "నీవు చాల యందమైన కాపలామనుష్యుడ వని చెప్పక తీరదు. సరే. ప్రస్తుత మాసంగతి మన కవసరము లేదు. కాని కొన్ని యపసవ్యపుసంగతులు తటస్థించిన పక్షము

న నీవు నివసించుటకును చిత్తము వచ్చినటుల తగుల వేయుటకును ఈయిల్లు లేకుండపోయి వీధులలో చెట్లక్రింద కాపురము చేయవలసి వచ్చును"

"ఎవరిని గూర్చి యీమాటలు" అని జబారడిగినాడు.

"నాయభిప్రాయము మేమున మావాడు ముసలాయనవీలు ప్రకారము మహలోని కొన్ని షరతులు నెరవేర్చినయెడల ముసలాయన యావదాస్తియు వానికి సంక్రమించును. దానికి తగినన్ని యాంటంకములు కలుగచేయువారు లేకపోయిన పక్షమున సులువుగా నెరవేర్చుకొని యతడే యజమాని యగును. ఆ! నీ వనిన వాని కెంతమాత్రమును కిట్టదు. అంతవరకును నాకు బాగుగా తెలియును"

"అతడా! ఆమునికిపాట్లు క్రూరసన్యాసి! ఆ! అతడా! ముసలివాని యాస్తికి హక్కుదారగుట? ఒకసారి కుర్చీలో పరుండి కునికిపాట్లు పడుచుండెనని నాకు మొఖమున బొట్లు పెట్టిన యతడా?" అని జబారు యుద్రేకముగా కేకలు వేయుచు క్రోధ మణచుకొనలేక చిందులు త్రొక్క సాగినాడు.

"కాని—నే నావీలు యేలాగునపని జరుగు నని సందేహించి..........."

అనుచు నతడు నేదియో యాలోచన గొంతుక కడ్డు పడినటులుగ హఠాత్తుగా నాగి క్షణకాలము తటపటాయించి తిరిగి ప్రారంభించి "దురదృష్టవశమున నావీలు చెల్లును. ఆవీలు

లోని మూడునిబంధనలలో ఫిరో జిదివరకే రెండు కొనసాగిం చుకొని వచ్చినాడు. మూడవ దేమియన యతడు యితరుల యిండ్లకు పోకుండ, యితరులనుంచి యేవిధమైన సహాయ మపేక్షించకుండ యీయడవులో మూడువారములు కాపుర ము చేయవలయును. అత డక్కడ వానికి దొరికిన దేదియో తిని, యే చెట్టుచాటుననో చేతనయిన గూ డొకటి నిర్మించు కొని తల దాచుకొన వలయును. ఆలాగున మూడువారములు గడపగలిగినచో ముసలివాని యాస్తి యానత్తును వానికి చెందును. నా కేమియు దక్కదు కాని, యతడు నెరవేర్చ లేకపోయినచో" అని వాని యాఖరుమాటలలోని యభిప్రా యము రెండవవానికి పూర్తిగా నవగాహన యగుట కతడు, అక్కడ క్షణమాగి, తిరిగి ప్రారంభించి "అతడు నెరవేర్చ లేక పోయిన నాయాస్తి యంతయు నాకు చెందును. నేను వాని కన్న చాల సరసమైన యజమానిని నని బుజువు పరచుటకు నాకు చాల సరదాగా నున్నది" అన్నాడు.

జబారు వికటముగా "నీవంటివానిని నే నితవర కెక్క డను చూడలేదు. పెద్దవాడు కానిమ్ము, చిన్నవాడు కానిమ్ము నీవలన నెవ్వడును ఎన్నడును నొకదమ్మిడియైన పుచ్చుకొని నటుల కనుపించదు. కాని నే నొకసారి చాల బాధపడి నిన్న డిగినప్పుడు, నీవు రూపాయి మార్చి అందు దుకాణాదారు తిరిగి పుచ్చుకొననని తిరస్కరించిన ముద్దజబ్బుమాత్రము నా కిచ్చినావు" అన్నాడు.

హర్త్రాజీ చురుకుగా ఓహెూ! అది చాలకాలమునాటి కథ. సరిగా దనే నాయభిప్రాయము. సరే దాని కేమి? ప్రస్తుతము నీకు కొంతవరకు యిచ్చుటకే నేను వచ్చినది" అన్నాడు.

"ఎంతవరకు?" అని జబా రాత్రముగా నడిగినాడు.

"అయినువంద లనిన నే మందువు? ఇదిగో!" అని హర్త్రాజీ నోట్లు తీసి తనచేతిలో నరిదినాడు.

అంతకు క్షణకాలమునకు దానికి యేబదిరెట్లసొమ్ము చేతులలో నలిగియుండుటచే వానికా హర్త్రాజీ చేతిలోని నోట్లంత గొప్పగా కనుపించలేదు.

"నేను నీకోస మేమి చేయవలయునో యింకను చెప్పితివికావు. ఏమియు చెప్పకుండ నీవు ముందు సొమ్మిచ్చి నన్ను మోసగింప ప్రయత్నించుట మంచిపని కాదు నీవంటివానికి" అన్నాడు జబారు.

"ఇది ఊరికే బజానా వంటిది. నీకు నాయెడల నమ్మకము కలిగించుటకు నీవు నాకు కావలసినది నెరవేర్చిన తరువాత దీనికి పదిరెట్లు ముట్టచెప్ప గలను" అని హర్త్రాజీ బేరము చెప్పినాడు.

"సరే. ఇప్పుడు మీమాటలు బుద్ధిగలిగి యున్నవి. పద్ధతిప్రకార మున్నవి. అయ్యగారూ! ఈ మీసొమ్మునకు మీకు నే నేమి చేయవలయును బాబూ?" అని నమ్రతగా నడిగినాడు.

హర్తాజీ యిప్పటికి గాబరా తీరి చాలవరకు సవ్యమైన స్థితిలో పడి "నీకు బోధ పడ లేదా? సరే వినుము. ఈయడవిలో గడప వలసిన మూడువారములును మొహతా పూర్తిగా గడపలేక పోయినపక్షమున ముసలివాని యాస్తియు నాకు చెందు నని యితడు పూర్వము చెప్పినానుకదా! వానికి చ్చుట యేదయిన ప్రమాదము రావచ్చును. అగునా? ఆప్రమాదము ప్రాణాపాయకరమైన దయిన నీకీ యాయిదువందలతో పాటు మరియయిదువేలు ముట్ట గల వు. ఏమి! తెలిసినదా?"

"అయిన నే నీపోపున పోయి నీనికంతము ముంచివేయవలయు ననియెదవు? ఏమి? అది కొంచెము చిక్కువ్యాపారములాగున కనుపించు చున్నది. దానివెనుక పోలీసువారు, పత్తేదారులు గుంపులు గుంపులుగా వచ్చి సంగతేలాగున జరిగిన దని సావధానబడి తణిఖీ యారంభింతురు. చాల గందరగోళము. అంతవ్యాపారమునకు అయిదువేలు స్వల్పము. ఆహా! చాల తక్కువ. కిట్టుబడి కాదు. చచ్చియయిదువేలు. ఊహు. ఊఁ. ఇరువదియయిదు వేలయిననేమో! ఊహు. ఊఁ" అని తల అడ్డుగా నాడించినాడు.

హర్తాజీ సాభిప్రాయముగా చూచినాడు. కొంతసేపు వారొకరి నొకరు దీక్షగా చాలతీవ్రముగా చూచుకొన్నారు. తరువాత వారిదృష్టులు నేలకు వాలినవి.

"సరే. మంచిది. ఇరువదియయిదు వేలే నీవు చెప్పినట్లు.

కాని నీవు తుపాకిమాత్రము ప్రయోగించకూడదు. జరిగినకథ కేవలము ప్రమాదములాగున కనుపించవలయును. తెలిసినదా? ఈచుట్టు ప్రక్కల పెద్దదిరిశనపు చెట్లున్నవి. కదా?" అని రహస్యముగా నడిగినాడు.

"ఆహా. చచ్చి నన్ని. ఇది పూర్వులనాటి యడవికదా! స్మశానమునకు చాల పోలుగ నుండును. వింగతరకము చెట్లు కూడ నున్నవి. అవయి........"

"ఊహు. ఊ. నిదురగన్నేరు చెట్లే మంచివి మనపనికి. అవి చాల పెళుసుగనుండుటచే వాటికొమ్మలు తరుచు మనకు చెప్పకుండగనే విరిగి పడుచుండును. ఏమి. పడవా?"

"పడి మనతలలు పగులగొట్టుటో నడుము విరుగగొట్టుటో జరిగించుచుండును. పడుటకు సుంచుసు లేకుండినపరచవు కూడను." అని జవా బంగీకరించినాడు.

హర్నాజీ రుసరుస లాడుచు చాల తీవ్రముగా "మతి పోలిన ముసలిముండవాడా! నాయభిప్రాయము నీకు పూర్తిగా బోధపడుచుండుట లేదా? నేను నీకు ప్రతిస్వల్పసంగతియు బోధపరచవలయునా? నీవు ఫిరోజుకోసము నిదురగన్నేరు చెట్టుక్రింద నయినను కనిపెట్టుకొని యుండవలయును. నీకట్టి పనులకు వినియోగపడు చెట్లు చాలగ నున్నవి. అతడు వచ్చునంతలో నీవు వానివీపుమీదనో నెత్తిమీదనో లాగి యొకదెబ్బ కొట్టు. తరువాత నతడు చెట్టుకొమ్మ పడి ప్రమాదవశమున చనిపోయినటుల కొమ్మయొకటి యేర్పాటుచేసి నాట

కము పూర్తి చేయవలయును. నీ వంతవరకు చేయుట నిజముగా చాల సులువేకదా! దాని తరువాతి నీకు యిరువది వేలరూపాయిలు. నిజముగా నట్టిదానికి ప్రయత్నించి చూడవలసిన బేరమే. ప్రపంచములో జీవితకాల మంతయు నిద్రాహారములకొరకు సరిగా లక్ష్యముచేయక కష్టపడి పనిచేసిన కూడ యవసానమున నందులో యిరువదియవవంతు కూడ నిలువచేసి కొనగలిగినవారు చాల తక్కువ. నీవు బీదవాడవు. వయసుమీరిన వాడవు. ఇట్టి మంచితరుణము పోగొట్టుకొనకూడదు. కష్టము తక్కువ ఫల మెక్కువ" అని భ్రమ పెట్టినాడు.

జబారు చాల తాజుగా "నే నెన్నడును హత్యచేసి యెరుగను. కాని యీబేరము మీరు చెప్పినటుల మంచిది లాగునను, బాగుగ కిట్టుపడి యగులాగునను కనుపించుచున్నది. అయ్యా! నేను మీరు చెప్పినటుల తప్పక చేసెదను. కాని మీరు కార్యానంతరము యిరువదివేలు తప్పకుండ యిచ్చెదరని నమ్మకమేమి నాకు. అందులకు చిన్న చీటిముక్క యొకటి వ్రాసి యీయ వలయును"

"నీవు నిజముగా నన్నిమాత్రమునకు విశ్వసించవచ్చునుకదా!" అన్నాడు హర్నాజీ.

"ఆహా. అది వట్టిమాట చచ్చినా? ఎన్నడును నమ్మలేను. ఇక నెన్నడును నమ్మజాలను. నే నా ఫిరోజునయినను నమ్మగలను గాని బలవంతముగా నాగొంతుక కోసినను నిన్ను

మాత్రము నమ్మను. నమ్మనుబాబు! అదిగాక చర్య జరుప బోవుచున్నది వానిమీద గనుక నిన్ను వ్రాతమూలముగా సంగీకరించి తీరవలయును''

"అలాగయిన సరియే. మరి నా. సం కీ. కాగితము తీసికొనిరా. కలము నాదగ్గర నున్నది. సిద్ధేశుడు నవ్వినట్టుల వ్రాసి యిచ్చెదను''

హార్తాజీకి దస్వరము పాతాళమునగా సున్నితముగా యింపుగా మారినది. బాబా రంగనాథరావు కాగితముకొరకు తన ముఖము వెనుకకు త్రిప్పి నిలుచునప్పటికి హార్తాజీ నాలుగువైపు తిరిగి స్వాగ్యముగా నద్వైన సుబ్బ రాముసింగు గ్రహించుక పోలేదు. నేత్రదృష్టిలో నేయిను సన్నగిల్లినమైన యభిప్రాయము న్నయెడల జబ్బాకాపురాత్ము మొదలిడిన తరువాత యెక్కువ కాలము మనియుండుటకు సంభవించదు. అతను గత్తపాతి మాధారముగా నార్జించిన యూహాపుధనము కూడబెట్టుటకు సావకాశ మసలే యుండదు.

కాగల ఘాతుకకృత్యములోని మంచిచెడ్డలు హార్తాజీ సూక్ష్మమేధస్సులో జాతికాఫీ-పుష్పిన్ని మాజరి గిరగిర తిరుగుచున్నసంగతి బాబా రంగమాత్రమును సంశయించనైన సంశయించక కావలసిన కాగితము తెచ్చి, మెల్లగా బల్లమీద నుంచినాడు.

"అదిగో నీకు కావలసినది. నేను మాత్ర మది స్పష్టముగను, సవ్యముగను వ్రాయవలయును. "నాజ్ఞాతి మొహంతా ఫిరోజుచు చ పిస్టలులకు నేను బాబాను పయినవెయ్యియిదువేల

రూపాయిా లొసంగుదు నని వాగ్దానము చేయుచున్నాను' అని వ్రాసి నీవు పూర్తిగా సంతకము చేయవలయును. పొడి యక్షరములు పనికిరావు"

ఆముసలివాని బుద్ధిమాంద్యతకును, అమాయికత్వము నకును, పొరలు పొరలుగా వచ్చిన నవ్వణచుకొనుటకు రామసింగు చాల కష్టపడ వలసివచ్చినది. హార్తాజీ క్రమప్రకారము ప్రమాణ మొనర్చినాడు.

అతడు డగ్గుత్తికతో చాల తీవ్రముగా "ఓరి బుద్ధిమాలిన ముసలిగాడిద ముండకొడుకా! ఇట్టి కాగిత మొకటి నీస్వాధీనమున దొరకిన మాయిరువురకు శిరచ్ఛేదనముకన్న యింకేమి యుండును?"అన్నాడు.

"అయిన నీవు నన్ను మోసగించనని నాకు నమ్మకమేమి? అదికాక నీవు ఉరిశిక్ష యగును. నన్ను విడిచి నీ కొకనికి రాదే! ఇక నీ కింద వచ్చిన మొక్కవప్రమాదమేమి? ఇందులోని మొక్కవభాగము ప్రమాదము నానెత్తినే పడుచున్నదే! నీది స్వల్పమేను. అద్దైనను లేకపోయిన లేకపోవచ్చును. నీ వాకాగితము నా కిచ్చెదవు. నే నన్నప్రకారము కార్య మొనరింతును. నీవు నీమాటలప్రకారము డబ్బంతయు నా కిచ్చివేయుదువు. నేను తక్షణము మారుమాట చెప్పకుండ నీకాగితము నీ కిచ్చి వేయుదును. నీ వాకాగితము పుచ్చుకొని బెంగతీర ముక్కముక్కలు చేయుదువు. అంతే. సంగతంతయు మొదటినుండి చివరవరకు చాలసాపుగను సులువుగను

కనుపించు చున్నదే! నీవింకను గొణగవలసినంత యగత్య మే మున్నదో నాకు కనుపించుటలేదే. నీ కిష్టమున్నచో వ్రాసి యీయవచ్చును. లేదా సీతతోడను నీవు పోవచ్చును. ఇంక బలవంత మేమున్నది? ఈవ్యాపారము పెత్తి పెట్టినది నేను కాదే? నా క్రింద తగాదా మేదియును లేదు."

హర్రాజీ తీవ్రముగా లేచి నిలచి, వానివిద్యాభివృద్ధి కర్హమైన రీతిని తిట్లతో కేకలు వేయుచు చాలకోపము గా యిటునటు పచారుచేయు నారంభించినాడు. వాని దృష్టి యొకసారి మూలలను సరసరతో నిండియున్న తుపాకిమీదకు పోయి క్షణకాల మచ్చటనే దీక్షగా నిలచినది. అతడది యంతకొని జబారుమీద నుపయోగించునని, దానితో తగువు సులువుగ ఫయిసలగునని రామసింగు కొంతవరకు, అభిప్రాయ పడునంతవరకు వచ్చినది వానికోపము. కాని యతడప్పటి కప్పుడే పూర్తిగా జబారు చేతులలో చిక్కియున్నటుల బోధపడుటచే వానికోపము క్రమముగా చల్లారినది. ఫిరోజును వధించు వ్యాపార మతడు మీదపెట్టుకొన్నయెడల, జబారు కాక్షీగా మిగిలి జరిగిన హత్య ఋజువు కావలసివచ్చినప్పుడు బెదరించుచు కావలసిన సాక్ష్య మొసగుటకు సిద్ధముగా నుండును.

ఋజువుపడుట సందేహమే యనుకొనినను ఒకనిని యనుమానించుట కవకాశము కలిగిన తరువాత సాక్ష్య మెట్టి వంకరమార్గములబట్టి పోవునో యెవరు చెప్పగలరు? అదికాక

హత్య మోపరింపబడిన వాని మృత్యుపత్రము దొరకును, యెక్కువ మాననేల పూర్తిగా లభించు నాతడే కదా!

అందుచేత నతడు భయపడి పిత్తుపై తల కొంచెము వెనుకకు త్రిప్పి తమాషగా నవ్వ సాగినాడు.

“అయ్యో! తెలివిమాలిన జబారు! ఇదియే నీయదృష్టమును పాడు మాయచేయుచున్నది. నీకు కావలసిన కాగితము లభించునుగాని, యతడు తిరిగి సమ్మతింపకుండ స్వగ్రహించ స్థిరపరచుకొన్నాడు. పాపము” అని రామసింగనుకున్నాడు.

ఆ పిదప ఫిరోజి ముఖము నవ్వు. కొర్తాని యుత్సాహమనము చేసికొని, బల్లపైనున్న స్థిరపత్రముగా వ్రాసి, కలము సరుదుకుని కాగితము దగ్గరగా తీసుకున్నాడు.

అతడు చాల కులాసగా ‘జబారు’ నిప్పుడు మోసములనో యుక్తులనే కొంటిని. దాని కభ్యంతర మేమున్నది? కాని యొక సంగతి. ఫిరోజు మృతినొందిన కొన్ని దినముల తరువాత గాని నా కాయాస్తి సంక్రమించదు. అదిమాత్రము జ్ఞప్తి యుంచుకొనుము. అంతవఱకు నీవు మౌనము వహించి యుండవలయును. ఈలోపున మాత్రము నీ వీకాగిత మితరుల కంటబడు నవకాశము లేనిరహస్యస్థలమున మరుగుపరచ వలయును సుమా!”

“ఓహో! దాని కేమి! కావలసినంత రహస్యప్రదేశమున నుంచుదును. అది యెక్కడ నున్నదియు నీవుకూడ చెప్పగొనజాల నంతటి రహస్యముగ దాచగలను. ఆ! నీ కదసలు చ

చ్చినా తెలియదు. నీ కెప్పుడు సెలుగ నున్నదో యదిమాత్ర
ము చెప్పిన మన మిద్దరమును సమర్చుకొందము. నేను సొమ్ము
తీసికొందును. నీవు వెంటనే కాగితము తీసికొనగలవు. నే నా
నిమిషముననే రంగూనుకు రవాణాయై పోవుదును. అక్కడ
కాపుర ముండుటకు నాకు చాలకాలమునుండి సరదాగా
నున్నది."

హర్తాజీ సమాధానమేదియు నీయలేదు. కలము కాగి
తము పుచ్చుకొని కావలసిన వ్రాతపనిలో నైక్యమయిపోయి
నాడు. అదియారుట కిత డాకాగిత మటునిటు విసరి కొంత
లో జబారున కందించినాడు. అత డది చూచుకున్నాడు. ము
ఖము వికసించినది. తృప్తిపడినటుల తల యూడించినాడు.

"ఇది పద్ధతిప్రకారము సాక్ష్యసంతకములతోనున్న నిం
తకన్న బాగుగ నుండిపోవును. కాని యన్నియు కలసిరావు క
దా! ఏమిచేయుట." అని జబారు మూలిగినాడు.

హర్తాజీ చాల వికారముగా "స్టాంపు" మీద వ్రాసి
'రిజిష్టరు' చేయించిన నంతకన్నను బాగుండును అన్నాడు. కా
ని జబా రది గమనించలేదు. అతడు తిరిగి "సరే, జరుగవలసి
న మిగత సంగతులు. ఫిరోజు ప్రస్తుత మీప్రాంతములనే ఉ
న్నాడు. అతడు మూడువారముల కొనసవాసము కాలపరిమితి
లో పూర్తిచేయుటకు రేపే యడవుల ప్రవేశించి ప్రవాసమా
రంభించును. మన మనవసరముగా నిరీక్షించియుండి దొరకిన
యవకాశము పాడుజేసికొన జాలము గనుక యెంతత్వరలో పని

ప్రారంభించిన సంత మంచిది. అందుచేత నీవు రేపుసాయంత్రి మే పని ప్రారంభించుట చాల మంచిది"

"ఓ. అం కె కన్ననా! కాని నీవుకూడ వెంటనున్న బా గుండునుగదా?" అని జబా రడిగినాడు.

హార్డాజీ కృూరముగా నవ్వినాడు. వెంటనుండి యూహా త్మావ్యాపారము యథావిధిగా సానుకూలపరపించవలయు న ని వానికికూడ చాలా అభిలాషగా నున్నది. కాని బాగుండక పోవుట కన్న ప్రమాద మొక్కటవ దని సందేహించినాడు.

"నే నిక్కడ నుండజాలను సరిగదా, ఈప్రాంతముల లోకూడ నుండను ఉండకూడదు. నీకోసము పట్టణమునుండి యే వచ్చుచుందు నప్పు డప్పుడు" అని చెప్పినాడు.

"సరే ఆలాగే వచ్చుచుండుము. రేపుమధ్యాహ్నము వచ్చి, దూరముననున్న యాడొంకలచాటున దాగొని యుండు ము. నీ కచ్చటినుండి పైవరుస కిటికీలు పూర్తిగా కనుపించు ను. అక్కడనుంచియే చూడుము. వ్యాపారము సానుకూలము గా నున్నపక్షమున చివర కిటికీలో వెలుపలగా నొకపాతక మీాజు వ్రేళ్ళాడ గట్టుదును. తెలిసినదా? అదే యానవాలు. అప్పుడు నీవు తిన్నగా రావచ్చు నిక్కడకు"

"సరే. అది చాల బాగున్నది. నీ వేలాగయిన నాపని కొనసాగించ వలయును సుమా!"

"నేను మాత్రము వ్యతిరేకము చెప్పితినా? నేను కో రున దంతయు నేమన సంగతులు స్వభావసిద్ధముగా నుండుటకు

కొంచెము చేయూత యొసగు మాటిని. అంతే. తరువాత నత
ని నక్కడనే విడచిపోవచ్చును. వానిసంగతి నలుగురకును వె
ల్లడియగు నప్పటికి కొన్నిరోజులు పట్టును. అప్పటికి ......
ఊఁ! రేపు మధ్యాహ్నము. జ్ఞాపక ముంచుకొనుము. అయి
దుగంటలకు"

"సెహబాస్. నే నిప్పుడే వెళ్లిపోవుదును" అని హ
ర్తాజీ చెప్పి లేచినాడు.

రామసింగు వెనుకకు తగ్గి, చీకటిలో ప్రవేశించి, బా
టవెంట కొంతదూరము పోయి చటేలున ప్రక్కకు తప్పుకొ
ని కొంతదూరము మారుమార్గమున పోయి డొంకలలో దూ
రి మరికొంతసేపటిలో వెలుపలకు వచ్చునప్పటికి వాని నెవ్వ
రును సులువుగా గురితించ గలిగియుండరు. ఏలనన యతడు
చిన్నమొనగల యొక కురుచగడ్డము తగిలించి దాని క్రిందగున
టుల కనుబొమలు బాగుగా బలపరచి, తలమీది కత్తిరింపుజు
ట్టు పొడిగించి కొ/త్తరకము తలపాగ చుట్టినాడు. చేత చిన్న
పెట్టికూడ పట్టుకుని. అత డన్నివిధముల నొక చిత్రకళావిద్యా
ర్థిని పోలియున్నాడు. అత డావేషముననే ఆచేరువనున్న గ్రా
మములో కొట్టొకటి యద్దెకు తీసికున్నాడు. మొత్తముమీద
నతడు చేసిన యాయేర్పాటు లన్నియును చాల తెలివితేటలు
గను చమత్కారముగను ఉన్నవి. సంతుష్టిపడినాడు.

౩౧

అవసరమును బట్టి పెదవి కదపకుండ నుండుటలో రామసింగున కీడగువారు చాల తక్కువ. అట్టిశక్తి కుదుర్చుకొనుట చాల కష్టము. మానవాతీత పనియే చెప్పవచ్చును. అతడు ముఖముమీద నక్కడక్కడనున్న "పలస్తరి" పట్టీలతో చాల నీరసముగా నాయాసపడుచు, మరునటి యుదయమున వేళదాటిన చాలసేపటికి యెప్పటి కాపీహోటలు దగ్గర తయారుపడినాడు. ఆతని కనుబరచు తుకారాముని మితిమీరిన ప్రశ్నలు, వానిదగ్గరనుండి హ్రస్వమైన మూలుగులును తప్ప యితర మేదియు సంగ్రహించ లేకపోయినవి.

అతడు నెమ్మదిగా "అవసరమైన సమాచారమంతయు నీకు క్రమముగా వా నంత టదే తెలియగలదు. మన మిప్పుడు ఫిరోజును వధ్యస్థానమునకు — అనగా నతడు ప్రదర్శించనున్న యాకష్టనాటకముయొక్క యాఖరుయంకములోని రంగస్థలమునకు తీసికొని పోవలయును. ఇదిగో ఫిరోజు! నీ వు పూర్తిగా, కడుపునిండ, కరువుతీర భుజించుము. తిరిగి తిండి యెప్పటికి దొరకునో. చాలకాలము మందులేని మంచిశరీరస్థితి" అన్నాడు.

"ఆహా! అవసరమయిన నెన్నిరోజులయిన నుందును. తుకారాము పిట్టలను పట్టుకొనుటకు మంచి సులు వొకటి

చూపించినాడు. నేనది పుడమికి వెళ్ళిన తక్షణమే ప్రయోగించవలయు నని యున్నది.''

"ఓయి అబ్బాయి! నీవు ముందుగా రెల్లువగయిరాల కొసలు జారుముళ్లు వేసి యుచ్చులు వేయుటమాత్రము మరచిపోకు సుమా! నీవు తాళ్ళతో వేయు జారుముళ్ళు చిన్న జమ్ము పుల్లలమీద నిలిపి, కుందేళ్లు మెలుగుల దగ్గర యుచ్చులుగా పెట్టియుంచుట మంచిది. అది చాలవరకు పొరపడకుండగనే పని చేయును. మొంటల కొంచెము చిక్కగను విసుర్రగను ఊదునుగాని యీమాత్రమునకు ఫరవా లేదు. మరి యొకటి. నీ వొకసారి రాయి రప్పకొట్టి కొంచెము తాటాలుపడి నిప్పు చేసితివా తరువాత నిక బాధ యుండదు. ఆ నిప్పులాగుననే యీరకముగా మాడుమాడునట్టుల చేసికొనవచ్చునుగదా!'' అని తుకారాం సభిమానపూర్వకముగా సలహా యిచ్చినాడు.

రామసింగు స్వల్పముగా మందహాసము చేసినాడు. కాని యేమియు పలుకలేదు. ఫిరోజుకొరకు హర్తాజీ యేర్పరచి సిద్ధముచేసి యుంచినదా ఫిరోజున కావంతయయిన ననుమాన మున్నటుల కనుపించదనియును, హర్తాజీకోసము రామసింగేమి చేయనున్నదియు హర్తాజీ కంతకన్న తెలియదనియును రామసింగు చిరునవ్వులోని గూఢాభిప్రాయము.

ఉదయ మింకను పూర్తిగా ముదరలేదు. పెద్దబరువైన మోటారుకారొకటి అంత కష్టప్రయత్న మక్కరలేకుండగనే

యడవికి పోవు కంకరబాటను పట్టి పోయి, దట్టమైన యొక కంచె చేరువ నాగినది. ఆముగ్గురు బండి దిగినారు.

"ఈకంచెయే మీపెదనాయన కిక్కడనున్న భూవసతికి దక్షిణపు సరిహద్దునకు ప్రారంభము. మేము నిన్ను సాగనంపుటకు కొంతదూరము వచ్చుటలో మోటారు రిక్కడనే నిలిపి యుంచెదము. రా! ముందునకు నడువుము పెండ్లికొడుకు లాగున" అని రామసింగన్నాడు.

ఆయూవరణలో నక్కడక్కడనున్న యగ్గిరాళ్లు కొన్ని తుకారాము ఫిరోజునకు చూపి, యందులో నివికొన్ని జాగ్రత్త పరచుకొనుమని సలహా యిచ్చినాడు. అట్లేవాను వారావిధముగా దూరమున నున్నయిల్లు కనుపించువరకును ముందునకు పోయి యక్కడ నాగినారు.

"ఈవైపుగా ముందునకు పోవుట వలన యెంతమాత్రమును లాభము లేదు. నే నీప్రదేశము నంతయు నిదివరకే పరిశీలించి యుంటిని. ఆపల్లములో మకాముననుకూలముగనుండు మంచిస్థల మొకటి యున్నది. చూడుము. అదిగో. ఆపడిపోయిన చెట్టుతల దాచుకొనుటకు నీకు మంచి చోటగుచున్నది. అక్కడకు చెరువుకూడ చాల చేరువగా నుండును. నీకు కావలసిన వంటచెరకు, బెరడుకూడ నక్కడనే దొరకగలవు. చెట్టుబెరడు చుట్టబెట్టి యెఱ్ఱమట్టి పూతపూసి కక్కురితికి కుండ చేసికొను విధము నీకు తుకారా మిదివరకే చెప్పియుండు నను కొనియెదను?" అని రామసింగడిగినాడు.

"ఆ! వానికి కావలసిన చిల్లరవ్యాపారములు చాలవరకు చెప్పితి నని నాకనమ్మకము. సరే. ఇక చేయవలసినది వానిజేబులు తణిఖీచేసి యా మన్నదకారము తీసివేయుటయే యను కొందును." అని తుకారాము సందేహించుచు నడిగినాడు.

రామసింగుగారు సూచకముగా "అవును. అదికూడ నందొక పరతే. అతడు గడియారముమాత్రము వెంట నుంచుకొన నంగీకరించుటకు మాట యిచ్చినాను. అది వానికాహారము నిమిత్తము పిట్టలను పట్టుకొనుటకు సహాయపడదుకదా? ఇదిగో! శిరోజీ! చాల శ్రద్ధగా విను. దూరమున నానిమ్మరగన్నెరు చెట్టు కనుపించుచున్నదా, చుట్టును దట్టమైన రక్కసిడొంక లున్నవి? నీవు సరిగా సాయంత్రము మయిదుగంటల నక్కడకు పోయి, ముఖము పూర్వునకు, అనగా మన మీయుదయమవిప్రవేశించిన దిశకు పెట్టుకొని కూరుచుండ వలయును. నేను కదలుమని యాజ్ఞాపించువరకును నీ వక్కడనే కూరుచుండ వలయును. ఏమి సంభవించినను సరే కదలకూడదు. వెనుకకు తిరిగియైన చూడకూడదు. ఉహూ! ఊ! బోధపడు చున్నదా? ఇది చాల యవసరమైన సంగతి. సరిగా నయిదుగంటలకు. ఆ!"

"చిత్తము సరిగా నాలాగుననే చేయుదును"

"సరే! ఇక వేటకు ప్రారంభించుము. నీకు మేలు చేకూరుగాక."

తరువాతరామ సింగు తుకారాముని చేయిపట్టుకొని

ప్రక్కకు లాగినాడు. ఇరువురు బయలుదేరినారు. వా రెంత మాత్రమును తిరిగిచూడ చాలని యాకొ త్త జాతి కోయవాని దృష్టిపథమునుండి దాటి దూరముపోయిన తరువాత రామసింగు తుకారామును కారుదంకకు పంపివేసి తా నేదో దూరప్రయాణమున నొంటరిగా బయలుదేరినాడు. అతడు తిరిగి వచ్చుటకు తుకారాము కొన్నిగంటలకాలము కనిపెట్టుకొని యుండవలసి వచ్చినది. కాని యతడు వాని నేమియు నడుగలేదు. రామసింగు వాని కేమియు చెప్పలేదు. వారు తిరిగి హూంటలు చేరినతరువాత రామసింగు గొంకపడకకుక్కిలో పరుండి భోజనపువేళవరకు హాయిగా నిదురపోయినాడు.

ఈలోపున ఫిరోజు కోయజీవితములోని యానందములను స్వల్పముగా ననుభవించి సంతసించ ప్రారంభించినాడు. అందులోని మొదటిది నిప్పురగుల బెట్టుట. తొలుత యెండుగడ్డి కొంతతీసి మధ్యకు మడతపెట్టి, ఒక చివర గుండ యగునటుల నలిపి, తరువాత రెండు రాళ్లు కొట్టి నిప్పునెరుసులు పుట్టించి యాగడ్డి యంటించుట. ప్రారంభమున తుకారాము చేసి చూపినపు డది చాల సులువుగను, తేలికగను కనుపించినది కాని యుప్పుడత డాదిక్కుమాలినగడ్డి యంటించి మంటచేసి కృతకృత్యు డగునప్పటికి వాని కొక గంటకాలముతోపాటు కావలసినంత దేహశక్తియు, యోపికయుకూడ ఖర్చుపడినవి.

ఒకసారి మంట రగులగనే యది పడి యారిపోకుండ నుండుటకై నలుప్రక్కల పరుగెత్తి కొంతకాలమునకు సరిపోవు యెండుపుల్లలు పోగుచేసి మంట పెద్దది చేసినాడు. ఏలనన

నిప్పు కావలసినప్పు డెల్లను రాయి రాయి రాపాడించి యా నిర్మాణకాండ జరుపుట వాని కెంతమాత్రము నచ్చినదికాదు. అ నవసరశ్రమ కూడను. అందుచేత నాపని తరువాత నతడు కుండ చేయు ప్రయత్నమునకు దిగినాడు.

అత డందుకొఱకు చాల తంటాలుపడ వలసివచ్చినది. తుకారా మొక పలుచని చెట్టుబెరడు తీసి, కోణముగా నున్న రాతితో కచ్చితముగా తెగగొట్టి గుండ్రముగా వంచి, రెండు కొసలును ముండ్లతో నాటకుట్టి ఒకచక్రము తయారు చేసినాడు. ఆలాగుననే మరియొక బెరడుముక్క తెచ్చి గుండ్రముగా కొట్టి, అది మొదటిచక్రమున కొకవైపున ముళ్ళతో గుచ్చినాడు. తరువాత దానివెలుపల నన్నిప్రక్కలను జిగురుగానుండు యెఱ్ఱమట్టి దళసరిగా మెత్తి నెమ్మదిగా యెండనిచ్చినాడు. తరువాత నది పూర్తిగా బిగియుటకు నిప్పులో వేసి కాల్చవలయును. తుకారా మదివర కింతవరకు చేసి చూపించిన పని చేయుటకే ఫిరోజునకు చాలకాలము పట్టినది. ఈలోపున పిట్టల కోసము దర్భలు జారుముళ్ళు వేసి యుచ్చులు తయారుచేయ లేదనిన సంగతి వానికి స్ఫురణకు వచ్చినది. అయినను అతడు కుండలు చేయుప్రయత్నమున పట్టువదలగా కూర్చుని చాల కష్టప్రయత్నముమీద చివరకు కుండ యని చెప్పిన సిగ్గుగలుగున దొకటి తయారు చేయగలిగినాడు. అత డది యానందముగా నెండలో నుంచి యాహారమునకు పనికివచ్చు కుందేళ్లు మొదలయిన లోకువజంతువు లుండువాసస్థలములు కనిపెట్టి వచ్చుటకై సంచారము బయలుదేరినాడు. వాటిలక్షణము

లు కూడ తుకారాము చెప్పియున్నాడు. వానికి ప్రస్తుత మె
క్కువ యవసర మవియేకదా!

అతడు కుందేళ్లకు చాలవోట్లు తిరిగిచాల చిన్నదొం
కలకొమ్మలు ముడివెట్టియు, వాటి బొరియలదగ్గర ఉచ్చు లే
ర్పరచియు యావసరమైన ప్రయత్నము లన్నియు చేసినాడు.
తరువాత గడియారమువైపు చూచుకున్నాడు. అప్పుడు ఒక
టిన్నర గంట యయినది. అత డనివరలో ప్రతిదిన మావేళకు
సరిగా నారగించుచుండెడి షడ్రసోపేతమైన భోజన మొక్క
సారిగా వానికి స్ఫురణకు వచ్చి వాని కెక్కడలేని యాకలిని
కలిగించినది.

దురదృష్టవశమున కడుపున వేసికొనుటకు వాని
కేదియు లేదు. సంధ్యాసమయమున కుందేళ్లు బొరియలనుండి
షికారు వెలువడి వాని యుచ్చులలో పడినప్పుడుగాని
యాలోపున వాని కేది యుండదు. ఉండు నని యత డను
కొను నవకాశముకూడ నుండదు. పండ్లకొరకు వెతకుటకూడ
నిరర్థకము. అది పండ్లఋతువు కాదు. ఎక్కడనయిన నొకటి
రెండు కనుపించినను యేరకము తినవచ్చునో, యేరకము తిన
గూడదో తుకారాము వర్ణించి చెప్పినాడుగాని యాసంగతి
వాని బుర్రలో లేదు. కంటికి అందముగాలేనివి బాగుండ వచ్చు
ను. కన్నుల కందముగానుండి తినుటకు మనసుగొల్పునవి విషజా
తివై యుండవచ్చును. అందుచేత నత డాపాంతకు పోలేదు.

అతడు తిరిగి మంటదగ్గరకు పోయి కొంత మొద్దు కర్రం
దులో వేసి మంట రగుల బెట్టి మతి లేని వానిలాగున నటు

నిటు తిరిగి యదివరలో నిరసించిన రొట్టెముక్కలు పలు
తీసికొని వచ్చి, నిప్పులో వేసి కాల్చి తప్పని సరిగా కడుపు
నింపుకున్నాడు. అదివరలో యింటివద్ద శుభ్రముగా నేతితో
వేయించి, ఉప్పు, కారము, తదితరరసవర్గములతో తయారు
చేసినటుల మాత్రము రుచిగా లేవు. దానికి దీనికి సహస్రాంత
ము తేడా యున్నటుల కనుపించినను ఆకలిమాత్రము తీర్చినవి.

మరికొంచెము సేపటిలో నున్న యొకటి చేరువనున్న
డొంకమీద వానికి కనుపించినది. అతడు చాలగ సంతసించి,
రాళ్లు పోగుచేసి దూరము నుండియే దానిమీదకు విసరినాడు.
అది దూరము నుండి విసరినంతసేపును కదలక మెదలక
కూర్చుండి దగ్గరగా సమీపించునంతలో వానిని కేలి సేసి
నటుల కెవ్వున యరచి యెగిరిపోయినది.

అత డదివరకు పుస్తకములలో చదివిన యానాబాప
తు కథ లన్నియు వాని కొకటితరువాత నొకటిగా స్ఫురణకు
వచ్చినవి కాని వానిలోని నాయకులు యవస్థపడి కృతకృ
త్యులయి రని చెప్పినపద్ధతులలో నొకటియు వాని కుపకరిం
చినదికాదు. అందలి నాయకులు యోడలు పగిలి సముద్రము
న బడి తుపాకులతో కావలసినంత మందుగుండుసామానుతో
యీదుకొని గట్టునపడుట యో, లేక విధినిర్ణయమువలన
తన్ను తిని తినుబండారముల కొట్లలో పడినటులు, పండ్లతో
ములిగి తేలుచున్న యేద్వీపముననో పడి కష్ట మిసుమంతయు
లేక చెట్లను పండియున్న కాయలు చేయి చాపి కోసికొని తి
నుటయొ లటస్థించుటచేత నంత యెక్కువశ్రమ యనుభవించి

యుండడు. కాని మన వాని కట్టి యవకాశము లేమియు లే నందున సాహసికపుకథ లన్నియు కట్టుకథలనియును, కవికల్పిత ములనియును మోసములనియును, యతఁ డభిప్రాయ పడవలసి వచ్చినది.

తరువాత పరిశస్తమయిన పానోదక మాధారముగా మానవుఁడెంతకాలము సజీవుఁడై యుండగలఁడని యతఁడు జ్ఞాపక మునకు తెచ్చికొనుటకు తీవ్రముగా ప్రయత్నించునంతలో అ తఁ డదివరలో యుచ్చులు పన్నియుంచిన వైపునుండి పెళుక్కు మని విరిగిన చప్పుడును, ఒక దీర్ఘమయిన యేడ్పును వినుపిం చినవి. కెవ్వన కేక వేసి యతఁడు చప్పట్లు చరచుచు యానంద ముగా నావైపునకు రివ్వన పరుగెత్తినాడు.

జయము! సెహబాస్!! వానికి కావలసినంత ధైర్యము వచ్చినది. అత డానందముగా గెంతులు వేయుచు ముందుకు ప రుగెత్తినాడు. పలనన రోజులకుక్రింద నుండే లోకటి స్వప్రయో జనపరుఁడైన మానవుడు తనకొరకు కల్పించియుంచు వివిధము లైన యాపదలను, గురితించలేక వెలుపలకు వచ్చి ఫిరోజు సిద్ధముచేసి యుంచిన యొక యుచ్చులో పడి చిక్కుకొని గిల గిల కొట్టుకొనుచున్నది. అతఁడు దానిని పట్టుకొని వెలుపలకు తీసి యుచ్చు తిరిగి తయారుచేసి దూరముగా పోయినాడు.

అతఁడు చాలవరకు నటునిటు పచారుచేసి తగినంత వ్యాపకము లేనందున సాయంత్రి మయిదుగంటలకు రామ సింగువచ్చువరకు నిదురపోయి కాలక్షేపణ చేయవచ్చునని

తలచినాడుకాని వానికి నిద్రవచ్చు లక్షణము లెంతమాత్రి మును కనుపించ లేదు. అతడాచేరువనున్న చెరువుదగ్గరకు పోయి కడుపుపట్టినన్ని నీళ్ళు త్రాగినాడు. నీళ్ళతో నాకలి తీరునా? కూరలేలుగాయిన నేమిచేయగలడు? అంతయు సిద్ధముచేసి కడుపున పడవేయ తలచుకొన్నను వాని కవసరమైన మిగత కారము వగయిరా లేకపోయినసమానె, ఉప్పుకూడ లేకుండ నేమిచేయగలడు. అప్పటివరకు ఆసంగతియే స్ఫురణకు రాలేదు. తిండి కేమి లేకపోయినసమానె ఉన్నంతవరకు తుక్కు-దూగర తినదలచుకొన్నను ఉప్పు లేకుండ తినుటకు నోరు రాదుకదా! అతడాసంగతి సాయంత్రము రామసింగువచ్చినప్పుడు చెప్పి కొంచెము తెచ్చిపెట్టుమని యడుగుటకు భ్రమపడినాడుగాని యట్టిపని మంచిది కాదని విడచి వేసినాడు.

అతడు గడియారము చూచినాడు. మూడుగంటల ముప్పదినిమిషము లయినవి. అతడంతట నుదయమున రామసింగు నిర్దేశించిన నిమ్మరగన్నేరుచెట్టుక్రిందకు పోయి కూర్చుని పరధ్యాన్నముగా జేబులోనికి చేయి పోనిచ్చి సిగరెట్లు పెట్టె కొరకు తడిమినాడు. కాని నవనాగరికతకు ప్రధానమై, తరుణవయస్కుని జీవితమునకు ముఖ్యాధారములలో నొకటియైన అట్టిసాధనము నతడానుదయమున జేబులు ఖాళీచేసినప్పుడు మిగతసరుకుతోపాటు రామసింగు స్వాధీనము చేయుట స్ఫురణకు వచ్చి యతడు వేసిన దీర్ఘమైన వెఱ్ఱికేక యెట్టి కఠినహృదయునకైనను కంటనీరు తెచ్చిపెట్టక మానదు.

అతడు నెరవేర్చ స్థిరపరచుకొనిన పీలుతోని మూడవ వరతు చివరవరకు కొనసాగించ లేకనిన నాదేహము వానికప్పుడు కలిగినది. ఆ కవరకు లేదు. అడవిలో కాపురము, తినుటకు తిండి లేకపోయినను ఉప్పు కారము లేని దుంపలయిన తిని మూడువారములు కాదు ముప్పదివారములైన కాలక్షేపణ చేయవచ్చును కాని నోటికి సిగరెట్లు లేకపోయిన నొక్కపూట యయిన గడుపుట కష్టము. ఘడియ గడియదు. అసాధ్యము. కేవల మసాధ్యము. అయినను తగినంత ప్రయత్నము చేసి పీలు తప్పివచ్చువరకును పంతెము మాత్రము విడిచిపెట్టు రకముకాదు.

కొంద రడవిపోగాకుగాని, యిట్టిది మరియొకటిగాని కాల్చి కక్కుర్తి గడుపుకొందు రని వినికలుల వానికి జ్ఞాపకము లేదు. అదేదో వానికి జ్ఞాపకము లేదు. ఆసంగతిమాత్రము రామసింగు వచ్చినతరువాత నడిగి తెలిసికొనదలచెను. ఈ లోపున కాల్చుకొనుటకు చేసి సిద్ధముగానుంచుకొనిన మంచి దని మట్టితో గొట్టమొకటి (సుంగాణి) తయారు చేయ ప్రారంభించినాడు. అతడు గుల్లగా నుండుకర్రగొట్ట మొకటి వెతకి వాడిగనున్న రాతితో నొకప్రక్క సరిగా తెగగొట్టి చిన్న గిన్నెమాదిరిగా చేసినాడు.

అతడు సున్నితముగా తెగగొట్టుటకు యెంతవాడిగనున్న రాయియైనను బాగుగ నున్నటుల కనుపించినది కాదు. అతడది యిది మార్చి యోపికపట్టి చాలకష్టపడి సాయంకాలమగునప్పటి కొకవిధమైన చుట్టగొట్టము తయారుచేయ గలిగినాడు.

ఇక నగి లోపల సరిగా గొలికి సాపుచేయుట తరవా యిగా నున్నది.

అందుచే నతడు వాడిగా సన్నముగానున్న రాతిము క్క యొకటి తీసికొని దానితో చాల జాగ్రత్తగా, యోపిక గా సాపుచేయ ప్రారంభించినాడు. ఆగొట్టము తయారగునప్ప టికి కొంతకాలము పట్టునో వానికే యాశ్చర్యముగానున్నది. అతడా గొట్టము కాల్చుట మొదలుగాగల యితరవ్యాపార మునకు యెండుపుల్లలు ప్రోగుచేసి చెట్టుమొదట కూరుచున్నా డు. ఆకస్మికముగా తుప్పలపడి వణకి నిశ్చేష్టితుడై విగ్రహమువలె కొయ్యలాగున నిలచిపోయినాడు. దూరమున నేలమీది తు ప్పలలో నేదియో చిన్నముక్క యొకటి పెళుక్కుమని విరిగిన చప్పుడయినది.

వెనుకకు తిరిగి చూడవలయునని,యును ఒకసారి లేవ వలయుననియును తుప్పలలో దూరి వెతకవలయుననియును వానికి బుద్ధి పుట్టినదికాని యతడు యుదయమున రామసింగు న కొసగిన వాగ్దానముసంగతి చటేలున స్ఫురణకు వచ్చినది. చెప్పు లదివరకు కన్న నెక్కువగా నిక్కబెట్టి, సాయంకాలపు నిర్మలతను భంగపరచుచు నక్కలు బయలుదేరిన నానాబాప తుల ధ్వనులు విన నారంభించినాడు. అంతమాత్రమును పొరపాటు లేదు. ఎవరో వెనుకనుండి వానిని రహస్యముగా సమీపించుచున్నారు.

౩౨

హార్త్రాజీ కా రాత్రి కులాసగా కాలక్షేపణ జరిగినది కాదు.

వాస్తవమే! ఆతడు ముసలివర్తకుడు రత్నాజీ వీలు లోని షరతులు సవ్యముగా కొనసాగకుండ చేయుటకై కుర్ర మెహతాభికోజున కడుగడుగున కాటంకములు కల్పించి యవస రమునుబట్టి వానిని హత్య గావించకపోయినను వెత్తుకొని పోయియో, లేక కాలు చేయి విరుగగొట్టియో ప్రయాణము చేయ వీలులేని స్థితిలోనికి తెచ్చి నియమితకాలము దాటబెట్టు టకు డాక్టరు కర్ణాబర్వేయను నామాంతరముగల ప్రసిద్ధపురు షు నేర్పాటు చేసినాడు. హత్యయనిన నెంతమాత్ర మిష్టము లేని డాక్టరు బర్వే తిత్త్వము దారుణముగా మొండి కెత్తిన హార్త్రాజీహృదయమును కూడ త్రోపలోనికి తెచ్చి కొంత శాంతి లుగ జేసినది.

కాని యిప్పుడో బర్వే హఠాత్తుగా వ్యాపారమంతయు వదలుకొని తల తడుముకొని వెడలిపోయి నందున నడుమ యంతయు హార్త్రాజీనెత్తిని పడినది. అందుచే నతడే స్వయముగా హత్య చేయించుటకు సిద్ధపడవలసి వచ్చినది! సిద్ధపడినాడు. అందుకొరకతడు జామీనుగా వ్రాసి యిచ్చిన యాయి త్తరము నవుకరు జబారుచేత చిక్కబెట్టిన వాని తెలివితక్కువ వలనపుట్టినయాందోళన విచారించిన కొలదిని యెక్కువయినది.

అది వానిని మరియొక శంకకు పురికొల్పినది. ఏమన వాని రహస్యము పూర్తిగా తెలిసిన వాని నెప్పుడన్న నప్పుడు చిక్కులలోనికి తీసికొని రాగల ఒక బారు సజీవపుస్తకె యున్నంతవరకును వానికి మనశ్శాంతి యుండదు. అతడసలు జబారు దగ్గరకు పోకుండిననే బాగుండిపోవు ననియును, వాని జ్ఞాతిని మట్టుపెట్టుట కితడే స్వయముగా సాహసించిన బాగుండిపోవు ననియును, చాలగ పెక్కరించి విచారించ సాగినాడు.

అతడు నెమ్మదిగా "కాని యిప్పు డనుకొని నేమి లాభము చేయి జారిపోయినది. ముసలిముండకొడుకు చెప్పా డాచీటి వానిగొంతుక తెగగోసినను విడిచిపెట్టడు. వాడీకార్యమున నాకెంతమాత్రము సహాయపడక పోవుటయేకాక దానితో నన్ను యల్లరిపెట్టెదనని బెదరించక మానడు. దిక్కుమాలిన వాడు. ఒకవేళ రాత్రియె రహస్యముగా నెక్కడకయిన పారిపోయి, త్వరలో నాదగ్గరనుండి యపరిమితమైన డబ్బులాగు ప్రయత్నమున నున్నాడేమో.? ఏమయినను యిప్పుడు చేయవలసిన దే మున్నది. ఇతర యాలోచన యేదియు లేకుండ తలపెట్టిన కార్యము చివరవరకు నడిపించుటయే" అని తటపటాయించ సాగినాడు.

నిద్రమొగి మెరుగని కటికరాత్రి గడపి యతడు పొద్దుటనే లేచి, అక్కడ యీయవలసిన యద్దె యిచ్చి, చేరువనున్న పల్లెటూరికాఫీ హోటలులో దొరికిన మట్టుకు కావలసిన దేదియో తిని తొందరగా పోయి దూరముననున్న

దట్టమయిన చెట్లమధ్య కాలక్షేపణ చేసినాడు. అత డాపగ లంతయు మనసు నిలుకడలేక, ఉద్రేకపూరితమైన యస్థిరాభిప్రాయములతోను, భయవిహ్వలతతో నిండిన పరవళ్లతోను కాలక్షేపణ చేసినాడు.

అక్కడ వాని కొకసారి కంగారుకూడ తటస్థించినది. ఏలనన, ఆపాంతములోని గృహస్థొకడు నోట చుక్కను పెట్టుకొని యాతి డున్న వైపుగా వచ్చినాడు. హర్త్రాజీ వానిని మోసగించుటకై, కంగారుగా చేతిపెట్టె తెరచి, అందులోని రంగులకుంచెతో నొక కాగితముమీద తొందరగా నేదియో వ్రాయ ప్రారంభించినాడు. అది యెవరయిన చూచిన వానికి మతిమంచిస్థితిలో లేదేమో నని సందేహించియుండును. అంత యందముగా నున్న దాంట్రామ్మ. అదృష్టవశమున నాకుక్కతోక జాడించి చెప్రలు నిక్కబెట్ట లేదు. ఆమానవుడును వాని గొడవలో పడియుండి వీని యునికియే గుర్తించ లేదు.

తరువాత నత డొక సిగరెట్టు వెలిగించి యందు నాల్గవ భాగము కాల్చినాడు. కాని యంతకుపూర్వ మాలాగున పోయినమానవుడు వెనుకకు తిరిగి వచ్చుట తటస్థించెనేని నిర్మలముగా నున్నయాయడవిలో సిగరెట్టుపొగ వాని కనుమానము కలిగించి తనను పట్టియిచ్చునన్న సంగతి స్ఫురణకు వచ్చి తత్క్షణ మాసిగరెట్టు ఆర్పివేసినాడు. కాని పోయిన యామానవుడు మాత్రము వెనుకకు తిరిగి రాలేదు. హర్త్రాజీ యచ్చటనే నాలుగుగంటలవరకు నుండి, నెమ్మదిగా లేచి క్రిందటి రాత్రి

జబారు చూపిన ప్రదేశమునకు, అనుకొనినటుల నంతయు సవ్యముగా జరిగిన త్వరలోనే తనకు చెందు ప్రదేశమునకు పోయినాడు.

అతడు చాల తొందరపడి, తల బద్దలు కొట్టుకొని కార్యసానుకూలమునకు కావలసినపద్ధతికి రాగలిగినాడు. ఇక నెంతమాత్రమును సందేహించ నక్కరలేదు. అత డనుకొన్న కార్యక్రమము సక్రమముగా నడువగలదు. మహతాఫిరోజు తప్పక జబారుచేతులలో చావగలడు. తరువాత జబారు హత్రాజీ చేతులలో మాయమాట లేక నుడియగలడు.

ఆ దినము మనసు సాగపోకున్నాడు జరుగవలసిన మిగత చర్యల యేర్పాటు చేసికొన్నాడు. జబారు వానిపని కొనసాగించి ఫిరోజు జాకస్మికముగా విరిగిపడిన కొమ్మక్రిందపడి ప్రమాదవశమున చనిపోయినటులు కనుపించులాగున నేర్పాటుచేయును. వారిరువురును పరిమిలాను జరుగవలసిన యేర్పాటులను గురించి మాటలాడుటకై ప్రాతయింటిలోనికి పోవుదురు. ఇంట ప్రవేశించిన వెంటనే హత్రాజీ మొదట దొరకిన యవకాశము దొరకపుచ్చుకొని జబారు నెత్తిమీద నొక దెబ్బ కొట్టి చంపి, వాని తల తుకక్కగునటుల తుపాకితో పేల్చి, ముసలివాడు ఆత్మహత్య చేసికొనినాడని తోపచేయునటు లాతుపాకి చచ్చిపడియున్న వానిప్రక్క నుంచదలచుకున్నాడు. తరువాత నింటికి పోయి, సంగతి యేతోవను పట్టునో నెమ్మదిగా యోపికపట్టి కనుపట్టి చూచును. ఇంతకును

అందులో నయినను అంత జడియవలసిన దేదియు నున్నటుల కనుపించదు. ఫిరోజు యెవరికిని తెలియకుండ పడినచోటనే కొన్నిరోజులు వారములుకూడ పడియుండును. జబారు యింటికివచ్చి పోవువా రెవరును ఉండరుకదా! అందుచే దీనికైన ను జడియవలసిన పనిలేదు.

హర్తాజీ మారుమార్గమున ఫిరోజు యిల్లు కనుపించక వీలుగనున్న చోట చెట్లచాటున దాగినాడు.

అవును. అంతయు సరిగా నున్నది. పైవరుస కిటికీలలో నొకదానినుండి చిరిగిపోయిన కమీజా జొకటి వ్రేల్లాడుచున్నది. అతడు మలుపు తిరుగునప్పటికి జబారె వానికోసము కనిపెట్టుకొని యున్నటుల కనుపించినది. ముసలివాడు నిలువునన బట్ట కప్పుకొని చెవులు, గడ్డమేకాక కన్నులుకూడ కనుపించకుండ ముఖమునకు ముసుగు వేసికొన్నాడు చేతులకుకూడ నొక రకపు కృత్రిమపుతొడుగులు తగిలించు కున్నాడు.

హర్తాజీ వానిని సమీపించునంతలో నతడు చేతులు మీద కెత్తి చూపి "నే నివి ప్రత్యేకముగా పనిగట్టుకొని తగిలించు కున్నాను. హత్యవోటనే పోలీసువారు ప్రవేశించి తణిఖీ యారంభింతురనియును, దానికి వ్రేలిముద్రలే యాధారముగా పనిచేయుననియును విన్నాను. అందుచే నట్టి చచ్చు ముండకొడుకుల చేతులకు దొరకకుండ నీయేర్పాటు" అని చాల మెల్లగా తెలివితేటలు వ్యక్తపరచినాడు. హర్తాజీ బలవంతముగా నవ్వినాడు. ఈకాపుదల వాక్యములు, అతడు

తరువాత ముసలివానియెడల తలపెట్టిన దౌర్జన్యములో తగినంత జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించుటకు పనికివచ్చునని సంతసించినాడు.

"అంతవర కవసర ముండదు. అయినను తగినంత కాపుదలగా ప్రవర్తించుట మంచిదే కదా?" అని ముసలివాని తెలివి తేటలకు సంతసించినటుల నటించి "నీవు ఇన్ని వేషముల నిదివరకు చూడ లేదనుకొందును." అని సగర్వముగా తన ముఖములోని మార్పు చూపినాడు.

జబ్బార్ అంతకన్న గంభీరముగా "సెబాసు, నీవాలకమునుబట్టి నిన్ను నేను కొంత దూరమునుండియే గుర్తింపగలిగితిని. నీ విక్కడ కిట్టివేష మేదియు నొకటి వేసికొని వత్తువని నే నిదివరకే యనుకున్నాను. మోహాతా నీ వన్నటులుగనే యిక్కడకు వచ్చినాడు. వానివెంట మరియిరువురెవరో కూడ వచ్చి యీప్రాంతము లన్నియు చూపి, వీనిగతికి వీనిని విడచి వారిత్రోవను వారు పోయినారు. కుర్రవాడు మనకోరిక ప్రకారము సరిగా నొకముసలి నిమురగన్నేరుచెట్టు క్రింద కూర్చుని యూగుదించుచున్నాడు. కొమ్మక్రింద పడవేసినను అది ఒకటిరెండుదినముల క్రిందటనే పడినటుల కనుపించును. వాడు మన కింతకన్న ననుకూలమైన ప్రదేశమున దొరకడు." అన్నాడు.

హార్తాజీ నిర్మలముగా నుండుటకు పెద్దప్రయత్నము చేయుచు "ఏ— ఏమి —ఆ —అది — మ — మంచిదే. అయిన.. న —న — నది — యి— యి — ప్పుడే —కా — కా — కాని—

చ్చెద — వా — " అని మెక్కుచు నడిగినాడు.

జబారు వ్యవహారజ్ఞానము కలవాని లాగున చాల గంభీరముగా "కనిపెట్టుకొని యుండి అనవసరముగా నాలస్య ము చేయుటవలన ప్రయోజన మేమి?" అన్నాడు.

మారకప్రయత్నము సమీపించుచుండుటచే నతడు డగ్గుత్తికతో "అయితే మంచిదే. కాని నేనుకూడ రావలయు నని — — — — — "

"ఆ. అప్పును నీవుకూడ వెంట నుండుము. ఏమియు చేయ నక్కరలేదు. ఊరక వెంటమాత్ర మున్న చాలును. నీవు దూరముగానుండి చూచుచున్న నే నీ కొమ్మతో కావలసిన తమాషా యంతయు చేయుదును." అని యాతడు చేతన నొక డొంకకు చేరవేసిన నిసింగిన్నెరు బడిన యొకటి చూపి హెచ్చరికగా నవ్వుచు "పనిచేయ వలసివచ్చినప్పుడు మాత్ర ము ఇట్టిదానితోనే చేయవలయును. నీవు నావెనుక నుండుము పెద్దమనుష్యునిలాగున. నే నాకొంచెమును చేసివేసెదను. తరువాత మన మిరువురమును మిగతవ్యవహార మంతయు నేర్పాటు చేసికొందము. ఊ! రా! మొగమోటపడక" అని నడక సాగించినాడు.

హార్తాజీ యాపాదమస్తకము గజగజ వణకుచు ముసలి వానివెంట పడినాడు. వా రిరువురొకరిప్రక్క నొకరు నడచు చు బాటవెంట పడి చెట్లు దట్టముగా పెరిగి చాలవరకు మూసి కొని పోయినయొక తూములోనుంచి నాచుకట్టి జారుగానున్న

విశాలప్రదేశమున ప్రవేశించినారు. ముసలివాడు చాల మంద స్వరమున "మన మిక నెంతమాత్రమును మాట లాడకూడదు. వాని చెవిని పడిన చిక్కు. నీవు నావెంట చాల మెల్లగ, జాగ్రత్తగ మాత్రము రావలయును. క్రింద చూచుకొని మరి నడువు. కాలిక్రింద పుడకలు పడి విరిగినచో చప్పుడగును. నేను నాచేయి వెనుక కీలాగున పెట్టినప్పుడు మాత్రము నీవు తక్షణ మాగి, నేను తిరిగి రమ్మనుమని సంజ్ఞ చేయవరకును, ముందన కడుగువేయ కూడదు. నీవు స్వతంత్రించి యేదియు చేయప్రయత్నించకుము. అడుగులు చూచుకొనిమాత్రము మరివేయుచుండుము" అని మెల్లగా గుసగుస లాడినాడు.

"ఆలాగె! ఆ! ఆలాగే. తొందరగా నడువుము" అని హాత్రాజీ ఊపిరి విడచినాడు.

వారు మరియు ముందునకు పోయి యెంతమాత్రము ను అనుమానము లేని యామయమాయకుని సమీపించుచున్నారు. వా రిప్పుడు ముందున్న కర్రలగుట్ట సమీపించినారు. నిజముగా జబారు హాత్రాజీ నంతకన్న ముందునకు రావలయునని బలవంతము చేయడు. వానికి ఫిరోజే కంటబడుట తటస్థించెనా, అతడు నిజముగా కంగారుపడి గుట్టు బట్టబయలు చేసికొనుట సిద్ధాంతము. మరియొక యడుగు — మరియొకటి — మరియొకటి — అంతట జబారుచేయి వెనుకకు పోయి, హాత్రాజీ యికముందునకు రాకుండ నక్కడనే యాగవలయుననిన గురుతుగా నాడినది. రెండవ చేతిలోని పెద్దబడిత ముందు దూ

రమున డొంకలమధ్య తల యెత్తి నిలచియున్న యొకపెద్ద నిటారగన్నేరు చెట్టువెపు చూపుచు తలపిసరినది.

హర్తాజీ నిలచినచోటనే కొయ్యవారి పోయినాడు. సమయము సమీపించినదని వానికి బాగుగా తెలియును. ప్రమాదమును గురుతించకుండ నిర్విచారముగ సంచరించు లేడిపిల్లమీదకు దుముకు సింహములవలెనున్న ముసలివాడు చాల మెలకువగా ముందునకు జరిగి పోవుచున్నాడు. వానివీపు ముందునకు వంగినది. వానిచేతిలోని బడిత పూర్తిగా మీదకు లేచినది.

అతడు, పొడలాగున చాల నిశ్శబ్దముగా ముందువరసపొదలలో దూరి, చంగున ముందునకు దుమికినప్పుడు వానికన్నురాకుండుటకై, చిన్నచెట్టకొమ్మలు నిశ్శబ్దముగా ప్రక్కకు తొలగించినాడు.

ఇప్పుడతడా చెట్టుప్రక్క నున్నాడు. మెల్లగా చెట్టు చుట్టి వచ్చుచున్నాడు. అదిగో! ఇక కనుపించుట లేదు ఇప్పుడు — — — —

ఒక బలమైన 'దబ్బ' మను శబ్దముతో నాయుడవి యంతయు మారుమోగినది. హూరు మనిన కేక. యొకటి దానిని వెంబడించినది. వెంటనే దబేలుమను చప్పుడు మరియొకసారి వినుపించినది— అంతయు నిశ్శబ్దము. హర్తాజీ యామనోవేదన నిక భరియించజాలక పోయినాడు. పాడియారిపోయిన వానిపెదవుల సందునుండి మందమైన కీచురావమొకటి యప్రయత్నముగా బయలుదేరినది.

తోఁటవలోని చిన్న మొక్క లను చిగురద్రాక్ష విరుగగొట్టుచు కంగారుగా మూఁపునకు కట్టగత్తి వచ్చి హాడిలిపోయి నివ్వెరపడి నిలుచున్నాడు.

జబారు నేలమీాద నిలువుగ సాచుకొని పడియున్న మొహాతాఫిరోజు కళేబరమును మూఁపునకు వంగి చూచుచున్నాడు. వాని మొగమొక్కటి కనుకను ముసుగులో మాటుపడియున్నది. మురికితో నిండిన నొక్కుమాలిన వాని చెక్కిళ్లమీాద దిగ్విజయము పొందిన దీపనప్పమాత్రము స్పష్టముగా నున్నవాని మీాసముల సందుసందుల వెలుపల పడుచున్నది.

అతడు చాల గంభీరస్వరమున "అదిగో చూడుము. నీవు చెప్పినటుల పని నంతయు సంతృప్తికరముగా చేసినానుకదా! ఏమి?'' అని ప్రశ్నించినాడు.

హార్తాజీ తొట్రుపాటుతో "ఆ — అవును. చే — చేసితివి, నీవు — అతడు — — — — అతడు — చనిపోయి — నాడా? '' అని మాట రాకరాక యడిగినాడు.

జబారు చాల తీవ్రముగా "అది నిర్ధారణ చేసికొనుటకేకదా దెబ్బమీాద దెబ్బ కొట్టవలసి వచ్చినది. ఈ రాత్రి వానికి నిదుర పట్టుట కెవరును జోలపాడ వలసిన యవసరముండదు. వీని నీయవస్థకు తెచ్చిన పనులకు నీవు నా కిచ్చెదనని వాగ్దానము చేసినడబ్బు యెప్పు డిచ్చెదవు? అది చెప్పుముందు?" అని యడిగినాడు కచ్చితముగా.

హార్తాజీ దడదగా "నాకు మా ముసలాయన యాస్తి

సంక్రమించువరకును నీ కేమియు నీయజాల నని నేను మొదటనే చెప్పితినికదా!" అన్నాడు.

"ఆ! అంతవర కాగిన చాల యాలస్య మగును" అని జబారు కులాసగా సమాధానము చెప్పి నిలువున సాగి నిలచి ముసుగు తొలగించి ముఖముమీాద చేతితో గట్టిగా తుడిచికొని కృత్రిమపువేసము తొలగించినాడు. మరుక్షణముననే రామసింగు స్వరూప మక్కడ వికారముగా నవ్వుచు నిలచినది!

హర్నాజీ మతిపోయినవానిలాగున గ్రుడ్లు తెరచుకొని నివ్వెరపడి చూచి వెనుకకు తిరిగినాడు పారిపోవుటకు. కాని అంతలో మరియొక వ్యక్తి నిశ్శబ్దముగను ఆకస్మికముగను చట్టువెనుకనుండి తిరిగి వచ్చి వాని కెదురైనది.

తుకారాము పిస్తోలు వానివైపు గురిపట్టి యుంచి "ఆ! ఆవేషము లిచ్చట సాగవు. నీ వింకను దొంగవేషములు వేయ ప్రియత్నించితివా నాపిస్తోలులోని గుండు నీమోకాటి చిప్పలో మకాము చేయగలదు. అందులోని గాయము చాల ప్రమాదకర మైనది. జీవితకాలమంతయు కుంటవలసిన యోగ్యత కలుగు చేసికొనకుము. జాగ్రత్త!" అని మందలించినాడు.

హర్నాజీ కంగారుపడుచు పెద్దగొంతుకతో "నేను — మేము — వేళాకోళము — అంతే. మొదటినుంచి — —" అని యొక్కగా "ఓ— — — — —" అన్నాడు కెవ్వు మని.

అతడు, అప్పుడే సరుదుకొని లేచి, కడుపు చెక్కలగు నటుల వికారముగా నవ్వుచున్న ఫిరోజువైపు చూపినాడు

అంతలో మరియొకవ్యక్తి వచ్చట ప్రవేశించి కార్యక్రమము నుపూర్తి చేసినది. ఫిరోజు ముఖలక్షణములు బిగిసిపోయినవి. వానియానందము కంగారులో పడినది. వానిదృష్టి తుకారాము వెంట రుసరుస లాడుచు ప్రవేశించిన పెద్దతండ్రి రత్నాజీని వెర్రికేక వేసి గ్రుడ్లు తెరచుకొని కంగారుగా చూచుచున్న హర్తాజీవైపు పోయినది. హర్తాజీ కొయ్యవారి దబేలున క్రింద పడినాడు. స్మృతి పోయినది.

గడగడ వణకుచు చేయి చాపి చూపుచు "అతడు — నేను — అత డేమయిన — — — — — " అని నోట మాట రాకపోక అన్నాడు ఫిరోజు.

"నీ వంతవరకును సందేహించుట సబబే. అతడు జీవించియున్నవాడేగాని నీవనుకొన్నటుల దయ్యమై రాలేదు. నిన్ను కంగారు పరచవలసి వచ్చినందులకు నాకు చాల విచారముగా నున్నది. కాని యీతుంటరిసన్యాసికి తగిన ప్రాయశ్చిత్తము కావలసినదే. ఆహా! అవును. అది ప్రశస్తమైన పనే" అని రామసింగన్నాడు.

ఫిరోజు క్రిందనుండి చంగున లేచి ముందునకు గెంతి పెదతండ్రిచేయి చాల యాప్యాయముగా పట్టుకొని కన్నుల కద్దుకొని "అయ్యా! మిమ్ములను చూచుటకు నాకు చాలా ఆనందముగా నున్నది. మీరు స్వర్గస్థులయిరని చెప్పిరిగాని నా కంతవరకును నమ్మకము చాలినదికాదు. మీరు జీవించియుండిననే మంచిదికదా నాకు. కష్ట మయినను కాలవ్యవధి యయి

నను మీ యాజ్ఞోల్లంఘన నా కెంతమాత్ర మిష్టము లేకపో యినది. కాని మీయభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకము కానిపక్ష మున నాకు కొంచెము ఉప్పునూ, కొన్నిసిగరెట్లును మాత్ర మిచ్చునటుల మీపీలులోని మూడవషరతు సవరణ చేసిన బాగుండునని నాకోరిక. ఆమార్పుతో నే నీమూడువారములు కావలసినంత కచ్చితమైన కొంకడవాసిగాగున కాలక్షేపణ చే యగలను." అని ఫిరోజు మనసు వెల్లడించచినాడు.

ముసలివర్తకుడు రత్నాజీ కొంచెము వణకుచు మంద హాసము చేసి 'అబ్బాయి! ఆషరతు నిన్నికనెంతమాత్ర మును బాధించకుండ చేయుదును లే. ఇంపు చాల యసంతుష్టి కరమైన సంగతులు నాకుకూడ యనుభవమునకు వచ్చినవి. వాటిసంగతి తరువాత వ్యక్తపరచెదను. ఈలోపున - — —

అంతలో రామసింగప్పుడే కదలుచున్న హర్తాజీవై పు చూపుచు "మన మీలోపున నీప్రియకుమారుని వ్యవహా రము చక్కబెట్టుట మంచిది." అన్నాడు.

తుకారాము సంగతి గ్రహించి చేరువనున్న చెరువుద గ్గరకు పరుగెత్తి కొంచెమునీరు తీసికొని వచ్చి, హర్తాజీముఖ మున పోసి వానికృత్రిమపువేష మూడపీకినాడు. హర్తాజీ నె మ్మదిగా కదల ప్రారంభించినాడు. వానిదృష్టి ఫిరోజువైపు ప్రసరించినది. "నీ వింతకు పూర్వము చచ్చిపోతివికాదా?" అ ని యొక వెర్రికేక వేసి, "నిన్ను జబారు కొట్టిచంపినాడు. నే నాదెబ్బలు స్పష్టముగా విన్నాను. కాని - అతడు — జబారు కాదు — అతడు — - - - " అని మాటరాక గడగడ వణ

కుచు ముఖము రెండుచేతులతోను కప్పుకొని "నాకు మతిప
యినటుల కనుపించుచున్నది" అని వెక్కి-వెక్కి- యేడ్చినాడు.

రామసింగు స్పష్టముగా కావలసినంత కచ్చితముగా "కాదు బాబు! జబారు కాదు. నిన్నరాత్రి నీకును, జబారున కును జరిగిన సిగ్గుమాలిన సంభాషణ, ఒడంబడిక నేను స్పష్ట ముగా విన్నాను. అత డీక్షణమున కాళ్లు చేతులు కట్లతో, నోటకుక్కిన గుడ్డతో వానిమంచము క్రింద నీకొరకు కనిపె ట్టుకొని యుండును. నేను వానికి బదులుగా బయలుదేరినాను నీయెదుటనుండి చెట్టుప్రక్కకు తప్పుకొని పెద్దయరపొకటి యరచి, క్రిందపడుమని ఫిరోజునకు చెప్పి, వానిప్రక్కను నే లమీద రెండుదెబ్బలు కొట్టి నాటక మంతయు స్వభావసిద్ధము గా నుండునటుల చేసినాను. అంతవర కాడొంకచాటున దా గొని సంగతంతయు శ్రద్ధగా కనిపెట్టి చూచుచుండిన మీామునస లాయనకు నీయపరాధమును నీవే వెల్లడిపరచుకొన్నావు. అం దుచేత నీ విక మారుమాట చెప్పక నీజ్ఞాతి కాళ్ళమీద పడి తప్పు ఒప్పుకొని చెంపలువాయించుకొని క్షమించు మని ప్రా ర్థించుము. అదియె మా హృదయపూర్వకమైన సలహా తెలిసి నదా?" అని మందలించినాడు.

"ఆహా! నాసంబంధ మున్నంతవరకును వానిప్రార్థన మక్కర లేకనే వానిని నామనఃపూర్వకముగా క్షమించుచున్నా ను" అన్నాడు ఫిరోజు.

" ఒక్క- షరతుమీాద. అత డీనిమిషము నీదేశము విడి చి పోవవలయును "

"అయ్యో! నేను కేవలము దరిద్రుడను. సమ్మోడిమైన లేనివాడను. ఒక దీనవరకును నన్ను జలగలాగున పీల్చి పిప్పిచేసి — — — —" అనునంతలో ముసలివర్తకుడు ముందునకు వచ్చి "ఇదిగో! అయిదువేలరూపాయీలకు నోట్లు. ఇవి తీసికొని దేశము విడచి సాధ్యమయినంత దూరముగా పొమ్ము. వీలుగలిగిన, బుద్ధికలిగి నీప్రవర్తన బాగుచేసి కొనుటకు ప్రయత్నించుము అని నోట్లిచ్చినాడు.

హార్త్రాజీ సొమ్మందుకొని, చుట్టును వెర్రిచూ పొకటి చూచి సత్తువలేని కాళ్ళీడ్చుకొనుచు దూరమున చెట్లచాటున మాయమైనాడు.

33

సేట్ రత్నాజీ తీరుబడిగా నవ్వుచున్న రామసింగువైపు సిగ్గుపడుచు చూచి, క్షమాపణపూర్వకముగా దగ్గుచు "నేను చేసినది చాలపొరపాటుపని యని రామసింగుగా రనుచున్నారు. నాకును ఆలాగుననే బోధపడినది. కాని, అబ్బాయి! నిన్ను పరిశీలన చేయుట కిది ప్రారంభమున చాల ప్రశస్తమయిన పద్ధతిలాగుననే కనుపించినది. నీ వనిన నా కభిమాన మెక్కువేకాని నమ్మకముమాత్రము చాల తక్కువ. నీ స్థిరత యెప్పటికిని కుదురునటుల కనుపించినదికాదు. అందుచేత నలుగురు నేను యాకస్మికముగా ప్రమాదవశమున మరణించితినని

నమ్మకములు చేయవలసివచ్చినది. నేను మొదటినుండియు చాల బుద్ధిమంతుడని యభిప్రాయపడియున్న హర్నాజీవంటివాడింతటి మూర్ఖుడగుననియును ఇంతటి నీచముగా ప్రవర్తించి మన కన్నికష్టములు తెచ్చిపెట్టుననియును నా కావంతయైన ననుమానము కలిగినదికాదు!"

ఫిరోజు రామసింగువైపు తిరిగి "ఇది మీకుకూడ తెలియునా యేమి?" అన్నాడు.

"ఆ! కాని ప్రారంభమున నా వకీలు పరశురామపంతులుగారు తప్ప యితరు లెవరికిని తెలియు నవకాశము లేని వివరములన్నియు పత్రికలలో కనుపించినవి. రహస్యముగా నుండవలసిన యీవరతులు పరశురామపంతులు గొంతుక కోసినను పత్రికలలో బ్రచురపరచడుకదా! అందుచేత పత్రిక చూడగనే నాకు కొంచెము సందేహమున కవకాశము కలిగినది. మీపెదనాయనగారి కళేబర మక్కడ నీటివారను కనుపించలే దనినసంగతి విపరీతముగ కనుపించి కొంతయనుమానము కలిగినది. అందుచేత నేను ప్రమాదము సంభవించినదని చెప్పుకొనినచోటకు పోయి చాలరహస్యముగా ప్రవర్తించి చుట్టుప్రక్కల వాకబుచేసినాను. రత్నాజీని ముంచివేసి వానికళేబరమును సముద్రమున కీడ్చుకొనిపోయినదని యభిప్రాయపడుటకాధారమైన యీసముద్రపుపోటు, వాని కాకస్మికమరణము తెచ్చిపెట్టినదనుకొనిన యీదిక్కుమాలిన స్థానమున కతడు పోయిన తరువాత నొకగంటకుగాని రా లేదని నేను సహేతుకముగా ఋజువు పరచుకొన్నాను. గట్లు యెగువున, దిగువున

చాలసేపు వెతకినాను. చివరకు, అప్పటికప్పుడే చాలవరకు చెదరిపోయి యస్పష్టముగా నున్న వానిజాడలు దొరకినవి. ఎంత యస్పష్టముగానున్నను నన్నిప్రదేశమునకు తీసికొని రాగలిగినంత స్పష్టముగా మాత్ర మున్నవి. అత డీయింట ప్రవేశించినటుల స్పష్టపరచినవి. ఇక్కడ కాపున్న జబారు వానిమామూలుపద్ధతిగా గాక మంచిప్రశస్తమయిన విలువగల తినుబండారములు కొనుచున్నటుల వాకబుమీద తెలిసికొన్నాను. చిట్టచివరకు రత్నాజీ, యింటివెనుకవైపున పరిశ్రామార్థము పచారుచేయుచుండుట నేను కనులార చూచినాను. పత్రికావ్యాస మెవరు పంపినారో, నాకాక్షణముననే స్ఫురించి నది.”

రత్నాజీ వెర్రినవ్వు నవ్వుచు “అది ఫిరోజునకు కొంచె ముద్రేకము కలుగచేయు ననుకున్నాను” అన్నాడు.

“నా కందు స్ఫురించిన యపసవ్యత నే నప్పుడే వ్యక్తపరచి యుందును. కాని వీలులోనిషరతులు నెరవేరకుండ చేయుటకు నాపూర్వప్రతికక్షియైన డాక్టరుకర్ణాబర్వే యప్పటికప్పుడే రెండవపక్ష మవలంబించినాడని నాకు తెలియవచ్చినది. చివర మే మిక్కడకు వచ్చినప్పుడే ఈప్రహసనమునకు మంగళము పాడ నిశ్చయపరచుకున్నాను. డాక్టరుబర్వే సిగ్గుపడి వ్యాపారమునకు సన్యసించి పోయినతరువాత హర్తాజీయే స్వయముగా కార్యభారము వహించుటచే యిదంతయు నీవిధముగా పరిసమాప్తినొందునని నే నభిప్రాయపడి రత్నాజీగారిని కలిసికొని సంగతిసందర్భములు మాటలాడుటకై రాత్రి ఎనిమిదిగంటలకు వానిదగ్గరకు పోయినాను.

నేను జబారును కనిపట్టి యతడు వానియజమానుని కి భోజనము సిద్ధముచేయునని గ్రహించియున్నాను. అతడా లాగునచేయుటకు మారుగా కవేలరూపాయీల కిమ్మతుగల నోటులు తెచ్చి యానందించసాగినాడు. ఆహా! నవుకరుమూండకొడుకు యజమానుని హత మార్చియుండునని కంగారుపడి వానిని చీవాట్లు పెట్టుటకు ముందుకు పోదలచుకొనునంతలో హర్తాజీ యక్కడకు వచ్చి ఫిరోజును హతమార్చుటకు బేరము స్థిరపరచుకొన్నాడు.

హర్తాజీ వెడలిపోయిన తరువాత నే నాయింట ప్రవేశించి చప్పుడు చేయకుండ, నోట ధ్వనియైన రాకుండ జబారును స్వాధీనపరచుకొని, కట్టిపెట్టి, యతడు కథయావత్తు సప్రమాణముగా సంగీకరించునటుల చేసినాను. యజమానునిదగ్గర యపరిమితమైన ధన మున్నదని యప్పటికి వారమురోజుల క్రిందటనే కనిపెట్టిన యాతురకుముండకొడుకు, ఆకస్మికముగా వానిపై బడి కాళ్ళుచేతులు కట్టివేసి మీదివరుస గదులలో నొకదానిలో బంధించి దేశము విడచి మోల్మేను పారిపోవుటకు యేర్పాటులు పూర్తిచేసికొన్నాడు. హర్తాజీ యమభటునిలాగున వచ్చి వాని కాస గొలిపి యడ్డురాకపోయిన పక్షమున వాడీసరి కెగిరిపోయి మార్గమధ్యమున నుండియుండును. నాకు దొరకకనే పోయియుండును. కథ వేరుతోవ పట్టియుండును.

నేను తక్షణము పోయి, రత్నాజీగారి కట్లు విప్పి, హర్తాజీగారి దౌర్జన్యమును కౌర్యమును వానినోటినుండియే వినునటులచేయుటకై వీరి నిక్కడకు తీసికొనివచ్చినాను.

"ఈమధ్యాహ్నము నే నిచ్చటకు వచ్చి, జబారులాగున వేషము తయారుచేసికొని వాని కుళ్ళు గుడ్డలుకూడ ధరించినాను. మీగతసంగతి మీకందరకును తెలిసినదే. సరే. కాని — — — రత్నాజీగారూ! మన మిప్పుడు జబారుసంగతేమి చేయవలసియున్నది?" అని యడిగినాడు.

రత్నాజీ తొందరగా "పోనిమ్ము! పోనిమ్ము! వానిని స్వేచ్ఛగా పోనిమ్ము వానికి కొంతడబ్బు ఇచ్చి పంపివేయుదము. అదియె మంచిపద్ధతి. లేనియెడల వానివిచారణసమయమున హర్తాజీ కథంతయు వెల్లడియగును. ఏలాగయినను, అతడు నాసోదరకుమారుడేకదా! అదిమాత్రము నాకు కాదా! జబారు నావలకు గెంటివేయుడు. స్వలాభము కోరినయెడల నోరు మూసికొని యూరకుండును." అని చాలకష్టముగా వ్యక్తపరచినాడు.

"మన మిదివరకే యొకదౌర్జన్యమును మాటుపరచి న్యాయశాస్త్రముకంట కారము కొట్టినాము. రెండవదికూడ చేయుటలో దోషము లేదు." అని రామసింగంగీకరించుచు నవ్వి "ఫిరోజు! నీవు తుకారామువెంట మాయింటికి వెళ్ళుము ప్రస్తుతము. నేను రత్నాజీగారితో యొంటరిగా కొంత ముచ్చటించవలసి యున్నది." అన్నాడు. ఆయిరువు రచ్చటనుండి తగినంతదూరము పోయినతరువాత రామసింగు ప్రసంగము తి

దిగి యుండుకొని "అయ్యా! నేను మీకు చెప్పతగినవాడను కానుకాని, అయినను మీ రు చేసినది చా ల చిన్నతనపుపని యని చెప్పవలసి వచ్చినందులకు నాకు చాలవిచారముగా నున్నది. క్షమించ ప్రార్థించుచున్నాను. మీమతిమాలినప్రవర్త న మీకుర్రవాని నొకనిని మొకసారికాదు. అధమము అరడ జనుసారులకు తక్కువకాకుండ ప్రాణాపాయకరమైన స్థితికి నికి తెచ్చినది. అదియె రెండవవాడు బుద్ధిపూర్వకముగా హం తకుడగునటుల చేసినది. అందుచేత మీరు దానికి పరిహారార్థ ముగా నా చిన్నవానిని మెహతాఫిరోజును మీయూవదాస్తికిని ఉత్తరాధికారిగా నియమించి ఆదరపూర్వకముగా చూచుచుం డవలయునని నాకోరిక. అదికాక" అని క్షమ మాగి పారుసడి న యాయింటివైపు చేయి చాపి చూపి "అతడు సరియైన య ధికారి యగువరకును వాని నీప్రదేశమున సపరివారముగా ని లిపి యీపన్నియు సరియైన స్థితిలో నుండునటుల చేయుడు. అ తడు సత్ప్రవర్తనుడును, సమర్థుడును. నామాట విని నేనుచె ప్పినటుల చేయుడు. దానిలోని మంచిచెడ్డలు ముందుముందు మీకే బోధపడగలవు ? అన్నాడు.

ముసలిరత్నాజీ వానిప్రవర్తనలోని పొరపాటు పూర్తి గా బోధపడినందున సిగ్గుపడి రామసింగుతో నమ్రతగా చి

త్తము తమసలహాకు వందనములు. నేను తప్పకాలాగునన్నే చేయుదును అన్నాడు.

అతడు తరువాత సాధ్యమయినంత త్వరలోనంతవరకు చేయుటయేగాక సర్దారు మాణిక్యాలాలుతో వియ్యమందుట కూడ జరిగినది.

స ం పూ ర్ణ ము.

రా బో వు న వ ల లు.

దొంగల దొంగ ఎవరు

(పరిశోధకనవల) మూడుభాగములు

ఒక్కొక్కటి 0—8—0

మరియొకహత్య 0—8—0

(పరిశోధకనవల)

శ్రీకృష్ణాబుక్కుడిపో

రాజమండ్రి

శ్రీ సీతారామాంజనేయప్రెస్, రాజమండ్రి